

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk Zaaknummer: 58922	Bijlage[n] 5
Behandeld door M.T. Jonker	Doorkiesnummer 0592 - 26 66 62	Vries 13 juni 2017	

Aan: Gemeenteraad Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

Onderwerp: Voorjaarsbrief 2017

Geachte leden van de raad,

Hierbij presenteren we u de voorjaarsbrief 2017 als onderdeel van de voortgangsinformatie in de planning & control cyclus. In deze brief beschrijven wij de eventuele afwijkingen van de begroting 2017. Het doel hiervan is om de gemeenteraad kort en bondig te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de diverse clusters en beleidsterreinen. Wij vertrouwen erop u met deze voorjaarsbrief duidelijk te informeren. Waar nodig doen we voorstellen voor het bijstellen van de begroting 2017.

Proces

Het jaar 2016 hebben we afgesloten met het opstellen van de jaarrekening. Deze jaarrekening wordt door u behandeld op 20 juni 2017. Deze voorjaarsbrief is de eerste bijstelling op de begroting van het lopende boekjaar 2017. In het najaar volgt nog een tweede bijstelling. Voor de raadsvergadering van 11 juli 2017 zal naast deze voorjaarsbrief 2017 ook de perspectievennota 2017 aan u worden aangeboden ter behandeling. In deze voorjaarsbrief worden de lopende begroting en de planning van het jaar 2017 gemonitord en waar nodig worden voorstellen voor het bijstellen van de begroting 2017 gedaan. In de perspectievennota 2017 worden de perspectieven voor de komende jaren in beeld gebracht. Daarmee wordt een kader aangegeven voor de op te stellen begroting 2018 en de meerjarenraming 2019 – 2021.

Vooruitgang incidenteel nieuw beleid 2017

Voor de jaren 2016 tot en met 2018 heeft uw raad jaarlijks een bedrag van € 750.000 beschikbaar gesteld voor incidenteel nieuw beleid voor het plaatsen van accenten. Met het vaststellen van de begroting 2017 en afzonderlijke raadsbesluiten is een totaalbedrag van € 1.204.000 (inclusief de overheveling van € 100.000 voor impuls onderwijs van 2018 naar 2017) beschikbaar gesteld voor accenten 2017. Dit bedrag bestaat uit de besteding van het restant van 2016 en de tranche van € 750.000 voor 2017.

In bijlage 1 hebben wij opgenomen op welke wijze invulling wordt gegeven aan de accenten en wanneer wij deze verwachten af te ronden. Overall kunnen we concluderen dat nagenoeg alle accenten worden opgepakt en verwachten wij dat deze in 2017/2018 worden afgerond. Middels de najaarsbrief 2017 en de jaarrekening 2017 zullen wij u nader informeren over de voortgang en de resultaten.

Groningen Airport Eelde

In de eerste helft van 2017 heeft op basis van de besluitvorming in de raden en Staten van de vijf aandeelhouders een uitwerking plaatsgevonden van de in 2016 opgestelde Strategische Verkenning. Hierbij is in beeld gebracht op welke wijze andere partijen (publiek en privaat) een bijdrage zouden kunnen leveren aan de kosten van € 46 miljoen (2017-2026). Dit bedrag is opgebouwd uit € 30 miljoen voor NEDAB (Niet-

Economische Diensten van Algemeen Belang), € 6 miljoen voor een nieuwe brandweerkazerne en uitbreiding van de terminal en € 10 miljoen voor een ROF (routeontwikkelingsfonds). Hoewel er ook vanuit andere partijen op termijn een aanzienlijke bijdrage mag worden verwacht, dienen nu eerst de aandeelhouders zich garant te stellen voor het gehele bedrag.

Medio 2017 dient duidelijkheid te worden gegeven over een aandeelhoudersbijdrage. Dit is noodzakelijk in verband met het Luchthavenbesluit; tevens is het nodig om te voorkomen dat er in 2017 discontinuïteit bij GAE ontstaat.

Gezien het belang van GAE als basisvoorziening in Noord-Nederland en in de overtuiging dat goede verbindingen, ook door de lucht, belangrijk zijn voor het vestigingsklimaat voor bedrijven en daarmee ook voor de groei van de werkgelegenheid in de regio stellen we u voor een investeringsbijdrage van € 1,84 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van de vergoeding van de kosten voor NEDAB in de periode 2017 – 2026, vermogensvorming binnen het ROF en de financiering van capaciteitsinvesteringen op basis van een kapitaalstorting in het eigen vermogen van GAE NV en hiervoor een bestemmingsreserve ten laste van de Argi in te stellen.

Transitiekosten

Nadat een keuze gemaakt is voor een ander organisatiemodel voor de luchthaven (LOM, NEDAB en LEM, met daarnaast een Routeontwikkelingsfonds) moet er een vervolgstap genomen worden: de transitie van de huidige naar de gewenste situatie. Deze transitiekosten maken geen onderdeel uit van de luchthavenexploitatie en de bijbehorende externe financieringsvraag van € 46 miljoen op basis van de beleidskeuze 'Investeren – Toegangspoort voor Noord-Nederland'. Het gaat hier om proceskosten die voortvloeien uit een door de aandeelhouders gewenste wijziging van het bestuursmodel (o.a. oprichting LOM, LEM, NEDAB, Routeontwikkelingsfonds met een implementatieplan) en het aanzoeken van een commerciële exploitant op basis van een openbare Europese aanbestedingsprocedure. In de adviesrapporten vanuit de strategische verkenning, maar ook bij de behandeling in Raden en Staten in december 2016, is de voorkeur uitgesproken om de exploitatie van het luchthavenbedrijf door een commerciële partij te laten uitvoeren. UNO Bedrijfsadviseurs BV en InterVISTAS Consulting is gevraagd een eerste raming te maken van deze transitiekosten, welke uitkomt op maximaal € 1.000.000. Voor Tynaarlo, met 4% aandelenbezit, komt dit neer op maximaal € 40.000. Wij nemen dit bedrag op als bijstelling van de begroting 2017 in deze voorjaarsbrief.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage 2 bij deze voorjaarsbrief.

Implementatie Omgevingswet en opstellen Omgevingsvisie

Omgevingswet

We bereiden ons voor op de nieuwe Omgevingswet. Deze wet leidt tot deregulering in het fysieke domein. De verwachting is dat er minder vergunningen nodig zijn en procedures eenvoudiger en korter worden. Deze transitie is een grote en complexe operatie, vergelijkbaar met de drie decentralisaties in het sociale domein. De implementatie van de Omgevingswet vraagt dan ook significante inzet van capaciteit en middelen om onze organisatie hierop voor te bereiden.

De kosten voor de invoering van de Omgevingswet zijn aanzienlijk, maar onontkoombaar. Niemand heeft echter nog een exact beeld van de kosten van invoering en van de baten als de wet eenmaal in werking is. De VNG heeft in samenwerking met Deloitte en op verzoek van gemeenten een model ontwikkeld dat gemeenten in staat stelt om op een zo objectief mogelijke wijze de kosten voor de invoering van de Omgevingswet te berekenen. Het model brengt zowel de invoerings-, exploitatie- als frictie-kosten indicatief in beeld. Voor een middelgrote gemeente gaat het model uit van circa € 1.700.000 voor de invoering van de Omgevingswet, inclusief de bijbehorende instrumenten; Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

De hoogte van het bedrag is echter afhankelijk van het ambitieniveau, de huidige manier van werken en de wijze waarop deze in de begroting is opgenomen, samenwerkingsverbanden en het tempo waarin we willen veranderen. Er is op dit moment bovendien nog veel onduidelijk over de impact van de implementatie van de Omgevingswet, waardoor een exacte berekening van de kosten die gepaard gaan met de invoering in Tynaarlo

lastig te maken is. De komende periode zullen wij dan ook gebruiken om een plan van aanpak op te stellen en de kosten van de invoering van de Omgevingswet voor onze organisatie inzichtelijk maken. Bij de behandeling van de begroting zal dan een krediet worden aangevraagd. Echter, hierop vooruitlopend zullen al kosten worden gemaakt. Hierbij moet gedacht worden aan:

- bijeenkomsten, trainingen
- inhuur expertise

Hiervoor is voor periode tot de komende begrotingsbehandeling een budget nodig van € 30.000,- Tot dit budget behoren niet de instrumenten onder de Omgevingswet. Voor de Omgevingsvisie wordt verwezen naar onderstaand voorstel. Het Omgevingsplan is in eerste aanleg nog niet aan de orde. Zodra dit actueel wordt zullen wij u hierover informeren.

Omgevingsvisie

Momenteel wordt binnen het project Omgevingsvisie gewerkt aan een startdocument en een participatieplan. De documenten vormen de basis om vanaf het najaar 2017 in gesprek te gaan met de samenleving om input op te halen voor de omgevingsvisie. Het gaat dan om de tweede fase van het project. De omgevingsvisie is naar verwachting uiterlijk medio 2019 gereed. Voor de tweede fase van het project worden kosten gemaakt voor organisatie, planning en uitvoering van het participatietraject, voor communicatieadvies en voor vormgeving van het document omgevingsvisie. Daarnaast moeten kosten worden gemaakt om een deel van de reguliere werkzaamheden op te vangen van deelnemers in de ambtelijke projectgroep omgevingsvisie.

Voor het project Omgevingsvisie is voor de periode tot aan de komende begrotingsbehandeling een budget nodig van € 60.000. Hiervan is € 45.000 nodig voor externe kosten en € 15.000 voor de opvang van uren van deelnemers in de ambtelijke projectgroep. Voor de periode daarna tot medio 2019 wordt bij de komende begroting een krediet aangevraagd.

Voor het totale bedrag dat wij nodig achten te hebben in de periode tot aan de begrotingsbehandeling stellen wij voor een maatschappelijk krediet beschikbaar te stellen ten laste van de Argi.

Voortgang en ontwikkelingen per hoofdstuk

De begroting 2017 bestaat uit negen hoofdstukken. Bestuur en ondersteuning, Veiligheid, Verkeer, vervoer en waterstaat, Economie, Onderwijs, Sport, cultuur en recreatie, Sociaal domein, Volksgezondheid en milieu en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. De indeling van de begroting is met ingang van 2017 gewijzigd. Vanaf dit jaar hanteren wij de indeling die gelijk is aan de wijze waarop wij onze gegevens aan het Rijk moeten aanleveren. Met het vaststellen van de perspectievennota 2016 heeft u als raad deze nieuwe indeling vastgesteld. Bij ieder hoofdstuk geven we aan hoe de realisatie van onze doelen en de voortgang van de activiteiten verloopt. Hierbij besteden we vooral aandacht aan eventuele afwijkingen.

Projecten en collegeprogramma

Conform de afspraak met uw raad hebben wij de halfjaarlijkse rapportage opgesteld van langjarige projecten die binnen de programma's worden uitgevoerd. Deze rapportage, waarin vooral wordt ingezoomd op de voortgang op de uitvoering van grondexploitaties, is als bijlage bij deze voorjaarsbrief gevoegd.

Totaaloverzicht aanpassingen

In de tabel hierna is een samenvatting opgenomen van de voorstellen tot financiële bijstellingen die we in deze voorjaarsbrief doen. Een toelichting per hoofdstuk is in het vervolg van de brief opgenomen. Daarnaast staat in bijlage 3 een gedetailleerd overzicht van de aanpassingen in de exploitatie zoals die in deze voorjaarsbrief worden voorgesteld, waarbij een splitsing is gemaakt tussen de aanpassingen in de baten en lasten en mutaties op de reserves apart zijn aangegeven.

Toelichting aanpassing exploitatie

Voor het verhogen van de inzichtelijkheid en het vergroten van de leesbaarheid lichten we alleen financiële afwijkingen groter dan € 25.000 toe. Om diezelfde reden geven we ook geen tekstuele toelichting op de volgende typen financiële wijzigingen:

- Budgettaire neutrale wijzigingen als gevolg van een ontvangen subsidie met daartegenover een hiermee verplicht samenhangende uitgave;
- Budgettaire neutrale verschuivingen tussen clusters;
- Budgettaire neutrale technische wijzigingen;
- Aanpassingen van de kapitaallasten.

Deze laatste categorie voegen we nieuw toe. Afwijkingen in de kapitaallasten zijn meestal het gevolg van vertraging in de uitvoering, lagere of hogere uitgaven. Hierover rapporteren we ook al in de jaarstukken.

Alle aanpassingen per taakveld zijn opgenomen in de tabel in bijlage 3.

Overzicht aanpassingen op hoofdstukniveau					
Hoofdstuk	Lasten of Baten	2017	2018	2019	2020
<i>Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning</i>	<i>Lasten</i>	-498.000	0	0	0
	<i>Baten</i>	-782.000	129.000	129.000	129.000
<i>Hoofdstuk 1 Veiligheid</i>	<i>Lasten</i>	-39.000	0	0	0
	<i>Baten</i>	0	0	0	0
<i>Hoofdstuk 2 Verkeer en vervoer</i>	<i>Lasten</i>	117.000	33.000	33.000	33.000
	<i>Baten</i>	0	0	0	0
<i>Hoofdstuk 3 Economie</i>	<i>Lasten</i>	-240.000	0	0	0
	<i>Baten</i>	415.000	0	0	0
<i>Hoofdstuk 4 Onderwijs</i>	<i>Lasten</i>	-9.000	0	0	0
	<i>Baten</i>	-3.000	-2.000	-2.000	-3.000
<i>Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie</i>	<i>Lasten</i>	-89.000	-90.000	-90.000	-60.000
	<i>Baten</i>	-12.000	-27.000	-27.000	-57.000
<i>Hoofdstuk 6 Sociaal domein</i>	<i>Lasten</i>	1.929.000	5.000	5.000	5.000
	<i>Baten</i>	0	0	0	0
<i>Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu</i>	<i>Lasten</i>	67.000	50.000	51.000	52.000
	<i>Baten</i>	-54.000	-55.000	-56.000	-57.000
<i>Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>	<i>Lasten</i>	11.000	11.000	11.000	11.000
	<i>Baten</i>	-11.000	-34.000	-34.000	-34.000
Totale afwijking		802.000	20.000	20.000	19.000
+ is voordeel, - is nadeel					

Afgrond op € 1.000

Financiële effecten van het omzetten van maatschappelijke kredieten in economische kredieten

Met het vaststellen van de jaarstukken heeft de raad tevens ingestemd met het omzetten van zes maatschappelijke kredieten naar economische kredieten: fiets- en voetgangersbrug De Dijk, aansluiting Dorpsstraat-Berkenlaan, dorpsagenda Vries, transferium de Punt, kleed- en kantine accommodatie VAKO en SV Tynaarlo. Dit was noodzakelijk in verband met een aanpassing van het BBV die per 1 januari 2017 is ingegaan. Bij de jaarstukken hebben we aangegeven dat we het financiële effect van deze omzetting zouden meenemen in de voorjaarsbrief. Economische kredieten brengen kapitaallasten met zich mee. In totaal ontstaat als gevolg van de extra kapitaallasten een structureel nadelig effect van ca. € 64.000 vanaf 2018. In de tabel met aanpassingen (bijlage 3) zijn de kapitaallasten als gevolg van de omzetting omschreven als "Kapitaallasten als gevolg van omzetten maatschappelijke kredieten in economische kredieten."

Maatschappelijke kredieten dekken we uit incidentele middelen. Deze middelen zitten in reserves en kunnen voor de omgezette kredieten in beginsel vrijvallen en opgeheven worden. Ons uitgangspunt is dat we kapitaallasten dekken met structurele middelen tenzij het om een eenmalige investering gaat. Bij eenmalige investeringen dekken we de kapitaallasten uit een bestemmingsreserve. Voor de kredieten transferium de Punt en SV Tynaarlo schatten wij in dat het gaat om een eenmalige investering. Derhalve stellen we voor de bestaande reserves ter dekking van deze kredieten op te hogen zodat we de kapitaallasten van deze kredieten kunnen dekken uit de jaarlijkse vrijval van de reserve. De reserve bestemd voor de dekking Transferium de Punt moet met € 249.000 worden opgehoogd. De reserve bestemd voor de dekking van SV Tynaarlo moet met € 103.000 worden opgehoogd.

De bestemmingsreserves centrumplan Vries en voetgangersbrug De Dijk kunnen worden opgeheven. Het gaat hierbij om een vrijval van resp. € 363.000 en € 100.000. De middelen voor kleed- en kantine accommodatie VAKO zitten in de reserve integrale accommodatiebeleid. Hiervan kan een bedrag van ca. € 29.000 vrijvallen. In de Algemene Reserve Grote Investeringen (ARGI) is een bedrag van ca. € 295.000 gereserveerd voor de aansluiting Dorpsstraat-Berkenlaan. Deze claim komt met de omzetting naar een krediet met economisch nut te vervallen.

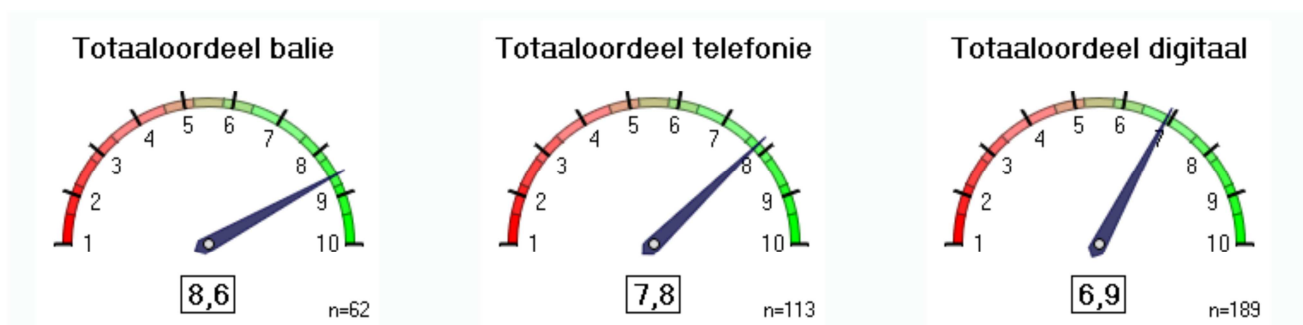
De vrijval van de bestemmingsreserves en de ophoging van de bestaande reserves is opgenomen in de tabel met aanpassingen (bijlage 3).

In totaal heeft de omzetting van maatschappelijke kredieten naar economische kredieten een structureel nadeel van ca. € 64.000 vanaf 2018 en een incidenteel voordeel op de begroting 2017 van per saldo ca. € 139.000. Daarnaast komt de claim op de ARGI van € 295.000 te vervallen.

Hoofdstuk 0 || Bestuur en ondersteuning Wegwijs in een dynamische omgeving en duurzaam en degelijk financieel beleid

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Klanttevredenheid scoort hoog – Een goede waardering/klanttevredenheid is ontvangen voor onze directe dienstverlening. Uit alle objectieve metingen (WSJG, KTO WMO) komt dit naar voren, ondanks krimpende loonsom, de nieuwe taken én hogere eisen/verwachtingen vanuit onze inwoners. Voor wat betreft de digitale dienstverlening (website) wordt er hard gewerkt om een nieuwe website in te richten. Hiermee liggen we op koers.

Digitale dienstverlening – Met de aanschaf en invoering van servicepack 1 en 2 van iBurgerzaken wordt tegemoet gekomen aan de selfservice voor en door burgers en bedrijven. Dit betekent digitale dienstverlening 24/7 vanaf elk gewenst apparaat vanaf elke locatie. De apps voor de gebruikers worden als gebruikersvriendelijk én als een verrijking van de gemeentelijke service ervaren. Met de juiste inrichting en

sturing kunnen we als gemeente een selfservicepercentage van meer dan 80% behalen. I-geboorte is op dit moment operationeel en de ander apps worden in 2017 en 2018 verder geïmplementeerd

Actualisatie exploitatie 2017

Loonkosten vervanging zieke wethouder – Wethouder Wijbenga is vanwege ziekte uitgevallen. De vervanging brengt extra lasten met zich mee van € 87.000.

Reisdocumenten – We hebben te maken met een piek in vervangingsaanvragen van reisdocumenten die samenhangt met het vervallen van de kinderbijschrijvingen in het paspoort in 2012 en het tijdelijk goedkoper maken van de identiteitskaart in 2011. Door de extra aanvraag van reisdocument stijgen de inkomsten, maar daar tegenover staat een extra afdracht aan het Rijk voor de reisdocumenten.

Opbrengsten huren en pachten – We zien dat we structureel meer aan huren en pachten binnen krijgen dan we begroot hebben. Dit levert een voordeel op van € 93.000.

Verkoop pand Westerstraat 26a – We hebben het pand Westerstraat 26a te Vries verkocht. Dat geeft een incidenteel voordeel van € 110.000.

Juridische kosten proces RVG – De gemeente voert een procedure met RVG Development, waarmee in het verleden helaas zonder succes is samengewerkt aan het centrumplan Eelde. Dit brengt kosten met zich mee. Inmiddels hebben we ca. € 32.500 aan juridische kosten moeten maken. Het huidige budget van ca. € 10.000 voor juridische kosten is ontoereikend. We verwachten dat in 2017 € 70.000 extra nodig is.

Leningen – Door een actualisatie van de totale financieringsbehoefte van de gemeente en het niet hoeven herfinancieren van een lening die afliep in 2016 ontstaat een incidenteel voordeel van € 200.000 op de rentelasten.

Rente kredieten – De boekwaardes van kredieten op 1-1-2017 liggen lager dan verwacht. Daarom kunnen we minder rente doorbelasten aan de kredieten. Dat geeft een nadeel van € 135.000. Dit nadeel hangt samen met het voordeel op leningen.

Rente grondbedrijf – De boekwaardes van het grondbedrijf op 1-1-2017 liggen lager dan verwacht. Daarom kunnen we minder rente doorbelasten aan het grondbedrijf. Dat geeft een nadeel van € 29.000. Dit nadeel hangt samen met het voordeel op leningen.

Lagere onttrekking reserve mechanisatie buitendienst i.v.m. kapitaallasten – In 2016 stond de vervanging van een vrachtwagen en zoutstrooier gepland. Die vervanging heeft niet plaatsgevonden in 2016. Dat geeft lagere kapitaallasten voor tractie. Kapitaallasten voor deze tractie dekken we uit de reserve tractie. De geraamde onttrekking kan dus incidenteel neerwaarts worden bijgesteld met € 39.000.

Algemene uitkering – De meicirculaire geeft een bijstelling van de algemene uitkering voor 2017 van € 440.000 positief. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een positieve accresontwikkeling, doordat de rijksuitgaven zijn gestegen, en een positieve bijstelling omdat ons inwonertal harder is gegroeid dan waar we in de begroting vanuit zijn gegaan. Net als in andere jaren verwerken wij het effect van de meicirculaire incidenteel in het begrotingsjaar.

Hoofdstuk 1 || Veiligheid ***Veiligheid maak je samen***

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Zuidlaardermarkt – Afgelopen editie is er een vervolgstap gezet in het verder professionaliseren van de Zuidlaardermarkt en de veiligheid op de markt. Er is onder andere een verbeteringslag gemaakt wat betreft de

samenwerking binnen de coördinatiepost veiligheid. De komende jaren willen wij de veiligheid rondom de markt nog verder verbeteren.

Integraal Veiligheidsbeleid 2017-2021 / uitvoeringsprogramma – Eind 2016 heeft de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsbeleid 2017-2021 vastgesteld. De concrete uitwerking hiervan is het uitvoeringsprogramma. In de afgelopen periode is gewerkt aan dit uitvoeringsprogramma. Burgers zijn actief betrokken door middel van een enquête en een aantal inloopavonden voor de drie grote kernen + omgeving. Deze input is verwerkt in het uitvoeringsprogramma 2017-2018. Het concept uitvoeringsprogramma wordt op korte termijn voorgelegd aan het college.

Samenwerkingsnotitie handhaving – Met deze notitie willen we de samenwerking tussen de politie en gemeente op het gebied van handhaving openbare orde en veiligheid verder intensiveren en formaliseren. Komende periode staat in het teken van het afronden en implementeren van de notitie.

Buurt WhatsApp groepen – Buurt WhatsApp groepen leveren een bijdrage aan het gevoel van veiligheid en kunnen een bijdrage leveren aan het dalen van de criminaliteitscijfers. De gemeente en politie stimuleren dit initiatief. Afgelopen periode is er een evaluatie geweest met de beheerders. Dit is positief ontvangen en wordt volgend jaar weer gedaan.

Integrale Veiligheidsmonitor – In het najaar van 2017 wordt Drenthe breed de integrale veiligheidsmonitor uitgevoerd. In Drenthe wordt dit onderzoek één keer per vier jaar gedaan. Het onderzoekt de veiligheidsbeleving van de inwoners van de gemeente. Begin 2018 krijgen wij de resultaten voor de drie grote kernen + omgeving zodat we meer inzicht hebben in wat per gebied speelt. De voorbereidingen zijn in volle gang.

Wijkteamoverleggen – Er is gestart met drie wijkteamoverleggen. Eén voor Zuidlaren en omgeving, één voor Eelde en omgeving en één voor Vries en omgeving. In dit overleg wordt aandacht besteed aan wat er op het gebied van jeugd speelt en waar behoefte is aan verbeteringen of extra aandacht. Dit kan gaan over toezicht en handhaving maar ook over speelplekken of verlichting van hangplekken.

Crisismanagement – Intern zijn er een aantal trainingen / oefenactiviteiten voor het college en team bevolkingszorg ingepland. Dit doen we als extra training, naast de activiteiten die vanuit de Veiligheidsregio Drenthe worden georganiseerd.

Incident en rampbestrijdingsplan Groningen Airport Eelde – Verschillende partners zijn bezig met het vormgeven van een nieuw incident en rampbestrijdingsplan Groningen Airport Eelde. Het streven is dat er voor de zomervakantie een concept ligt.

Mijnbouw dossier – In het mijnbouw dossier komen wij als college op voor de belangen van de gemeente Tynaarlo en haar inwoners. Vanuit dit perspectief hebben wij begin 2017 gemeend beroep te moeten aantekenen tegen het Winningsplan gasveld Groningen. Tevens hebben wij een negatief advies gegeven aan de minister van EZ aangaande het Winningsplan Westerveld. Wij blijven deze procedures ook in de toekomst nauwgezet volgen. Daar waar mogelijk wenden wij (zowel op formele en informele wijze) onze invloed aan om de afhandeling van schademeldingen als gevolg van aardbevingen te verbeteren. Hiervoor is ambtelijke inzet nodig. Daarnaast wordt extern juridisch advies gevraagd. Voor 2018 schatten wij de kosten in op een bedrag van € 34.000. Voor de jaren daarna kan nog geen inschatting worden gemaakt. Daarom is voor deze jaren een p.m.-post opgenomen.

Actualisatie exploitatie 2017

Mijnbouw dossier – Hiervoor is ambtelijke inzet nodig. Daarnaast wordt extern juridisch advies gevraagd. Voor 2017 schatten wij de kosten in op een bedrag van € 34.000.

Hoofdstuk 2 || Verkeer, vervoer en waterstaat *Een goed vervoersnetwerk voor een leefbare gemeente*

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Overleg – Op veel terreinen wordt er op dit moment overleg gevoerd over verkeersveiligheid en doorstroming. Of dit nu gaat op het gebied van het aanpassen van de ingang van Visio in samenspraak met een openbaar vervoer punt of, een snelle fietsverbinding Groningen Assen. Tynaarlo zit op vele fronten aan tafel, geeft haar mening en haalt desgewenst subsidie op daar waar het kan.

Verkeersveiligheid scholen – De twee grootste scholen in Tynaarlo (Ter Borch) hebben onze aandacht, wat betreft verkeersveiligheid. Zowel met de verkeerscommissie van de scholen als met de verkeerscommissie van de wijk hebben we periodiek overleg en maken we gebruik van elkaars expertise.

Groningen Airport Eelde – In de eerste helft van 2017 heeft op basis van de besluitvorming in de raden en Staten van de vijf aandeelhouders een uitwerking plaatsgevonden van de in 2016 opgestelde Strategische Verkenning. Er is een advies over de vervolrganisatie uitgewerkt, waarbij GAE wordt gesplitst in een luchthavenexploitatie maatschappij (LEM) en een luchthavenontwikkelingsmaatschappij (LOM). Tevens wordt een organisatie in het leven geroepen voor niet economische diensten van algemeen belang (NEDAB), zoals brandweer en security. Tenslotte dient er een Routeontwikkelingsfonds (ROF) te worden ingericht. Daarnaast is in beeld gebracht op welke wijze andere partijen (publiek en privaat) een bijdrage zouden kunnen leveren aan de kosten van € 46 miljoen (2017-2026). In het kader van de Voorjaarsnota's en Perspectievennota's 2017 dient er medio 2017 duidelijkheid gegeven te worden over een aandeelhoudersbijdrage. Dit is noodzakelijk in verband met het Luchthavenbesluit. Tevens is het nodig om te voorkomen dat er in 2017 discontinuïteit bij GAE ontstaat.

Actualisatie exploitatie 2017

Dit hoofdstuk heeft geen grote aanpassingen.

Hoofdstuk 3 || Economie *Inzetten op lokale en regionale economie*

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Dienstverlening aan ondernemers – De inzet op bedrijvencontacten is geïntensiveerd en uitgebreid. Hierdoor is er voor ondernemers een goed aanspreekpunt. Zowel bestuurlijk als ambtelijk worden ledenvergaderingen bezocht en zeer regelmatig worden bedrijfsbezoeken afgelegd. Ieder kwartaal vindt overleg met de besturen van de ondernemersverenigingen plaats. Ook zijn we aanwezig bij informatieavonden in verband met centrumplanontwikkelingen. Door meer persoonlijk contact is het mogelijk om de ondernemers beter te leren kennen, met ze mee te denken en een adviserende rol te vervullen.

Mooie en actieve kernen – Dit voorjaar is gestart met de herinrichting van de openbare ruimte in het centrumgebied van Vries. Voor de herinrichting in het centrum van Eelde is nu de aanbesteding gestart. Voor beide geldt een versterking van het kernwinkelgebied. Voor het centrum van Zuidlaren zijn de plannen in ontwikkeling. Voor nadere informatie hierover verwijzen wij naar hoofdstuk 8. De provincie heeft een herstructureringsfonds opgericht. Dit kan voor onze kernwinkelgebieden meerwaarde bieden.

Vriezerbrug – De belangstelling voor bedrijfskavels op Vriezerbrug is weer toegenomen. De verkoop is toegenomen en er zijn een aantal kavels in optie. Met name de kleinere kavels zijn in trek. Door herverkaveling van een wat incurante kavel kan aan deze vraag tegemoet worden gekomen. Ook is er belangstelling getoond voor bedrijfsvestiging direct naast Vriezerbrug, namelijk Vriezerbrug-zuid. Wij verwachten in het derde kwartaal over deze verzoeken een nadere afweging te kunnen maken.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ) – Op verzoek van de ondernemersvereniging in Zuidlaren zijn alle stappen doorlopen om tot de oprichting van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) te komen. Uit de formele draagvlakmeting gehouden onder de stemgerechtigden in het centrum van Zuidlaren bleek echter dat er onvoldoende draagvlak was om een BIZ op te richten.

Breedband in grijze gebieden – In ons manifest hebben wij opgenomen dat wij willen werken aan de optimalisering van de toegankelijkheid van snel internet. In de grote kernen is enkele jaren geleden glasvezel aangelegd. In de kleine kernen en in het buitengebied is er nog geen toekomstbestendig breedband internet. De markt wil op deze plekken geen snel internet aanleggen, omdat zij dit commercieel niet interessant vindt. Snel internet is een voorwaarde voor een leefbaar en vitaal platteland, waar de lokale economie ook een toekomst heeft. Momenteel zijn er initiatieven in ontwikkeling om de zogenaamde grijze gebieden te voorzien van snel internet. Wij willen in de komende periode een inhoudelijk standpunt innemen op welke wijze de gemeente hierin een rol wenst te vervullen. Mogelijk komen wij in de komende periode met een voorstel aan uw raad hierover.

Bedrijvenregeling Drenthe – De provincie heeft € 2 mln beschikbaar gesteld voor een bedrijvenregeling gericht op het stimuleren van vestiging, groei en innovatie van bedrijven in Drenthe. Dit, onder voorwaarde van gemeentelijke co-financiering met eenzelfde bedrag. De regeling is bestemd voor 9 gemeenten in Drenthe, welke in principe allen meedoen en in totaal € 2 mln aan co-financiering dienen bij te dragen. Hierdoor ontstaat een totaalbudget van € 4 mln. De co-financiering wordt gekoppeld aan aanvragen binnen de eigen gemeente. Wij stellen uw raad dan ook voor nu een bedrag van € 200.000 beschikbaar te stellen via nieuw beleid. Met het beschikbaar stellen van dit budget ontstaat een subsidiepot van 400.000, voor de eigen ondernemers, maar ook voor nieuw-vestigingen op voorterrein GAE en op Businesspark Ter Borch.

Bed and breakfastbeleid – In 2013 is het beleid uit 2002 geactualiseerd. Om te toetsen of het beleid nog past bij de huidige tijd wordt er een evaluatie gemaakt. Deze hebben we in juni aan de raad aangeboden.

Regiomarketing en toeristische informatievoorziening – Uit de MKB-enquête en de burgerpeiling bleek dat er verdere actie nodig is om toerisme/vrijtijdseconomie, zowel lokaal als regionaal beter op de kaart te zetten. De initiatiefnemers van het Tourist Info Punt (TIP) zijn per 1 januari gestopt. In 2017 gaan we onderzoeken hoe we in kunnen spelen op een veranderende informatiebehoefte van de gast en visie op promotiestructuren vanuit de werkgroep van de Provincie Drenthe, Recreatieschap Drenthe en de Drentse gemeenten. Uitgangspunt hierbij is; 'Centraal wat kan, decentraal wat moet'.

We onderzoeken dat door in 2017 de diensten van de toeristische regisseur van de gemeente Aa en Hunze en de daarmee samenhangende regiopromotie-organisatie Hondsrug Drenthe, ook in te zetten voor onze gemeente, laten een 'reisgids' maken voor Zuidlaren met inside tips en lokale informatie en gaan onderzoek doen onder bezoekers en toeristen. Nieuw is ook het folderpunt, met alle voor toeristen relevante informatie, in het Brinkhotel Zuidlaren.

Actualisatie exploitatie 2017

Verkoop Oude Asserstraat 18/18a te Vries – We hebben in 2017 het pand Oude Asserstraat 18/18a te Vries verkocht. Dat levert een opbrengst op van € 215.000. Het pand heeft nog een boekwaarde van € 200.000. Deze boekwaarde staat tegenover de verkoopopbrengst. Daarnaast hebben we in het verleden een voorziening voor dit pand getroffen van € 200.000 omdat toen de plannen uitgingen van sloop. Deze voorziening kan nu vrijvallen. Per saldo ontstaat een voordeel van € 215.000.

GAE – Zoals eerder in deze voorjaarsbrief aangegeven verwachten we ca € 40.000 aan transitiekosten. Deze waren niet geraamd.

Hoofdstuk 4 || Onderwijs

Een netwerk van goede, sterke scholen in gebouwen van deze tijd

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Accommodatiebeleid – De eerste school is gereed! Cbs de Holtenhoek in Vries heeft in april haar vernieuwde school in gebruik genomen. Ook gymzaal de Fledders in Vries is gesloopt. De aanbesteding van obs Oelebred en de gymzaal is geweest. Er is een prachtig ontwerp gekozen. De bouw begint na de zomervakantie. De aanbestedingen van Groote Veen, de Vijverstee en obs de Westerburcht zijn in volle gang. De verbouw van sporthal de kamp om drie klassen van obs de Vijverstee te huisvesten is ook gereed. Sinds de meivakantie zijn drie klassen van de Vijverstee hierin gehuisvest. De tijdelijke huisvesting voor de Westerburcht in de voormalige Bladergroenschool en obs de Kooi is ook gereed. Indien de aanbestedingen goed verlopen dan zal na de zomervakantie ook hier de bouw gaan beginnen.

Actualisatie exploitatie 2017

Huurinkomsten Oelebred – De kinderopvang in Tynaarlo -Het Oelebred- is in 2014 verhuisd. Hierdoor vallen structureel inkomsten voor ons weg. Dat geeft een structureel nadeel van € 31.000.

Kwalificatiemiddelen regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten – Wij ontvangen van de gemeente Assen voor de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten een structurele bijdrage van € 28.000. Dit bedrag was nog niet geraamd.

Hoofdstuk 5 || Sport, cultuur en recreatie

Iedereen in Tynaarlo kan genieten in zijn vrije tijd

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Sport en Bewegen – Er is uitvoering gegeven aan het gemeentelijke sportbeleidsplan, waarin is opgenomen dat opstallen buitensportcomplexen in eigendom aan gebruikers kunnen worden overgedragen. Tot opstallen behoren: kantines, kleedkamers, tribunes, lichtmasten en materiaalbergingen.

Het clubgebouw van VAKO is in het voorjaar van 2017 opgeleverd. De gemeente heeft het clubgebouw, kassahokje, de tribune, de dug-outs en lichtmasten overgedaan aan de nieuw opgerichte Stichting Sport Accommodatie Sportlaan (SAS). SAS neemt de sloop van de bestaande gebouwen voor zijn rekening. Aansluitend vervangt de gemeente de meer dan 40 jaar oude lichtmasten op het oefenveld in de loop van 2017 door nieuwe LED-veldverlichting.

De stichting Sport en Welzijn dorp Tynaarlo heeft in april 2017 haar clubgebouw gesloopt en is gestart met de nieuwbouw van een clubgebouw. In verband daarmee heeft de gemeente het daarvoor benodigde terrein overgedragen aan SVT. Ook SVT is tevens eigenaar geworden van de aanwezige veldverlichting en dug-outs op de velden.

Ook met de Zuidlaarder Tennis Club (ZTC) zijn afspraken gemaakt over de overdracht van het tennisbanen en het terrein Bovendiepen. ZTC heeft een gemeentelijke afkoopsom ontvangen om de zeven tennisbanen, die alle gerenoveerd moeten worden, op te knappen.

In 2016/2017 zijn vier subsidie-aanvragen ontvangen en in 2017 in behandeling genomen:

- tennisvereniging AYR Vries voor de renovatie/vervanging van 6 tennisbanen;
- tennisvereniging De Marsch voor de renovatie/vervanging van 3 tennisbanen
- HockeyClub Eelde (HCE)/ Stichting Kunstgras Eelde (SKE) voor de ombouw van het zand-ingestrooide kunstgrasveld; de aanleg van LED-veldverlichting en de aanleg van een miniveldje voor de jongsten;
- VV Actief voor de vervanging van het kunstgrasveld (2005).

In 2016 is een start gemaakt met het ontwikkelen van maatschappelijk vastgoedbeleid. Als uitvloeisel daarvan is een inventarisatie gemaakt van alle gemeentelijke investeringsverplichtingen ten aanzien van buitensportaccommodaties. Aan de hand van deze inventarisatie wordt een investeringsplanning buitensport opgesteld. Het is de bedoeling dat ook een investeringsplanning wordt opgesteld voor gemeentelijk(e) (gesubsidieerde) welzijnsgebouwen.

Cultuur/ bibliotheek – Stichting Openbare Bibliotheek Tynaarlo ontwikkelt een meerjarenvisie op het bibliotheekwerk, die beantwoordt aan de koers zoals door het college B&W en de raad aangegeven. De meerjarenvisie is in drie deelsessies voorgelegd aan de inwoners van resp. Vries, Eelde, Paterswolde en Zuidlaren. De visie wordt in 2017 voorgelegd aan het college B&W en raad.

De bibliotheekvestiging Vries is in februari 2017 geopend. De bibliotheek is nu voor een nieuwe bibliotheeklocatie in Eelde-Paterswolde. De bibliotheek kan hierdoor – samen met andere maatregelen – binnen de (bijgestelde) taakstelling de komende jaren het bibliotheekwerk blijven aanbieden.

Culturele gemeente – Het project culturele gemeente is gestart en levert veel enthousiasme op. Professionals, vrijwilligers, kunstenaars, verenigingen en gemeente werken samen om de producties te realiseren. Ook de manier waarop we samenwerken met instellingen past erg bij de manier die we in onze KOERS hebben opgenomen. We zijn daar tevreden over. Wij denken met de sponsors en fondsen de financiering van de externe kosten te kunnen realiseren binnen de kaders die de raad heeft gesteld. De extra inspanning die vanuit projectleiding of de organisatie nodig is bekostigen we in 2017 (en eventueel in 2018) uit de bedrijfsvoering. Wij verwachten daarmee binnen de kaders de doelen te kunnen realiseren en een effect / spinn off te creëren.

Het culturele jaar in Tynaarlo is op vrijdagavond 12 mei op spetterende wijze geopend bij de Rijksluchtvaartschool in Eelde. Ruim 1.200 bezoekers hebben tijdens deze feestelijke openingsshow kunnen genieten van dans, gecombineerd met een lasershow en verschillende video-elementen. Ook trad het mannenkoor Vries op. Wij kijken terug op een geslaagde opening.

Natuurlijk en Landschap / Vitaal Platteland – Meerdere initiatieven op het gebied van Natuur en Landschap / Vitaal Platteland zijn vanuit de dorpen op dit moment in voorbereiding. En waarbij we met cofinanciering inzet op gaan plegen.

BOR groen – Op basis van de BOR schouw 2016 voeren we de werkzaamheden in 2017 uit. Kleine accentverschillen maken dat we eind 2017 nog dichterbij de afspraak komen. De pieken en dalen gaan we nivelleren, waarbij de factor weer een grote invloed heeft.

Groenonderhoud bewoners – Op dit moment lopen er een aantal pilots op het gebied van de openbare ruimte.

Actualisatie exploitatie 2017

Correctie per abuis dubbel verwerken taakstelling sporttarieven – Bij het opmaken van de begroting 2017 en verder is per abuis de taakstelling op de sporttarieven dubbel verwerkt. Dit corrigeren we nu. Dat geeft een nadelig effect van € 42.000 structureel.

Compensatie wegvallen provinciale subsidie Biblionet – Op 13 juli 2016 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen waarin voor de jaren 2017-2019 extra middelen beschikbaar gesteld worden voor nieuwe activiteiten voor bestrijding laaggeletterdheid. Het college van GS heeft dit uitgewerkt in een compensatie op basis van € 10.000 per vestiging. In Tynaarlo zijn drie vestigingen. De gemeente ontvangt € 30.000 van de provincie en deze wordt volledig doorgezet vanuit de gemeente richting de bibliotheek.

Hoofdstuk 6 || Sociaal domein *Dichterbij de inwoner*

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Transformatie Sociaal Domein – Op 12 april 2016 stelde ons college het Transformatieplan Sociaal Domein vast. Was 2016 vooral het jaar van voorbereidingen treffen en initiatieven aanjagen; 2017 is het jaar waarin veel initiatieven, pilots en acties daadwerkelijk gestalte krijgen. In de monitor Sociaal Domein wordt uitvoeriger ingegaan op de activiteiten die op dit moment gaande zijn bij de in het plan benoemde prioriteiten. In het Transformatieplan is een bedrag geraamd van 770.000 euro voor 2017. Op dit moment is hiervan een bedrag van 590.000 euro belegd. Er kunnen zich nog initiatieven aandienen in de loop van dit jaar.

We hebben onderzoek laten doen naar de mate en de reden voor het niet-gebruik maken van ondersteuning. De conclusie van het rapport is dat inwoners van Tynaarlo een grote mate van zelfredzaamheid hebben. Als aandachtspunten komen naar voren: het vergroten van de zichtbaarheid van het sociaal team, onbekendheid met het ondersteuningsaanbod en aandacht voor de schuldenproblematiek.

Dit jaar gaan we starten met het aanschaffen en aanleggen van een digitale sociale kaart. De kaart fungeert als digitale wegwijzer die overzicht biedt van algemene en collectieve activiteiten waar inwoners zonder verwijzing terecht kunnen. Hiermee zorgen we voor meer bekendheid van ons ondersteuningsaanbod.

Implementatie resultaatgericht aanbesteden Wmo en Jeugdhulp – Met ingang van dit jaar is de inkoop van zorg binnen de Wmo en de Jeugdwet resultaatgericht. De toegang van de gemeente bepaalt samen met de ondersteuning-vragende inwoner WAT het resultaat van de zorg moet zijn. Het is aan de aanbieders om te bepalen HOE ze dat resultaat, ook in samenspraak met de cliënt, willen bereiken. In het eerste kwartaal is hard gewerkt aan de implementatie. Het is een grote verandering voor cliënten en aanbieders, maar ook voor de medewerkers van de sociale teams en toegangsteam jeugd.

De huidige indicaties zijn door de zorgaanbieders budgetneutraal omgezet in de beschreven resultaatgebieden. Wanneer een indicatie afloopt, wordt de situatie van de inwoner opnieuw onderzocht en volgens de nieuwe inkoopssystematiek resultaatgericht beschreven. We zijn alert op eventuele nadelige gevolgen en werken met een overgangperiode. De nieuwe inkoopssystematiek van resultaatgericht werken heeft ook gevolgen voor de hoogte van de persoonsgebonden budgetten (pgb's). Waar deze benaderingswijze voor inwoners nadelige gevolgen hebben, werken we aan een overgangsregeling door het toepassen van de hardheidsclausule. Op termijn kijken we of dit leidt tot beleidswijzigingen.

In de tweede helft van het jaar volgt een 2^e aanbestedingsronde om nog niet gecontracteerde aanbieders alsnog toegang te verlenen en reeds gecontracteerde aanbieders de mogelijkheid te bieden hun aanbod aan te passen op basis van de ervaringen van het eerste half jaar.

Cliëntervaring Wmo – Ook in 2017 onderzoeken we hoe tevreden inwoners zijn met onze dienstverlening. CMO/STAMM voert hiervoor een cliëntervaringsonderzoek Wmo uit. In het 1^e kwartaal van 2017 hebben 897 cliënten een uitnodiging ontvangen om de vragenlijst in te vullen. Er is een respons van 47%. Voor de zomer worden de uitslagen bekend.

Algemene voorziening Schoonmaakondersteuning – De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van mei 2016 was de aanleiding tot aanpassing van de algemene voorziening schoonmaakondersteuning. Hierover zijn gesprekken gevoerd met VWS. Aan de hand van deze gesprekken is het beleid rondom de AVS op enkele punten gewijzigd en is er een verordening opgesteld. Het gewijzigde beleid en de verordening komen op 20 juni in de raad. Het nieuwe beleid gaat dan op 1 juli van start. De geschetste beleidswijzigingen zullen de kosten van de AVS naar verwachting doen toenemen, maar tegelijkertijd de aanspraak op een maatwerkvoorziening doen afnemen. De verwachting is dan ook dat de financiële consequenties binnen het bestaande budget opgevangen kunnen worden.

Doorontwikkeling Spoed4Jeugd – In 2016/7 is de structuur van crisismelding en interventie van jeugdhulp in Drenthe verbeterd. Dit leidt tot betere afstemming en samenwerking.

Armoede en schuldhulpverlening – We zetten in op de verbinding met samenwerkingspartners, zoals de GKB, WPDA, Humanitas, Voedselbank. Preventie en vroegsignalering is een belangrijk aandachtspunt. In 2017 wordt de nota 'schuldhulpverlening 2014-2017' geëvalueerd en wordt er een nieuwe beleidsnota opgesteld voor 2018 en verder, waarin ook het armoedebeleid wordt geïntegreerd. Vanaf 2017 krijgen we als gemeente extra middelen voor armoedebestrijding, deze zetten we in om het ondersteuningsaanbod uit te breiden.

Sport & Bewegen in het Sociaal Domein – Sport en bewegen worden nadrukkelijk ingezet om bij te dragen aan de opgaven binnen het sociale domein. De focus ligt hierbij op de preventieve en licht-curatieve taken met als doelgroep de kwetsbare inwoners. Successen in 2017:

- Sport maakt Actief: Samenwerkingsverband met WPDA waarbij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt middels een sportprogramma met aansluitend een programmaonderdeel onder leiding van professionals op het gebied van toeleiding naar (vrijwilligers)werk. In 2017 is een tweede groep gestart. In buurgemeentes wordt dit project gekopieerd. En de eerste deelnemer heeft het programma verlaten omdat hij geen tijd meer had i.v.m. werk.
- Sociaal Vitaal: Sportparticipatietraject gericht op ouderen met problematiek op het gebied van eenzaamheid en/of bewegingsarmoede. In 2017 uitgevoerd in de kern Eelde-Paterswolde-Eelderwolde. 67 Deelnemers zijn doorgestroomd naar specifiek aanbod voor deze doelgroep. 68 Zijn doorgestroomd naar regulier sportaanbod en 20 casussen zijn verder opgepakt door de sociaal team Eelde.
- Positief Opgroeien Sport (POD): project uitgevoerd bij voetbalvereniging VAKO in Vries. Een combinatiefunctionaris en een jongerenwerker (beide verbonden aan sociaal team Vries) en een verenigingsondersteuner werken samen met bestuur, jeugdcommissie, technisch kader en ouders van de vereniging aan een positief verenigingsklimaat met als resultaat minder uitval van kwetsbare jeugdspelers, een korte lijn in de doorverwijzing naar jeugdzorg en een positieve sportbeleving bij alle partijen.
- Sportadviescafé: een netwerkbijeenkomst voor alle sportaanbieders uit de gemeente, georganiseerd in samenwerking met/door de combinatiefunctionarissen sport en woonzorgcentrum Mozaïek. De meerderheid van de aanwezigen heeft zich geïnteresseerd getoond in deelname aan vervolgotrajecten op de onderwerpen duurzaamheid, POD-Sport, verenigingsondersteuning door combinatiefunctionarissen, beweegpark Mozaïek, sponsoring en senioren sport.
- Jeugdsportfonds: De deelname aan het Jeugdsportfonds vertoont nog steeds een stijgende lijn, mede dankzij uitvoering van het project 'sport jij ook?' door de combinatiefunctionarissen sport op alle basisscholen.

Platform Burgerparticipatie – De Wmo-adviesraad, Cliëntenraad WSW-WWB, het VN-panel en de gemeente werken samen aan een nieuwe advies- en participatiestructuur voor het sociale domein. In 2017 is de notitie 'De inwoner aan boord' opgesteld waarin de visie van de nieuwe structuur wordt geschetst. Het doel van deze structuur is om inwoners vroegtijdig bij de ontwikkeling van beleid te betrekken, door middel van co-productie. In 2017 wordt het voorstel van de structuur verder uitgewerkt en voor de zomer aan het college voorgelegd.

Mantelzorg – Mantelzorg is een thema waar we doorlopend aandacht voor hebben. Begin 2017 is ingezet op de combinatie werk en mantelzorg en heeft Tynaarlo als werkgever de erkenning 'mantelzorgvriendelijke organisatie' ontvangen. Daarnaast zijn zorgvrijwilligers geworven en geschoold, die worden ingezet om mantelzorgers te ondersteunen. Na de zomer wordt een cursus voor mantelzorgers aangeboden, waar mantelzorgers leren om structureel op een andere wijze met de druk van het zorgen voor een naast om te gaan. Hierbij wordt ingezet op het verminderen van de stress dat mantelzorg met zich meebrengt.

Publiek Vervoer – De gezamenlijke aanbesteding van leerlingenvervoer, Wmo-vervoer en kleinschalig openbaar vervoer per 2018 wordt voorbereid en naar verwachting in september 2017 afgerond. Alle 35 Drentse en Groningse gemeenten en het OV-Bureau Groningen Drenthe hebben besloten mee te gaan in de gezamenlijke aanbesteding van Publiek Vervoer.

Voor nadere stand van zaken in het sociaal domein, verwijzen we u naar de Monitor Sociaal Domein, die in deze Voorjaarsbrief is opgenomen.

Actualisatie exploitatie 2017

Actualisatie budgetten WMO en jeugd – De budgetten WMO en jeugd actualiseren we incidenteel in deze voorjaarsbrief op basis van de laatste inzichten. In de monitor, die onderdeel uitmaakt van deze voorjaarsbrief, is daar meer over toegelicht. De budgetten passen we nu alleen voor 2017 aan in afwachting van de evaluatie en beter inzicht in de cijfers later dit jaar in verband met de nieuwe inkoopcontracten die in 2017 zijn ingegaan.

Hoofdstuk 7 || Volksgezondheid en milieu Duurzame oplossingen voor toekomstige generaties

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Volksgezondheid (preventief gezondheidsbeleid) – Jongeren Op Gezond Gewicht (**JOGG**) zet zich in voor een omgeving waarin de gezonde keuze de makkelijkste is. In samenwerking studenten van diverse sportopleidingen en met alle basisscholen in de Gemeente Tynaarlo, zetten de combinatiefunctionarissen zich in voor de realisatie van gezonde scholen. Het eerste predicaat gezonde school is dit voorjaar toegekend aan OBS de Vijverstee. Focus ligt dit jaar op water drinken (als alternatief voor zoete drankjes), pleinspelen (onder en na schooltijd) en gezonde traktaties. De eerste scholen hebben al een wekelijkse ‘waterdag’ ingevoerd waarop op de scholen alleen nog maar water wordt gedronken.

Sport & Bewegen en Speelruimtebeleid (preventief gezondheidsbeleid) – Vanuit het concept Bewegvriendelijke Inrichting van de Openbare Ruimte (**BIOR**) wordt integraal gewerkt aan een omgeving die uitnodigt tot bewegen/het maken van gezonde keuzes. Een en ander komt samen in de (in ontwikkeling zijnde) omgevingsvisie en uit zich op dit moment in ontwikkelingen als:

- Mobiliteitsweek – ‘Ik neem de mooie route’: In de wijk Ter Borch hebben de inwoners te maken met aandacht voor verkeersveiligheid rondom de scholen. In de mobiliteitsweek 2016 is samen met leerlingen van de scholen gewerkt aan een aantrekkelijk alternatief voor de auto. Leerlingen hebben de voornaamste aanlooproutes naar school in kaart gebracht en ontwerpen gemaakt om de looproutes aantrekkelijker te maken. Er is dit voorjaar een samenwerking opgestart met leerlingen van het Technasium van het stadslyceum in Groningen. Zij werken op dit moment de ontwerpen uit. De uitwerkingen worden volgens planning deze zomer gerealiseerd. Opening van de routes volgt in de mobiliteitsweek van (september) 2017. Binnen dit initiatief wordt samengewerkt vanuit meerdere beleidsterreinen van de gemeente, scholen PO en VO, met de Hanzehogeschool en met Kenniscentrum Sport. We werken samen aan verkeersveiligheid.
- Generatiebeweegpark Mozaïek: Met ondersteuning van de combinatiefunctionarissen sport, Sport Drenthe en gemeentewerken en speelruimtebeleid werken woonzorgcentrum Mozaïek en fysiotherapiepraktijk Perdon aan de realisatie van een generatiebeweegpark. Een outdoor fitness/beweegpark voor jong en oud en openbaar toegankelijk voor de hele buurt. De initiatiefnemers hebben inmiddels een stichting opgericht en werken nauw samen met lokale sportaanbieders aan de realisatie en gebruiksmogelijkheden van het park. Realisatie staat gepland voor het voorjaar van 2018.
- In het verlengde van BIOR wordt er steeds nauwer samengewerkt met buurtbewoners bij de aanleg van speelplekken. Het gaat hierbij zowel om de keuze van speeltoestellen als om het bijeenbrengen van financiën voor de speelplekken aan o.a. dit jaar de Fazantweg, Kastelenakkers en Langakkers. Op dit moment wordt op initiatief van 4 jeugdige skateboarders uit Zuidlaren samengewerkt aan het verbeteren van skatepark Zuidlaren. Samenwerking vindt plaats op het gebied van het bijeenbrengen van extra financiële middelen en ontwerp van het park. De nieuwe vorm van samenwerken zorgt voor veel sociale cohesie in de buurt en voor betrokkenheid bij de lokale voorzieningen.

Afval – Zomer 2017 brengen we ons afvalbeleid in de raad. Ons doel is dat we het percentage groene massa in het restafval willen terugdringen en de hoeveelheid restafval per inwoner omlaag willen krijgen.

Begraven – Zomer 2017 brengen we ons begraafbeleid in de raad.

Riolering – Op dit moment zijn de volgende rioleringsprojecten in uitvoering of gaan dit jaar in uitvoering. Schipborgerweg Zuidlaren, Bovendiepen – Borgwallinge Zuidlaren, Tolhuisweg Midlaren, centrumplan Eelde, Centrumplan Vries, Lageweg Zuidlaren, Hulstlaan, Kastanje laan Zuidlaren, Zonnehorst Eelde.

Zonnelening – De zonnelening voor particulieren is 1 januari 2017 opnieuw opengesteld. De belangstelling was groot en de lening is inmiddels uitgeput. Voor sportverenigingen en scholen wordt samen met de Drentse Energie Organisatie een regeling uitgewerkt voor zonnelingen. De organisatie gaat voor ons de loketfunctie vervullen en de regeling uitvoeren. De regeling kan naar verwachting in het najaar worden opengesteld.

Beëindiging pilotproject Samenon Tynaarlo – Het pilotproject van E.ON waarbij een lokale coöperatie voor zonne-energie is opgezet, is beëindigd. Er bleek te weinig belangstelling te zijn onder lokale inwoners om aan de coöperatie deel te nemen. Een lokale ondernemer is de nieuwe eigenaar geworden van de 90 panelen van het pilotproject.

Duurzame energie – Wij gaan onderzoeken of de facilitering door de gemeente bij duurzame energieprojecten adequaat is. Indien nodig zullen wij bij de najaarsbrief aanvullende voorstellen doen.

Actualisatie exploitatie 2017

Riolering – De kapitaallasten op het taakveld riolering vallen lager uit dan geraamd. Dit voordeel moeten we op basis van het BBV in de voorziening riolering storten.

Afval – Vanwege het nieuwe contract voor het verwerken van restafval vallen de lasten lager uit dan geraamd. Dat geeft een voordeel van € 161.000. De vergoeding die wij ontvangen voor ingezameld plastic, metalen verpakkingen en drakenkartons (PMD) neemt af door marktomstandigheden. Dat is de voornaamste reden van de verwachte lagere opbrengsten van € 54.000 voor PMD. Alle aanpassingen op het taak afval samen hebben per saldo een voordeel van € 87.000. Dit verrekenen we conform het BBV met de voorziening reiniging.

Hoofdstuk 8 || Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing *Goede ruimtelijke ordening en volkshuisvesting op financieel verantwoorde wijze*

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Implementatie Omgevingswet – We bereiden ons voor op de komst van de Omgevingswet. Deze wet, die in 2019 in werking treedt, bundelt alle regels op het gebied van RO, bouwen, milieu, water, bodem en lucht, veiligheid, gezondheid en infrastructuur. Deze transitie is een grote en complexe operatie, vergelijkbaar met de drie decentralisaties in het sociale domein.

De invoering van de Omgevingswet pakken we dan ook projectmatig op. Zo is in april uit de organisatie een projectleider aangesteld om dit traject te begeleiden en is een multidisciplinaire werkgroep geformeerd. In de tweede helft van 2017 wordt een projectplan opgeleverd. Om tijdig aan de wettelijke vereisten te kunnen voldoen is daarnaast samenwerking gezocht. Zo werken we in SDA-N-verband samen en vindt afstemming plaats in VDG-verband. Deze werkgroep bestaat onder meer uit provincie, waterschap, RUD en Veiligheidsregio. We volgen samen de ontwikkelingen op dit terrein, maar gaan ook na welke activiteiten we samen kunnen uitdenken en voorbereiden. Tot slot is voor leden van de gemeenteraad in samenwerking met de gemeenten Aa en Hunze en Noordenveld een bijeenkomst georganiseerd over de komst van de nieuwe wet.

Omgevingsvisie – Op 24 januari 2017 hebben we met de gemeenteraad de start gedeeld van het project Omgevingsvisie. Er is een raads werkgroep ingesteld die inmiddels een aantal keren met de ambtelijke projectgroep bijeen is geweest. In de eerste fase van het project wordt een startdocument en een participatieplan voorbereid. In het najaar kan met het participatieproces de tweede fase starten waarbij de samenleving input gevraagd wordt voor de omgevingsvisie.

Centrumgebied Zuidlaren (incl. PBH-complex) – Op 24 mei 2016 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken van het project Prins Bernhardhoeve en een aantal initiatieven voor het

centrumgebied van Zuidlaren. De conclusie van het college toen was dat er met de huidige, door de gemeenteraad vastgestelde, kaders (kaderstellende nota januari 2015) geen ontwikkeling op de PBH-voorzijde van de grond gaat komen.

Na het slopen van de beurshallen ontstond een totale locatie van 17 ha, hartje centrum Zuidlaren. Zeer ongewenst om daar niets mee te doen. Reden voor het college om nog een (laatste) poging te doen om uit de ontstane impasse te komen. Op basis van de vraagstelling: "Wat is goed voor Zuidlaren?" zijn nadere studies verricht, is externe advisering gevraagd en worden nadere besprekingen met Leyten en andere initiatiefnemers gevoerd. De gemeenteraad is in een tweetal werksessies meegenomen in dit proces (december 2016 en februari 2017).

Doel is te komen tot een toekomstbestendig centrumgebied van Zuidlaren. De ontwikkeling van de locatie Prins Bernhardhoeve kan hiervoor worden ingezet. De realisatie dient vanuit de visie van stedenbouw op kwalitatief hoogwaardig niveau plaats te vinden en passend bij het dorp Zuidlaren met respect voor het beschermd dorpsgezicht en landschappelijke inpassing.

Met betrokken partijen voeren we, vanuit de gemeentelijke regierol, momenteel overleg om de ontwikkeling van het centrumgebied van Zuidlaren de daarvoor benodigde kwaliteitsimpuls te geven.

Wij streven er na om nog voor het zomerreces de gemeenteraad bij te praten. Dit gaan wij doen op 4 juli 2017. Als vervolgstap daarop zien wij, mits de ontwikkeling kan rekenen op voldoende steun van de betrokken partijen, een presentatie van een uitgewerkte ontwikkelrichting voor het centrumgebied aan de gemeenteraad. Communicatie met de bevolking, klankbordgroep, omwonenden en winkeliers in het centrumgebied van Zuidlaren is ook in deze voorfase essentieel voor het tot stand brengen van draagvlak. Vaststelling van het programma en daarbij behorende kaders en overeenkomsten tussen betrokken partijen wordt, op dit moment voorzien in het najaar van 2017. De lasten voor het opstellen van de ontwikkelvisie zijn ten laste gebracht van het budget initiatieven. Het gaat hierbij om niet verhaalbare kosten die vallen onder de gemeentelijke regierol op vooronderzoeken en ruimtelijke verkenningen ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen. De tot op heden gemaakte kosten bedragen ca. € 62.500. Bij de najaarsbrief hebben wij meer zicht en duidelijkheid over het vervolgproces en zullen wij komen met nadere voorstellen voor dekking van de gemaakte en nog te maken kosten.

Centrumplan Eelde – Er zijn principeafspraken gemaakt met Vastgoud. Wij verwachten dat wij voor de zomer overeenstemming kunnen bereiken over de onvoorwaardelijke verkoop van de voorzijde van het perceel Hoofdweg 67. De herinrichting van de grote parkeerplaats aan de Kerkhoflaan is in mei jl. gestart. De aanbesteding van werkzaamheden herinrichting openbare ruimte van de 'ring' rondom het centrum wordt op korte termijn uitgezet. Deze werkzaamheden zullen na de bouwvak 2017 gefaseerd worden uitgevoerd en zullen uiterlijk in juni 2018 zijn afgerond.

Integraal aan de werkzaamheden van het centrumplan Eelde worden aanpassingen aan het hoofdriool rondom het dit werkgebied meegenomen. De aanpassingen zijn nodig om terugkerende problemen tijdens buien voor en voor onderhoud op te lossen. Deze aanpassingen worden in de aanbesteding van het Centrumplan meegenomen. De extra kosten zijn geraamd op ca. € 150.000. In deze voorjaarsbrief doen wij een voorstel tot ophoging van het krediet.

Integraal aan de werkzaamheden van het centrumplan Eelde worden aanpassingen aan het hoofdriool rondom het dit werkgebied meegenomen. De aanpassingen zijn nodig om terugkerende problemen tijdens buien voor en voor onderhoud op te lossen. Deze aanpassingen worden in de aanbesteding van het Centrumplan meegenomen. De extra kosten zijn geraamd op ca. € 150.000. In deze voorjaarsbrief doen wij een voorstel tot ophoging van het krediet.

Grondpositie Vries Zuid – Naar aanleiding van een motie van D66 en Leefbaar Tynaarlo wordt onderzoek gedaan naar de stappen die nodig zijn om te komen tot een vraaggestuurd woningbouwprogramma aan de zuidoost-kant van Vries. Naar het zich nu laat aanzien zijn de eerste resultaten van dit onderzoek in het vierde kwartaal van dit jaar bekend. In dit gebied hebben wij een verwervingskans gepakt die de ontwikkeling van dit gebied aansluitend aan bestaande woninggebied aanzienlijk vergemakkelijkt. Uw raad heeft hiervoor krediet beschikbaar gesteld.

Huisvesting statushouders – Om in onze regio voor het huisvestingsprobleem van statushouders een oplossing te bieden is op 1 juli 2016 het project Tussenvoorziening in Eelde gestart. Met dit project worden maximaal 96 statushouders tijdelijk gehuisvest. Daarmee kon een bijdrage worden geleverd aan het organiseren van de gewenste doorstroming in AZC's en "kochten" de deelnemende gemeenten tijd om samen met de woningcorporaties huisvesting beschikbaar te krijgen voor deze statushouders. Gedurende het verblijf in de tussenvoorziening wordt de statushouders een intensief integratie- en participatietraject aangeboden als voorbereiding op hun definitieve huisvesting. Voorwaarde daarvoor is het hebben van de (wettelijk verplichte) participatieverklaring. Het project tussenvoorziening kent een looptijd van twee jaar.

Met onze corporaties zijn we in staat geweest om de aan onze gemeente gekoppelde statushouders conform taakstelling regulier te huisvesten.

Inmiddels is de instroom van vluchtelingen zodanig teruggelopen dat het COA landelijk de opvangcapaciteit drastisch aan het verminderen is. Daardoor vindt bijvoorbeeld de realisatie van een AZC in Zuidlaren geen doorgang. De lage instroom heeft echter ook invloed op de bezetting van de tussenvoorziening. Het kan er toe leiden dat we gezamenlijk met de andere deelnemende gemeenten moeten besluiten om het project eerder te beëindigen dan gepland.

Initiatieven vanuit de markt – Doordat de markt aantrekt zien we dat voor locaties, in eigendom van derden, waarvan de ontwikkeling lange tijd heeft stilgelegen, initiatieven worden ontplooid. Dit geldt voor bijvoorbeeld Hotel De Braak in Paterswolde, de voormalige gereformeerde kerk in Vries en het Noorder Sanatorium. De verwachting is dat initiatiefnemers de komende maanden hiervoor met verdere plannen komen.

Initiatieven voor "open plekken" – Er is veel belangstelling voor woningbouw op zogenaamde "open plekken". Vorig jaar heeft het college een besluit genomen over een dertiental verzoeken van particulieren die een woning willen bouwen (toevoegen) op een perceel dat al in eigendom is. De beoordeling van deze dertien verzoeken kon gezien worden als een 'pilot project' dat negen kansrijke locaties heeft opgeleverd. Op basis van deze pilot heeft ons college in maart een gedragslijn vastgesteld voor de beoordeling van dergelijke initiatieven. Dit jaar zijn al vijf verzoeken getoetst aan deze gedragslijn. Dit leverde nog eens drie kansrijke locaties op.

Verkoop bouw kavels – De kavelverkoop lopen voorspoedig. Geprognosticeerd voor 2017 is de verkoop van in totaal 67 kavels. Inmiddels zijn er in totaal al 66 kavels verkocht waarvan er reeds 30 zijn gepasseerd. In de loop van dit jaar zal een eerste kaveluitgifte plaatsvinden in Rietwijk Noord. Naast de voorspoedige verkopen van de woningbouw kavels is er ook veel belangstelling voor de kavels op het bedrijventerrein Vriezerbrug. De verwachting is dat we dit jaar meer m² bedrijventerrein gaan verkopen dan de geraamde 6.000 m².

Start bouw crematorium Eelderwolde – Maandag 1 mei jl. is de bouw van het crematorium in Eelderwolde van start gegaan.

Actualisatie bestemmingsplannen – De actualisatie van bestemmingsplannen verloopt volgens planning. Er wordt op dit moment gekozen om de actualisatie vorm te geven door het vaststellen van beheersverordeningen, mede gelet op de komst van de Omgevingswet. In de eerste vier maanden van 2017 zijn door de gemeenteraad de beheersverordeningen voor het dorp Vries, het centrum van Eelde, het sportcomplex De Marsch en de zandwinning in Tynaarlo vastgesteld. Later dit jaar zullen nog drie beheersverordeningen aan de gemeenteraad worden aangeboden ter vaststelling (Zuidoevers woongebied, Westlaren – Kazerneterrein en Zuides, Eelde-Paterswolde).

Nieuwkomers – De taakstelling huisvesting nieuwkomers: het ziet er op dit moment naar uit dat de taakstelling 1^e helft 2017 wordt gehaald. Dit komt vooral doordat alle TuVo bewoners meetellen voor Tynaarlo. Probleem die we hierbij zien ontstaan is dat we van het COA te weinig koppelingen (vergunninghouders die in het AZC verblijven) krijgen om dit aantal te kunnen realiseren. Dit houdt verband met de lage instroom en het feit dat Drenthe geen achterstand heeft en andere provincies wel. De provincies met achterstand krijgen daardoor de mensen gekoppeld.

Wagif heeft mede dankzij de inzet van de gemeente Tynaarlo (direct betrokkenen, de raad, de burgemeester en ambtelijke inzet), na ruim 15 jaar een verblijfsvergunning gekregen (onder voorwaarde dat hij nog een geldig paspoort moet regelen).

Er zijn de afgelopen tijd veel vergunninghouders gehuisvest in onze gemeente. We willen daarom extra inzet plegen op de integratie en participatie van nieuwkomers. Naast de maatschappelijke begeleiding door vluchtelingenwerk willen we inzetten op taal, vrijwilligerswerk, stage en contacten in en met de buurt. Hier wordt een plan voor opgesteld. Dit plan wordt t.z.t. aan de raad gestuurd met het verzoek om hiervoor middelen beschikbaar te stellen

Actualisatie exploitatie 2017

Dit hoofdstuk heeft geen grote aanpassingen.

Aanpassingen in bestaande kredieten

Economisch krediet vervangen knijpriool Lageweg

De raad heeft voor de vervanging van het knijpriool Lageweg een krediet ter beschikking gesteld van € 65.000. Wij vragen de raad het bestaande krediet op te hogen met € 85.000. Bij het huidige krediet zijn wij er vanuit gegaan dat alleen de bestaande asbestleiding vervangen wordt. Tijdens de planuitwerking is gebleken dat in de uitvoering toekomstige plannen mee kunnen worden genomen en dat er een grotere diameter leiding kan worden gelegd. Voor het afkoppelen van de aansluitende woonwijk staat een RWA overstort gepland, deze willen we nu ook meegenomen. En eventuele lozen willen we aansluiten op het regenwaterriool. De grootste wijziging is dat er een andere diameter rioolleiding komt. De locatie wijzigt, in de weg in plaats van in de groenstrook. Het voordeel hiervan is dat er minder bomen gekapt hoeven te worden en de uitstraling van de weg wordt niet aangetast. Daarnaast willen we een grotere buis (rond 800 in plaats van 300) neerleggen. Deze verandering heeft gevolgen voor de berging in het riool van geheel Zuidlaren. De ophoging van het krediet leidt tot hogere kapitaallasten van € 2.975 (afschrijftemijn 50 jaar). Deze kunnen we dekken uit rioleringsmiddelen (heffing).

Economisch krediet vernieuwbouw Westerburcht

In 2015 is het accommodatiebeleid Eelde/Paterswolde vastgesteld. Naar aanleiding daarvan heeft Stichting Baasis de stukken voor het ontwerp en de begroting ingediend van obs de Westerburcht in Eelde.

Een onderdeel van het toetsen van het ontwerp en de begroting is toetsen aan nieuwe feiten en omstandigheden. In dit geval is de begroting en het ontwerp getoetst aan meest recente leerling prognoses: 2017. Op het moment dat het accommodatiebeleid werd vastgesteld waren de leerling prognoses van 2016 nog leidend. Het normbedrag is dan ook afgestemd op de ruimtebehoefte die in de prognoses 2016 was aangegeven.

Voor de Westerburcht betekent dit dat het normbedrag naar beneden bijgesteld moet worden omdat de ruimtebehoefte lager is dan de prognose van 2016 nog aangaf. Het normbedrag voor de Westerburcht daalt met afgerond € 131.300 en hierdoor ontstaat een structureel voordeel op de kapitaallasten van € 4.500. Het verstrekte krediet bedraagt € 2.054.200.

Voorstel is om het krediet naar beneden toe bij te stellen en het structurele voordeel op de kapitaallasten toe te voegen aan het structurele budget dat beschikbaar is voor het accommodatiebeleid.

Economisch krediet bestelbus voor BOA's

In 2017 is een bestelbus aangeschaft ten behoeve van de werkzaamheden van de BOA's. Bij het aanvragen van het krediet ad € 24.000 is per abuis de BPM niet meegenomen bij de berekening van de hoogte van het krediet. Voorstel is om het krediet met € 11.000 op te hogen. De afschrijftemijn bedraagt 10 jaar. Dit geeft extra kapitaallasten van € 1.265. We stellen voor deze extra lasten mee te nemen in de perspectievennota. Dit betekent een verzwaring van de begroting vanaf 2018.

Initiatief centrumplan Eelde

Op 30 juni 2015 heeft de raad ingestemd met het initiatief centrumplan Eelde. In totaal gaat het om een investering van ruim € 3,1 mln. In dit bedrag zit een investering van € 1,2 mln voor riolering. Dat bedrag moeten we op basis van de huidige regels van het BBV omzetten in een krediet met economisch nut. Dit geeft structurele kapitaallasten van € 42.000 (afschrijftermijn 50 jaar) die we dan ook structureel moeten dekken uit rioleringsmiddelen (heffing). Er vindt dan geen beslag plaats op de rioolvoorziening zoals opgenomen in het voorstel van 30 juni 2015. Deze middelen blijven wel beschikbaar voor riolering. De rest van de geplande uitgaven voor het centrumplan Eelde moeten we voor een deel ook nog omzetten naar een krediet met economisch nut als gevolg van de aanpassing van het BBV per 1 januari 2017. Daar komen we bij de najaarsbrief op terug.

Daarnaast willen we het benodigde krediet voor riolering centrumplan Eelde ophogen met € 150.000. Naast de werkzaamheden van het centrumplan Eelde willen we aanpassingen aan het hoofdriool rondom dit werkgebied meenemen. De aanpassingen zijn nodig om terugkerende problemen tijdens buien op te lossen. Het gaat om het aanpassen van de riolering in de wegen Stoffer Holtjerweg en het leggen van een nieuwe verbinding tussen Esweg/Burgemeester Strubbenweg. Deze aanpassingen worden in de aanbesteding van het centrumplan meegenomen, maar staan in het bestek in een eigen hoofdstuk. Het uitgangspunt is dat huidige klinkers niet worden vervangen conform beleid riolering. Nieuwe klinkers zijn hierin niet meegenomen. De extra kapitaallasten van € 5.250 (afschrijftermijn 50 jaar) kunnen we dekken uit rioleringsmiddelen (heffing).

Instellen nieuwe kredieten

Economisch krediet vervangen raadsinformatiesysteem

In de investeringsplanning is voor 2018 een budget opgenomen ad € 75.000 voor de vervanging van het raadsinformatiesysteem. In 2017 is een verzoek vanuit de Raad gekomen om te kijken naar de staat van de installatie. In 2017 heeft een technische analyse plaatsgevonden van alle apparatuur. Voorstel is om gezien de staat van de apparatuur en het verzoek van de gebruikers de investering niet in 2018 maar in 2017 uit te voeren. Voorstel is om een krediet ad € 75.000 in 2017 ter beschikking te stellen voor het vervangen van het raadsinformatie systeem en de bijbehorende kredietlasten ad € 19.875 (afschrijftermijn 4 jaar) structureel te dekken. Dit betekent een verzwaring van de begroting vanaf 2018. Dit nemen we mee in de perspectievennota 2017.

Aanschaf IDburgers/scanners

Id-burger is een id-oplossing waarmee onder andere gemeenten snel en eenvoudig identiteitsbewijzen kunnen controleren. De oplossing bestaat uit gebruikersvriendelijke software gecombineerd met een document reader. Id-burger zorgt ervoor dat personeel met een gerust hart diensten kan aanbieden, omdat zij zekerheid hebben over de identiteit van de persoon die voor haar of hem staat.

De aanschafkosten voor twee scanners worden geraamd op € 20.000. De afschrijvingstermijn bedraagt vier jaar. Hieruit vloeien kapitaallasten van € 5.300 voort. Naast de kapitaallasten worden de structurele bijkomende kosten (licenties en onderhoud) geraamd op € 3.000. De totale structurele kosten bedragen € 8.300. Deze worden gedekt uit de bedrijfsvoeringsmiddelen.

Ondergrondse kast weekmarkt Vries

De weekmarkt in Vries wordt verplaatst naar de Oude Asserstraat voor de supermarkt. Iets wat door de ondernemers sterk wordt toegejuicht. Om dit optimaal te faciliteren, stellen wij voor een ondergrondse stroomvoorziening te realiseren, vergelijkbaar met de brink in Zuidlaren en het kampje in Eelde. De kosten hiervoor bedragen € 20.000; de afschrijvingstermijn bedraagt 15 jaar. De structurele kapitaallasten bedragen daarmee € 1.700. Deze worden als bijstelling van de begroting meegenomen in de perspectievennota 2017.

Maatschappelijk krediet bedrijvenregeling Drenthe 2017 – 2019

De provincie Drenthe heeft € 2 mln. beschikbaar gesteld voor een bedrijvenregeling ter stimulering van vestiging, groei en innovatie van bedrijven in Drenthe, onder voorwaarde van gemeentelijke cofinanciering met eenzelfde bedrag. De regeling bestaat uit een arbeidsplaatsenregeling en een rentekostenregeling ter stimulering van de werkgelegenheid en verlaging van de rentelasten waardoor investeringen worden uitgelokt.

Cofinanciering wordt gekoppeld alleen aan aanvragen binnen de eigen gemeente. Wij willen een beroep doen op deze bedrijvenregeling en stellen daarom voor een maatschappelijk krediet van € 200.000 beschikbaar te stellen ten laste van de Argi, zodat totaal een subsidiebedrag van € 400.000 beschikbaar komt voor de eigen ondernemers. Dit kan ook een bijdrage leveren voor vestigers op het voorterrein GAE/gebiedsontwikkeling en kan een extra stimulans zijn voor vestiging op Businesspark Ter Borch.

De subsidie is voor de arbeidsplaatsenregeling minimaal € 25.000 voor minimaal vijf arbeidsplaatsen tot maximaal € 100.000. De maximale subsidie voor de rentekostenregeling is € 100.000 per aanvraag. Een ondernemer kan beide regeling aanvragen, dus maximaal € 200.000. Door deelname wordt aangesloten bij het provinciaal kader van gelijke kansen in heel Drenthe. De uitvoering loopt via SNN (Samenwerkingsverband Noord-Nederland) en loopt van juli 2017 tot juli 2019.

Instellen nieuwe reserves

Reserve gebruikersonderhoud Yders Hoes

Halverwege 2016 heeft de gemeente Tynaarlo tijdelijk het beheer van Yders Hoes overgenomen van de beheerstichting. Sinds dat moment zijn wij ook verantwoordelijk voor het gebruikersonderhoud. In 2016 heeft de gemeente Tynaarlo van de beheerstichting een bedrag van € 30.000 ontvangen voor het gebruikersonderhoud. Dit bedrag had de beheerstichting hiervoor gereserveerd. Deze € 30.000 is in het jaarrekeningresultaat 2016 van de gemeente Tynaarlo terecht gekomen. Deze middelen moeten echter wel beschikbaar blijven voor het gebruikersonderhoud in afwachting van hoe het beheer in de toekomst georganiseerd gaat worden. Wij verzoeken u een nieuwe bestemmingsreserve "gebruikersonderhoud Yders Hoes" te vormen en daar de € 30.000 uit 2016 in te storten. Deze € 30.000 kan worden gedekt uit de ARGI. Immers het jaarrekeningresultaat is in deze reserve gestort. Daarnaast stellen we voor om voor het lopende jaar € 8.600 in de reserve te storten. In onze begroting 2017 hebben we met dit bedrag rekening gehouden voor het gebruikersonderhoud van Yders Hoes. Dit staat op de begrotingspost "eigenaarslasten Yders Hoes".

Sjabloon reserve gebruikersonderhoud Yders Hoes:

Naam reserve	Gebruikersonderhoud Yders Hoes
Doel van de reserve	Bekostigen gebruikersonderhoud Yders Hoes
Motivering waarom een reserve noodzakelijk is	Als we geen middelen reserveren voor het gebruikersonderhoud, ontstaat op enig moment een financieel probleem ongeacht of we het beheer zelf doen of dat het extern georganiseerd wordt.
Minimale omvang	€ 0
Maximale omvang	Niet te bepalen op dit moment
Omvang van de storting(en)	€ 38.600
Geef aan of de storting structureel dan wel incidenteel is	Incidenteel
Waaruit wordt de storting gedekt	ARGI, lopende begroting
Omvang van en tijdstip/periode van onttrekking	Nog niet bekend

Reserve meedoenbanen

Op 31 mei 2016 heeft de raad ingestemd met het initiatiefvoorstel meedoenbanen. De raad heeft toen besloten € 110.000 ter beschikking te stellen voor meedoenbanen voor een periode van 2 jaar. De meedoenbanen zijn pas begin 2017 gestart omdat de definitieve besluitvorming over de meedoenbanen later heeft plaatsgevonden dan gedacht. Hierna heeft de WPDA een aanbestedingstraject doorlopen. De dekking van de € 110.000 komt uit de gelabelde € 1 mln voor het sociaal domein binnen de ARGI. Wij stellen voor een aparte reserve meedoenbanen te vormen zodat deze middelen beschikbaar blijven voor de meedoenbanen. In 2017 is reeds een onttrekking van € 55.000 geraamd.

Sjabloon reserve meedoenbanen:

Naam reserve	Meedoenbanen
Doel van de reserve	Bekostigen meedoenbanen
Motivering waarom een reserve noodzakelijk is	Om uitvoering te kunnen geven aan het initiatiefvoorstel van de raad.
Minimale omvang	€ 0
Maximale omvang	€ 110.000
Omvang van de storting(en)	€ 110.000
Geef aan of de storting structureel dan wel incidenteel is	Incidenteel
Waaruit wordt de storting gedekt	ARGI
Omvang van en tijdstip/periode van onttrekking	€ 55.000 2017 en € 55.000 in 2018

Inzet reserve participatie

Met het vaststellen van de voorjaarsbrief 2016 heeft u ook ingestemd met een aangepaste bestemming voor de reserve participatie. De raad heeft besloten dat de middelen uit deze reserve bestemd zijn voor de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers en daarnaast voor een extra inspanning om de participatie en integratie van nieuwkomers en andere inwoners te bevorderen. De reserve is gevuld met de resterende middelen die we hebben ontvangen voor de statushouders aan het einde van 2017 conform het besluit van de raad bij de voorjaarsbrief 2016. Tevens heeft de raad besloten dat we de middelen mogen onttrekken wanneer nodig voor deze doelgroep. Ultimo 2016 bedroeg de reserve participatie ruim € 560.000.

Er zijn de afgelopen tijd veel vergunninghouders gehuisvest in onze gemeente. We willen daarom in 2017/2018 extra inzet plegen op de integratie en participatie van nieuwkomers. Naast de maatschappelijke begeleiding door vluchtelingenwerk willen we inzetten op taal, vrijwilligerswerk, stage en contacten in en met de buurt. Hier wordt medio dit jaar een plan voor opgesteld. Daarnaast vraagt de GGD extra middelen voor de uitvoering van wettelijke taken op het terrein van de publieke gezondheid voor vergunninghouders.

Wij zullen dan ook in 2017/2018 middelen uit de reserve participatie gaan inzetten voor statushouders. Bij de najaarsbrief komen wij hierop terug.

Voorstel voor besluitvorming over de uitkomsten van deze rapportage

1. Kennis te nemen van de voortgang van de activiteiten, doelen en ontwikkelingen per hoofdstuk per 1 mei 2017;
2. Het incidentele voordeel 2017 van € 802.000 toe te voegen aan de Algemene Reserve Grote Investerings (Argi);
3. Het structurele voordeel van € 20.000 in 2018 en 2019 en € 19.000 vanaf 2020 op te nemen in de meerjarenbegroting;
4. Gezien het belang van Groningen Airport Eelde als basisvoorziening in Noord-Nederland en in de overtuiging dat goede verbindingen, ook door de lucht, belangrijk zijn voor het vestigingsklimaat voor bedrijven en daarmee ook voor de gewenste groei van de werkgelegenheid in de regio, stellen wij voor:
 - a. Een investeringsbijdrage van € 1,84 mln. beschikbaar te stellen ten behoeve van de vergoeding van de kosten voor NEDAB in de periode 2017 – 2026, vermogensvorming binnen het ROF en de financiering van capaciteitsinvesteringen op basis van een kapitaalstorting in het eigen vermogen van GAE NV;
 - b. Hiervoor een bestemmingsreserve “Investeringsbijdrage Groningen Airport Eelde” in te stellen en hieraan € 1,84 mln. toe te voegen ten laste van de Algemene Reserve Grote Investerings (Argi);
 - c. Een financiële garantstelling te verstrekken aan GAE NV ter hoogte van de investeringsbijdrage en deze ten laste te brengen van de bestemmingsreserve. Toekomstige bijdragen van private en/of (semi)publieke derden vanuit Noord-Nederland kunnen op basis van overeenstemmende besluitvorming door de gezamenlijke aandeelhouders naar rato van het aandelenbezit in mindering worden gebracht op de investeringsbijdrage van de gemeente Tynaarlo;
5. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een maatschappelijk krediet van € 90.000 ten laste van de Algemene Reserve Grote Investerings voor de implementatie van de Omgevingswet en het opstellen van de Omgevingsvisie;
6. In te stemmen met het opheffen van de volgende reserves:
 - a. Centrumplan Vries
 - b. Voetgangersbrug De Dijk
7. In te stemmen met de aanpassingen van de volgende kredieten en dekking/toevoeging:
 - a. Het ophogen van het economisch krediet Vervangen knijpriool Lageweg met € 85.000 en de extra kapitaallasten van € 2.975 per jaar te dekken uit de rioleringsmiddelen;
 - b. Het verlagen van het economisch krediet vernieuwbouw Westerburcht met € 131.000 en de vrijvallende kapitaallasten van € 4.500 per jaar beschikbaar houden voor het accommodatiebeleid;
 - c. Het verhogen van het economisch krediet bestelbus BOA's met € 11.000 en de extra kapitaallasten van € 1.265 per jaar mee te nemen in de meerjarenbegroting;
 - d. Het omzetten van de rioleringscomponent van het initiatief centrumplan Eelde in een economisch krediet van € 1,2 mln. en de kapitaallasten van € 4.000 per jaar te dekken uit de rioleringsmiddelen;
 - e. Het verhogen van het economisch krediet centrumplan Eelde met € 150.000 voor uitbreiding van de werkzaamheden en de extra kapitaallasten van € 5.250 per jaar te dekken uit de rioleringsmiddelen;
8. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een economisch krediet van € 75.000 voor het vervangen van het raadsinformatiesysteem en de bijbehorende kapitaallasten van € 19.875 mee te nemen in de meerjarenbegroting;
9. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een economisch krediet van € 20.000 voor de aanschaf van twee scanners t.b.v. IDburger en de bijbehorende structurele lasten van € 8.300 mee te nemen in de meerjarenbegroting.
10. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een economisch krediet van € 20.000 voor de realisatie van een ondergrondse stroomvoorziening van de weekmarkt in Vries en de bijbehorende structurele lasten van € 1.700 mee te nemen in de meerjarenbegroting.
11. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een maatschappelijk krediet van € 200.000 voor de uitvoering van de Bedrijvenregeling Drenthe in de periode juli 2017 – juli 2019;
12. In te stemmen met het instellen van een bestemmingsreserve voor het gebruikersonderhoud van Yders Hoes en hieraan de volgende bedragen toe te voegen:
 - a. € 30.000 ten laste van de Algemene Reserve Grote Investerings (Argi);
 - b. € 8.600 ten laste van de begrotingspost “eigenaarslasten Yders Hoes”;
13. In te stemmen met het instellen van een bestemmingsreserve Meedoenbanen en hieraan € 110.000 toe te voegen ten laste van de Algemene Reserve Grote Investerings.

Wij vertrouwen erop u met deze brief op hoofdlijnen op een korte en bondige manier te hebben geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen en noodzakelijke bijstellingen en leggen deze voor besluitvorming aan de gemeenteraad voor. De vergadering waarin deze tussenrapportage wordt behandeld staat gepland op 11 juli 2017.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

Mr. J. Th. van Nieukerken
gemeentesecretaris

drs. M.J.F.J. Thijsen
burgemeester

Bijlagen:

- 1 Voortgang incidenteel nieuw beleid 2017
- 2 Groningen Airport Eelde
- 3 Bijstellingen begroting 2017
- 4 Monitor sociaal domein
- 5 Projectenrapportage

Bijlage 1: Voortgang incidenteel nieuw beleid 2017

Nr.	Omschrijving	Beschikbaar 2017	Toelichting	Ontwikkelingen	Gereed
1	Vertragen taakstelling bibliotheken (31 mei 2016)	€ 130.000	Met betrekking tot de bibliotheken heeft de gemeenteraad op 31 mei 2016 een motie aangenomen, die uitgaat van het uitstellen van de taakstelling op de bibliotheken met één jaar. Dit betekent voor 2017 dat de ingeboekte taakstelling van € 145.000 gecorrigeerd wordt naar € 15.000	Biblionet ontwikkelt een meerjarenvisie op het bibliotheekwerk, die beantwoord aan de koers zoals door het college B&W en de raad aangegeven. De meerjarenvisie is in drie deelsessies voorgelegd aan de inwoners van resp. Vries, Eelde, Paterswolde en Zuidlaren. De visie wordt medio 2017 voorgelegd aan het college B&W en raad.	2017
2	Rotonde Julianalaan/ Stationsweg Zuidlaren	€ 50.000	De rotonde Julianalaan/Stationsweg in Zuidlaren is aangelegd in 2007. Er is op dat moment nog geen ontwerp gemaakt. De rotonde is conform de inrichting van het dorp aangelegd, namelijk oranje stenen en blauwe hekjes. Gelet op het culturele jaar 2017/2018 is voorgesteld de rotonde anders in te richten.	De voorbereiding van de rotonde is in volle gang. Een staalbedrijf gaat het logo uitsnijden en plaatsens. De plaatsing is voorzien tweede helft dit jaar. Eventueel in combinatie met de Zuidlaardermarkt.	2017
3	Rotonde A28	€ 25.000	De rotonde nabij de A28 kent een saaie uitstraling, namelijk gras. De rotonde is aangelegd in 2014 op aanwijzen van Rijkswaterstaat. De inrichting van de middencirkel moet nog gebeuren. Voorgesteld wordt de inrichting dusdanig aan te leggen dat deze aansluit bij de Monumentale laan die hier langs loopt van Glimmen naar Paterswolde.	Ook deze werkvoorbereiding loopt, zodat we in plantseizoen 2017, vanaf 1 november 2017 de rotonde kunnen inrichten.	2017
4	Vrijtijdseconomie	€ 50.000	Uit de MKB-enquête en de burgerpeiling blijkt dat er verdere actie nodig is om toerisme / vrije tijdseconomie, zowel lokaal als regionaal beter op de kaart te zetten. Er is een duidelijke behoefte om Marketing Drenthe en acties van uit het Recreatieschap in elkaar te laten schuiven. De middelen die wij beschikbaar stellen, kunnen een bijdrage leveren om die omissie, in ieder geval de komende jaren.	In 2017 zoeken we verdere samenwerking met de gemeenten Aa en Hunze en de andere Hondsruggemeenten voor het uitvoeren van samenwerkingsprojecten, zoals een campertrail inclusief televisieopnamen via uitzending via internetversie Man Bijt Hond, een paardenroute, een meerdaags fietsevenement, een onderzoek naar opwaardering van recreatieve voorzieningen bij de Hunze. De samenwerking wordt verder uitgebreid door een onderzoek te doen naar draagvlak binnen alle Hondsruggemeenten naar een gezamenlijk instrument voor gebiedspromotie. Om te onderzoeken wat de meerwaarde hiervan kan zijn gaan we in 2017 reeds samenwerken met de gemeente Aa en Hunze door de diensten van de toeristisch regisseur en de promotieorganisatie Hondsrug Drenthe in te zetten voor de ondernemers van de gemeente Tynaarlo. Op het gebied van lokale informatievoorzieningen werken wij samen met lokale ondernemers in Zuidlaren. Op initiatief van het Brinkhotel is er een Tourist Info	2018

Nr.	Omschrijving	Beschikbaar 2017	Toelichting	Ontwikkelingen	Gereed
				Folderpunt in het hotel gerealiseerd. Daarnaast wordt gewerkt aan een lokaal gidsje (à la Loney planet) met ins- en outs voor Zuidlaren voor op de balie van winkels en verblijfsrecreatieaccommodaties.	
5	Impuls onderwijs	€ 200.000	Wij stellen voor een bedrag aan de schoolbesturen beschikbaar te stellen zodat zij een eenmalige impuls kunnen geven aan bijvoorbeeld groene schoolpleinen en/of digitalisering.	Op 18-4-2017 is het college akkoord gegaan met het verdeelbesluit 2017 voor het beschikbare bedrag van € 100.00. Op 16-5-2017 heeft de raad het besluit genomen om de middelen 2018 ad. € 100.000 reeds in 2017 beschikbaar te stellen, zodat de schoolbesturen meer financiële mogelijkheden hebben om hun plannen uit te kunnen voeren.	2017/ 2018
6	E-book Noord-Willemskanaal (idee PvdA 12 juli 2016)	€ 5.000	In 2015 is in samenwerking met een 4-tal gemeenten (Meppel, Westerveld, Midden-Drenthe en Assen) een E-book ontwikkeld, waarin de Drentse hoofdvaart en omgeving wordt toegelicht en ontsloten door een 6-tal fietspaden. Wij gaan in overleg met het recreatieschap om te kijken welke mogelijkheden er zijn om iets dergelijks te ontwikkelen voor het Noord-Willemskanaal.	Samen met de gemeente Assen, het Recreatieschap Drenthe en schrijver Olav Reijers is gewerkt aan de uitvoering van het E-book. Een E-book is een downloadbaar informatieboekje voor watersportrecreanten. Het moedigt de recreant die over het NW kanaal vaart aan om aan te leggen en per voet of fiets de toeristische high lights van de omgeving te bekijken. Het E-book is klaar. Presentatie en lancering op internet in juni.	2017
7	Project-/activiteitensubsidies cultuur	€ 40.000	Als gevolg van de ombuigingen zijn er minder middelen beschikbaar voor het stimuleren van projecten en activiteiten. Door het incidenteel verhogen van het hiervoor beschikbare bedrag kunnen projecten en activiteiten vanuit de samenleving worden gestimuleerd	In 2017 zijn er tot nu 7 extra culturele projecten gefinancierd. Het betreft een bedrag van . € 6.415. Daarnaast worden er een achttal pilot-initiatieven op het gebied van overheidsparticipatie uitgevoerd, gericht op het stimuleren en ondersteunen van inwoner-initiatieven vanuit een 'ja, mits'-houding. Daar waar nodig kunnen deze initiatieven vanuit het budget extra gefaciliteerd worden, maar tot op heden is dit nog niet nodig gebleken.	
8	Verenigingsgebouw waterscouting Midlaren	€ 100.000	De waterscouts gaan verhuizen en moeten een nieuw verenigingsgebouw neerzetten op de nieuwe locatie.	Betrokken partijen hebben in beginsel ingestemd met de gezamenlijk opgestelde inrichtingsschets van het gebied. Wij zijn momenteel met de afzonderlijke partijen in gesprek over de voorwaarden en condities waaronder zaken als grondoverdracht e.d. kunnen plaatsvinden. Tevens is de scouting doende om ontwerp, engineering en voorbereiding van hun nieuwe clubgebouw te organiseren.	

Nr.	Omschrijving	Beschikbaar 2017	Toelichting	Ontwikkelingen	Gereed
9	Duurzaamheidsmaatregelen gymzaal Tynaarlo	€ 124.000	Door de raad is de duurzaamheidsvisie vastgesteld. Een van de doelen is het bouwen van energie-neutrale gebouwen. Dit betekent dat aanvullende duurzaamheidsmaatregelen in de realisatie moeten worden meegenomen. Deze aanvullende investering bij de gymzaal Tynaarlo past binnen de door de raad vastgestelde duurzaamheidsvisie.	Het energie-neutraal maken van de gymzaal (EPC=0) is als prestatie opgenomen in de aanbesteding van de gymzaal. Het bedrag zal voor dit doel worden toegevoegd aan het krediet voor nieuwbouw gymzaal. Rapportage hierover wordt geïntegreerd in de rapportages van de nieuwbouw.	
10	Beweegtuin zorgcentrum Mozaïek	€ 20.000	Woonzorgcentrum Mozaïek en fysiotherapie Perdon hebben het idee voor een beweegtuin bij het woonzorgcentrum aangedragen. De insteek is om de beweegtuin voor iedereen toegankelijk te maken, waarbij het doel is de tuin voor verschillende generaties aantrekkelijk te maken	Initiatiefnemers hebben een stichting opgericht. Eerste acties voor het werven van extra financiële middelen zijn gestart. Contact met buurtvereniging en lokale sportaanbieders is gelegd met inzet van combinatiefunctionarissen sport.	Planning: voorjaar 2018.
11	Openbare ruimte - bloemen	€ 60.000	De openbare ruimte in Tynaarlo is best wel eentonig. We kennen voornamelijk eiken, beukenhagen en gazons. Om toch wat kleur in het voorjaar aan de openbare ruimte te geven, is het mogelijk om bollen aan te planten op strategische plekken.	De voorbereiding hierin is opgestart en in het plantseizoen 2017 vanaf 1 november gaan de bollen in de diverse dorpen in de grond.	2017
12	Multidisciplinair pingo-project	€ 15.000	In 2016 is - in opdracht van de provincie - door Landschapsbeheer Drenthe een multidisciplinair pingo (ijsmeertjes die aan het eind van de laatste en voorlaatste ijstijd zijn ontstaan) -project gestart. Eén van de geselecteerde pilotgebieden is gelegen binnen onze gemeente, namelijk rondom Yde. De eerste resultaten van de ze pilot worden eind 2016 verwacht. Indien de pilot succesvol verloopt willen we deze graag uitrollen over de rest van de gemeente, zodat we bij de update van de kaart de 'valse' pingo's (met bijbehorende regels!) kunnen schrappen. Hier is sprake van een wettelijke verplichting.	Op dit moment wordt gewerkt aan een plan van aanpak en de selectie van geschikte bureau's om het onderzoek uit te voeren. De focus zal liggen op de pingo's die zich binnen of in de nabijheid van de bebouwde kernen bevinden omdat hier de ruimtelijke dynamiek het hoogst is. De eerste resultaten van het project worden eind 2017 verwacht. Streven is om deze gegevens vervolgens in 2018 mee te nemen in de update van de archeologische beleidskaart.	
13	Herstel Drentsche Aa-watersysteem	€ 50.000	Aansluiten bij de doelen van het Programma Natuurlijk Platteland van de Provincie Drenthe (12 april 2016 vastgesteld) en profiteren van de mogelijkheden die de provincie biedt voor het opwaarderen van het Drentsche Aa gebied.	Op dit moment worden er projecten voorbereid namens de provincie. Uitvoering gaat de komende jaren plaatsvinden. Dit in het kader van het provinciale programma natuurlijk Platteland Drenthe.	2019
14	Impuls volkshuisvesting sociale woningbouw	€ 250.000	Door middel van een extra impuls in 2017 en 2018 het verbeteren van de sociale woningbouw en de spreiding hiervan in de kernen binnen de gemeente Tynaarlo	Wij zijn voornemens om dit breed in te zetten ter stimulering van de sociale volkshuisvesting in de drie grotere kernen van de gemeente Tynaarlo. Onze aandacht gaat daarbij in eerste plaats uit naar Vries. Allereerst zullen wij i.o.m.	

Nr.	Omschrijving	Beschikbaar 2017	Toelichting	Ontwikkelingen	Gereed
				onze corporaties nadere woningmarktanalyses laten opstellen.	
15	E-label update maatschappelijk vastgoed	€85.000	Onze gebouwen dienen opnieuw voorzien te worden van een energie-label. De oude labels moet in 2018 vervangen zijn door nieuwe. Het onderzoek dat gedaan wordt, leidt tot adviezen om de gebouwen energiezuiniger te maken. we hebben een wettelijke plicht het e-label te updaten. In het nu gevraagde bedrag wordt alleen rekening gehouden met de onderzoekskosten.	Wordt in de tweede helft van 2017 voorbereid en wanneer nodig aanbesteed. Uitvoering eind 2017 begin 2018.	2018
		1.204.000	Ingezet ten behoeve van incidenteel nieuw beleid		

Bijlage 2: Groningen Airport Eelde (GAE)

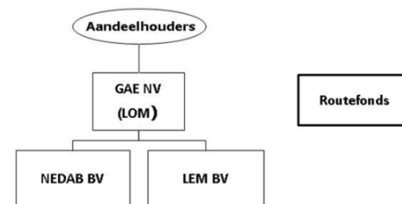
Eind 2016 hebben raden en staten van de vijf aandeelhouders van GAE zich in meerderheid positief uitgesproken over het voorstel van de aandeelhouders de optie 'Investeren – internationale toegangspoort van het Noorden' aan te wijzen als voorkeursalternatief voor de strategische ontwikkelrichting GAE. Alleen de gemeenteraad van Tynaarlo heeft geen voorkeursalternatief aangewezen. Bij de keuze voor het beleidsalternatief Investeren waren belangrijke overwegingen dat we de luchthaven beschouwen als onderdeel van de publieke basisinfrastructuur van Noord-Nederland en dat goede verbindingen, ook door de lucht, belangrijk zijn voor het vestigingsklimaat voor bedrijven en voor de gewenste groei van de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast kunnen meer verbindingen een impuls geven aan het inkomend toerisme.

Bij de keuze voor het voorkeursalternatief zijn voor de uitwerking daarvan vanuit een meerderheid van de raden en staten voorwaarden gesteld. De belangrijkste daarvan waren (1) dat de aandeelhouders zouden zoeken naar substantiële bijdragen van derden (andere overheden, regionale fondsen en het bedrijfsleven) om zo de financieringslast voor de aandeelhouders zoveel mogelijk te beperken en (2) dat het organisatiemodel (LOM/LEM) voor GAE nader uitgewerkt zou moeten worden met als insteek dat er een commerciële partij aangezocht wordt voor de exploitatie van de luchthaven. De benodigde kosten voor het voorkeursalternatief zijn geraamd op totaal 46 miljoen euro in 10 jaar.

Resultaten nadere uitwerking LOM/LEM

Wij hebben UNO bedrijfsadviseurs gevraagd het voorkeursalternatief uit te werken in het meest geschikt organisatiemodel. Geadviseerd is een organisatiemodel op te zetten dat bestaat uit een moederorganisatie LOM BV met twee dochtermaatschappijen: NEDAB en LEM. Hierbij is het advies om de huidige GAE NV als LOM te laten dienen, zodat geen overdracht van onroerend goed hoeft plaats te vinden. Het Routeontwikkelingsfonds wordt een aparte entiteit, onafhankelijk van de LOM, LEM, NEDAB en de aandeelhouders. Dit model biedt volgens UNO de meeste flexibiliteit en ruimte voor toekomstige ontwikkelingen. Het laat ruimte voor drie mogelijke invullingen van de LEM: een geheel publieke, een publiek-private of een geheel private - waarvan de laatste de voorkeur heeft. Het voorgestelde model creëert optimale condities voor het aantrekken van een private partij, onderschrijft ook de heer Mohrmann. Tenslotte stelt dit model de aandeelhouders in staat om meer prestatiegericht te sturen op de ontwikkeling van de luchthaven.

De hele organisatie LOM/NEDAB/LEM en Routeontwikkelingsfonds wordt zo slank mogelijk gehouden, met zo weinig mogelijk overhead. Tevens kiezen we voor een praktische inrichting van de governance die de organisatie in staat stelt om snel in te kunnen spelen op ontwikkelingen, maar ook voldoende waarborg biedt voor het bevorderen van een evenwicht in 'checks en balances'.

LOM (nu: GAE NV)

De LOM is de basis van de nieuwe organisatie van de luchthaven. De LOM blijft eigenaar van de gronden en gebouwen. De belangrijkste taak van de LOM is het beheren en onderhouden van de infrastructuur van de luchthaven. Daarom is de LOM ook verantwoordelijk voor de voorgenomen investeringen in de brandweervoorziening en de benodigde 'upgrade' van de passagiersterminal. De LOM zorgt daarnaast voor de aanbesteding van de exploitatieconcessie aan een private partij en ziet toe op de naleving daarvan door de LEM. Ook de certificering van de luchthaveninfrastructuur vormt de verantwoordelijkheid van de LOM. Verder is de LOM houder van de door het Rijk af te geven exploitatievergunning (Luchthavenbesluit). De taken en doelen van de LOM zullen verder worden uitgewerkt in een beheersovereenkomst tussen de aandeelhouders en de LOM. Een specifieke taak van de LOM is het tot ontwikkeling brengen van de grond en het vastgoed op het terrein van de luchthaven. Ervaring bij andere luchthavens leert dat dit een significante inkomstenbron kan zijn. Bij de investeringen in vastgoed, zoals de nieuwbouw van de brandweerkazerne en de upgrade van de passagiersterminal¹ zal nadrukkelijk worden gekeken naar mogelijkheden om de energie-efficiency van de gebouwen te

¹ Capaciteitsinvesteringen in brandweerkazerne en passagiersterminal

Een belangrijke opgave van de LOM is het realiseren van de capaciteitsinvesteringen in de brandweervoorziening en de passagiersterminal. Het gaat dan om € 2,5 miljoen voor de brandweervoorziening en € 3,45 miljoen voor de passagiersterminal. De investering in de brandweerkazerne is op korte termijn nodig omdat de huidige kazerne niet meer voldoet. Met het UMCG is de afspraak gemaakt dat die nieuwbouw wordt gerealiseerd in aansluiting op de nieuwbouw die zij heeft gepleegd voor stationering van de traumaheli op de luchthaven. Hiervoor is gekozen omdat op deze wijze efficiencyvoordelen zijn te realiseren op basis van het delen van faciliteiten. Het UMCG heeft hier ook rekening mee gehouden bij de bouw. Het plan van dhr. Post om de nieuwbouw van de brandweer buiten het

verbeteren (beter gebruik warmtestromen, gebruik ledverlichting, etc.). Dit levert niet alleen voordelen op in termen van besparing van exploitatiekosten, maar helpt ook mee aan het verminderen van de CO₂-uitstoot vanuit de luchthaven. Mogelijkheden voor verdere bevordering van duurzaamheid zullen ook worden meegenomen in de concessiebesprekingen met een private exploitant.

LEM BV

De exploitatie van de luchthaven wordt na aanbesteding ondergebracht in de LEM. In eerste instantie is de LEM een 100% dochter van de LOM. De inzet is om de commerciële exploitatie in concessie te geven aan een marktpartij (of mogelijk een consortium van partijen) tegen een (marktconforme) vergoeding die een rendabele exploitatie mogelijk maakt. Op het moment dat een private partij is geselecteerd via een aanbesteding², komt de LEM in handen van die partij. De LEM is als exploitant operationeel verantwoordelijk voor het exploiteren van de aan de primaire luchtvaartfunctie verbonden luchthaveninfrastructuur. Daarbij gaat het onder meer om de landingsbanen en de passagiersterminal. De LOM stelt de infrastructuur ter beschikking aan de LEM op basis van een concessievergoeding. De LEM ontvangt van de LOM een compensatie voor gemaakte NEDAB-kosten. Afspraken met betrekking tot prestatiesturing en doelbereiking worden in een concessieovereenkomst nader uitgewerkt en vastgelegd. Uit de concessievergoeding moet de exploitatie van de LOM worden gedekt.

NEDAB BV

De taken op het gebied van brandweer en security zijn zogenaamde Niet-Economische Diensten van Algemeen Belang (NEDAB). De NEDAB-kosten mogen publiek worden gefinancierd zonder dat er sprake is van staatssteun. Dat gebeurt bij andere luchthavens ook al. Dit drukt de lasten voor de LEM en zorgt ook voor een gelijk speelveld met andere regionale luchthavens. Daardoor wint de luchthaven aan concurrentiekracht. Het voorstel van UNO is deze diensten onder te brengen in een aparte BV. Dat maakt het mogelijk alle brandweer- en securitydiensten apart te administreren, zonder dat deze achteraf uit de administratie van de LEM gefilterd hoeven te worden. Dat zou ook een eventuele koppeling met de Veiligheidsregio kunnen vergemakkelijken. De LEM neemt diensten af van de NEDAB BV en dient de rekening daarvan in bij de LOM. We gaan op basis van de strategische verkenning uit van in totaal 30 miljoen NEDAB-kosten over een periode van 10 jaar, per jaar betekent dit gemiddeld € 3 miljoen.

Routeontwikkelingsfonds (ROF)

Voor de opstartkosten van nieuwe vliegverbindingen kan de LEM een beroep doen op het Route-ontwikkelingsfonds (ROF). Dit fonds is een aparte entiteit met een fondsmanager die ervoor zorgt dat aanvragen aan de hand van een duidelijk investeringskader worden getoetst. De LOM stelt dit kader op evenals het gewenste profiel van de fondsmanager en legt beide ter goedkeuring voor aan de aandeelhouders. Daarnaast heeft de fondsmanager de taak ervoor te zorgen dat het ROF gevuld wordt en blijft met bijdragen van derden. Het gaat daarbij om zowel private partijen als andere overheden. Gezien deze taken moet de fondsmanager kennis hebben van financiën, luchtvaart en over een relevant netwerk beschikken binnen het noordelijk bedrijfsleven.

Uit de strategische verkenning is gebleken dat er in ieder geval 10 miljoen euro in het ROF zou moeten zitten om de beoogde groei van 100.000 tot 200.000 passagiers te bereiken. Uitgangspunt is dat op businesscaseniveau sprake moet zijn van substantiële bijdragen van marktpartijen. Mede daarom streven wij ernaar bij alle aanbestedings- en inkooponderhandelingen op en rond de luchthaven partijen te bewegen een financiële bijdrage te leveren aan het ROF.

luchthaventerrein te realiseren past niet binnen de wettelijke veiligheidsvereisten. GAE NV is tevens in gesprek met de Veiligheidsregio Drenthe om te bezien waar samenwerking voordelen voor beide organisaties kan opleveren.

De investering in de passagiersterminal is van belang omdat de huidige terminal niet voldoet aan de IATA-richtlijnen voor afhandeling van het vliegverkeer in de piekuren. Een upgrade in de vorm van een uitbreiding van de capaciteit en kwaliteitsverbetering is noodzakelijk om een aantrekkelijk product te kunnen bieden aan luchtvaartmaatschappijen. Ook voor een toekomstige concessienemer zal dat een belangrijke voorwaarde zijn. De hiervoor benodigde financiering zal pas vrijgegeven worden als de passagiersaantallen conform verwachting groeien en reëel zicht is op een private concessienemer. Daarnaast zien we mogelijkheden om energiekosten te verlagen en om op basis van de kwaliteitsverbetering de verdien capaciteit te vergroten door het verblijf in de terminal aantrekkelijker te maken en meer horeca en shopping toe te voegen. Tenslotte zijn maatregelen nodig om het klimaat in de terminal bij hogere temperaturen te verbeteren.

² **Aanbesteding luchthavenexploitatie**

De aanbesteding van de luchthavenexploitatie zal via een openbare Europese aanbesteding moeten gebeuren om tot een marktconforme prijsstelling te komen. De LOM is hiervoor primair verantwoordelijk. Vanwege de specifieke kennis die nodig is, zal de LOM zich daarbij laten ondersteunen door een 'Raad van Advies' ter begeleiding van het aanbestedingsproces. De werving daarvoor zal in nauw overleg en afstemming geschieden met de aandeelhouders, waarbij onder meer wordt getoetst op aspecten als expertise (met name in het ontwikkelen van directe luchtvaartactiviteiten), middelen en reputatie, zodat continuïteit en kwaliteit van de exploitatie in redelijkheid geborgd zijn. Tevens zal nadrukkelijk de optie onderzocht worden waarbij de concessienemer als investeringspartner optreedt. Alleen partijen die in voldoende mate kwalificeren, zullen worden toegelaten tot de finale fase van de aanbestedingsprocedure waarin deze partijen een bieding doen op het concessiecontract. Dit contract regelt de voorwaarden die aan de exploitatie zijn verbonden en de bijdragen vanuit de LOM. De concessionaris verkrijgt gedurende de looptijd van het contract het exclusieve recht tot exploitatie van de luchthaven. Ervaringen op andere luchthavens leren dat een dergelijke procedure inclusief voorbereiding circa 18 maanden kost. Dat betekent dat de concessie op z'n vroegst per 1 januari 2019 kan in gaan.

Zolang de bijdrage van private partijen nog niet is gerealiseerd, staan de aandeelhouders garant voor de benodigde 10 miljoen.

De rechtsvorm van het Routeontwikkelingsfonds kan een stichting zijn, maar bijvoorbeeld ook een BV. Voorwaarde is dat het fonds bestuurlijk gescheiden is van de exploitatie (LOM/LEM) en van publieke aansturing. Aandeelhouders kunnen wel invloed uitoefenen op het investeringskader, op grond waarvan de fondsmanager middelen kan toekennen. De Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) NV heeft toegezegd de beheerskosten op zicht te willen nemen en het werkgeverschap te willen vervullen voor de fondsmanager (zie ook paragraaf 3.1). De personele kosten voor de fondsmanager komen echter ten laste van het fondsvermogen.

Governance

Gezien de situatie dat er meerdere aandeelhouders zijn, die controle willen houden op de gang van zaken, adviseert UNO om voor de LOM een zgn. one-tier-board in te stellen. Dit is een directie die bestaat uit een aan de aandeelhouders gelieerde bestuurder met verregaande bevoegdheden die wordt geflankeerd door toezichthouders. Deze board zou bijvoorbeeld kunnen bestaan uit een executive directeur en twee non-executive directeuren die mede de rol van toezichthouder vervullen. Dit model vereist vertrouwen en mandaat van de aandeelhouders in zowel de executive als non-executive bestuurders.

Een one-tier-board resulteert in kortere communicatielijnen, grotere snelheid van besluitvorming en gebundelde kennis van zaken. In dat opzicht is de one-tier-board even goed maar in de beoogde nieuwe structuur vooral efficiënter dan een traditionele Raad van Commissarissen (die GAE nu heeft), die meer op afstand staat. Een belangrijk aandachtspunt is het voorkomen van de vervlechting van het bestuur en het toezicht op basis van duidelijke statutaire afspraken.

Het bestuur van de LOM legt verantwoording af aan de aandeelhouders door de begroting, de geconsolideerde jaarrekening en bestemming van het resultaat ter vaststelling voor te leggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Daarnaast kunnen wij vanuit onze rol als aandeelhouder gebruik maken van onze bevoegdheden, zoals het recht op inlichtingen of het beoordelen van tussentijdse rapportages. GAE NV blijft ook in de nieuwe situatie de verbonden partij van de overheden maar dan als LOM vanuit de nieuwe GAE NV Holding. De verantwoording aan raden en staten blijft evenwel gelijk en vergelijkbaar met andere verbonden partijen.

Kort samengevat vergroot het nieuwe governance-model de slagvaardigheid, terwijl de publieke verantwoording hetzelfde blijft.

3 Bijdragen van derden

Bij de besluitvorming eind 2016 is door raden en staten nadrukkelijk gevraagd bijdragen van het noordelijke bedrijfsleven in kaart te brengen, gezien het grote belang dat het bedrijfsleven hecht aan een goed functionerende luchthaven. De heer H.D. Post heeft op ons verzoek de eerste maanden van 2017 gesproken met noordelijke ondernemers om in kaart te brengen op welke manier zij kunnen en willen bijdragen aan de ontwikkeling van de luchthaven. Hij sprak daarbij ook met GRQ business network, VNO-NCW en de collectieve bedrijvenverenigingen uit de stad Groningen. Partijen die ook vorig jaar al actief betrokken waren bij de luchthaven. De verwachte bijdragen van derden tellen op dit moment op tot een bedrag van tot maximaal 11,7 miljoen euro over 10 jaar.

- bijdrage bedrijfsleven	8,6	miljoen	aan LOM, LEM en ROF
- bijdrage via NOM	0,6	miljoen	ROF, incl. beheerskosten
- bijdrage RGA	2,5	miljoen	aanvraag in voorbereiding
Totaal (afgerond)	11,7	miljoen	

Wij blijven erop inzetten de bijdragen van derden verder te vergroten. Wat betreft de bijdrage van het bedrijfsleven is dit expliciet ook een taak van de manager van het ROF. Ook de LOM heeft hierin een belangrijke taak. Dhr. Post onderstreept beide punten in zijn aanbevelingen.

Bijdrage bedrijfsleven

Uit de rapportage van de heer Post blijkt een grote betrokkenheid van het noordelijke bedrijfsleven bij de luchthaven. Ook zijn in korte tijd verschillende en kansrijke ideeën aangedragen. Deze zijn samengevat in bijgevoegd 'bidbook' (bijlage 5). We beschouwen deze rapportage als een momentopname; er zullen naar onze verwachting meer initiatieven volgen. Het voorstel om de brandweervervoorziening in een bestaande hal op een ander terrein in te richten stuit helaas op wettelijke verplichtingen en veiligheidseisen van de luchthaven.

De plannen en suggesties die de heer Post tot nu toe heeft verzameld, tellen op tot een bedrag van € 8,6 miljoen euro over 10 jaar. Dit is nadrukkelijk een conservatieve schatting. De mogelijke bijdrage van ondernemers op basis van het aantal inkomende toeristen is daarbij nog niet meegenomen. Bij deze bedragen horen enkele kanttekeningen. Uit een inventarisatie van het huidige gebruik en de planologische situatie op het terrein van GAE blijkt dat sommige van de bovenstaande initiatieven nu niet in het bestemmingsplan passen. Ze passen echter wel binnen de door de gemeente

Tynaarlo en provincie Drenthe opgestelde 'Ontwikkelvisie luchthavenomgeving Groningen Airport Eelde' (2014), waarin staat dat deze partijen de ontwikkelkansen van bedrijvigheid in deze omgeving planologisch willen bevorderen, in rekenschap nemend de zorgvuldigheid die daarbij hoort vanuit hun publiekrechtelijke verantwoordelijkheden. Een tweede punt is dat inkomsten in de terminal (vertrekkende passagiers) normaal gesproken toevallen aan de LEM. Dat betekent dat we bij de onderhandelingen over de concessieovereenkomst moeten zien te bevorderen dat (een gedeelte van) het hierboven genoemde bedrag van 3,3 miljoen euro in het ROF terecht komt. Voor zover het gaat om grondopbrengsten, komen deze bijdragen ten goede aan de LOM. Via de beheersovereenkomst kunnen afspraken worden gemaakt over de uiteindelijke bestemming daarvan. Opbrengsten die zijn gebaseerd op het lidmaatschap van de VIP-club, vertrekkende passagiers en inkomende toeristen kunnen ten goede komen aan het ROF. En natuurlijk – en minstens zo belangrijk – creëren deze initiatieven van het bedrijfsleven ook werkgelegenheid en zorgen zij voor nieuwe investeringen.

Ideën en suggesties uit rapportage Harm Post	opbrengst (10 jaar) (miljoenen euro's)	bestemming
a. 'Vastgoed en transport': ontwikkeling bedrijvigheid op grond GAE (o.a. drone-hub, recycling luchtvaartmaterieel)	1,3	LOM
b. 'International zone': Groningen Health Hub (o.a. international medische zone i.s.m. UMCG)	2,0	LOM
c. 'Horeca & shopping': inkomsten van vertrekkende passagiers	3,3	LEM/ROF
d. Lidmaatschap VIP-club (o.a. exclusieve app en <i>fast lane</i> prioriteit)	2,0	ROF
e. Bijdrage ondernemers op basis van inkomend toerisme	PM	ROF
TOTAAL	8,6	

In aanvulling op de inspanningen van de heer Post hebben wij gesproken met de NOM NV. De NOM benadert op dit moment ondernemers voor substantiële bijdragen aan het Routefonds. Ook is de NOM bereid de kosten voor het beheer van dit fonds op zich te nemen. Op basis van de gesprekken met de NOM verwachten wij dat het in totaal zal gaan om een bijdrage van circa € 600.000.

Omdat het gaat om conservatieve ramingen gaan wij uit van een verwachte opbrengst van € 8,6 miljoen als bijdrage vanuit het noordelijk bedrijfsleven. Samen met de verwachte bijdrage door en op basis van de inspanningen van de NOM rekenen wij op een totale bijdrage van het noordelijk bedrijfsleven van € 8,6 + € 0,6 = € 9,2 miljoen.

Bijdrage andere overheden

Tijdens de debatten in Raden en Staten eind 2016 over de toekomst van GAE is aangedrongen op steun van andere overheidspartijen dan alleen de huidige aandeelhouders. Dit vooral vanuit de gedachte dat de noordelijke luchthaven door een bredere vertegenwoordiging van noordelijke overheden gesteund zou moeten worden. Wij hebben daarop gesproken met onze overheidspartners in het Noorden. Dat heeft geresulteerd in het volgende:

- Wat betreft de regionale fondsen wordt ingezet op een bijdrage vanuit de Regio Groningen- Assen van € 2 tot € 3 miljoen. Een formele aanvraag bij de Regio Groningen-Assen voor een bijdrage van € 2,5 miljoen (in 10 jaar) aan het Routeontwikkelingsfonds is in voorbereiding.
- De Veiligheidsregio Drenthe onderzoekt de mogelijkheden van efficiëncymaatregelen om zo (een deel van) de niet-declarabele uren van de brandweer van GAE NV in te kunnen zetten in de Veiligheidsregio op basis van win-win.
- Wij hebben een brief gestuurd aan de provincie Fryslân met het verzoek een gesprek te voeren over een eventuele Friese bijdrage aan GAE.

Afspraken met het Rijk en het nieuwe luchthavenbesluit

De LOM (GAE NV) is verantwoordelijk voor de aanvraag van een Luchthavenbesluit bij het Rijk. Daarvoor is onder meer een economische onderbouwing vereist van de te vergunnen activiteit voor de middellange termijn, in dit geval de periode 2017-2026. Uit die onderbouwing moet blijken op welke wijze is voorzien in de externe financiering van noodzakelijke investeringen en afdekking van geprognosticeerde exploitatietekorten. Het Rijk vereist een garantstelling van de aandeelhouders voor de daarvoor benodigde financiële middelen (in dit geval: € 46 miljoen) en de waarborging van de continuïteit. Deze garantstelling moet gevrijwaard zijn van ontbindende voorwaarden, zodat de financiering en daarmee de onderbouwing van de business case is gegarandeerd. Vanwege de wettelijke bepaling dat de voor de onderbouwing gebruikte gegevens maximaal 2 jaar oud mogen zijn, is het indienen van de aanvraag gepland voor het einde van dit jaar. Door GAE NV zijn de voorbereidingen daarvoor al gestart³.

³ **Aanpassing afspraken opbrengsten uit gronden en vastgoed**

We zijn in gesprek met het Rijk over aanpassing van de huidige afspraken over de grondopbrengst van de luchthaven. Nu kan het Rijk in beginsel 80% van de grondopbrengsten afroemen. Die afspraken zijn in 2003 gemaakt om te borgen dat het Rijk bij een eventuele beëindiging van de luchthaven (een deel van) haar investeringen terug zou krijgen. Daarnaast rust op (een deel van) de gronden en opstellen een hypotheek van het Rijk. Onze inzet is dat opbrengsten van de grond in zijn geheel ten goede komen aan de LOM, om zo de positie van de luchthaven verder te versterken. Het eerste gesprek dat hierover is gevoerd, ondersteunt een dergelijke mogelijkheid. De aanpassing van deze afspraken wordt meegenomen als onderdeel van het proces voor de aanvraag Luchthavenbesluit.

Naast de economische onderbouwing is een Milieueffectrapportage (MER) een belangrijk onderdeel van de aanvraag Luchthavenbesluit. Wij hechten eraan dat belanghebbenden, in het bijzonder omwonenden, daar zorgvuldig bij worden betrokken. Hiervoor is een onafhankelijk procesbegeleider aangesteld.

Conclusies

Voor de toekomstige organisatie van de luchthaven is een helder basismodel uitgewerkt. Het biedt naar onze overtuiging de beste voorwaarden voor een verdere ontwikkeling van GAE, door de scheiding tussen LOM en LEM en de oprichting van een actief Routeontwikkelingsfonds. Rollen en verantwoordelijkheden zijn duidelijk. Het streven is de organisatie zo slank mogelijk te houden.

Het basismodel creëert de best mogelijke condities voor het aantrekken van een private partij voor de LEM en voor de commerciële exploitatiekansen van GAE. Ook omdat we de lasten voor de LEM zo veel als mogelijk willen verlichten. UNO en Intervistas (brief dhr. J.C.J. Mohrmann, bijlage 6) verwachten daarom dat we hiermee kansrijk de markt op kunnen, na een positief besluit van raden en Staten.

De voorgestelde opzet van de governance van GAE (een one-tier board) houdt de aandeelhouders (overheden) zelf op afstand van de onderneming. Maar de toezichthouders zitten juist dicht op de organisatie. De voordelen hiervan (grotere slagvaardigheid) wegen voor ons zwaarder dan het mogelijke risico van een te nauwe vervlechting van uitvoering en toezicht. Het stelt wel hoge eisen aan zowel de executive bestuurder als de non-executive bestuurders/ toezichthouders. De publieke verantwoording blijft hetzelfde.

Vorig jaar bleek al dat er binnen het noordelijk bedrijfsleven brede steun op gang kwam voor de luchthaven. Sinds het besluit eind 2016 over de aanwijzing van het voorkeursalternatief, heeft het bedrijfsleven de luchthaven al met meerdere initiatieven ondersteund, ter waarde van ruim €500.000,-. Uit het rapport van de heer Post blijkt de grote betrokkenheid van het bedrijfsleven opnieuw. Maar belangrijker nog: er zijn ook meerdere concrete plannen en ideeën die na uitwerking mede kunnen bijdragen aan een gezonde exploitatie van GAE NV. Daarnaast zou een deel van de door de heer Post geïnventariseerde suggesties kunnen leiden tot een gestage stroom aan inkomsten voor het ROF. Ook de NOM is bereid medewerking te verlenen. De bijdragen van andere overheden tot nu toe onderstrepen dat het belang van een luchthaven voor de regio breed wordt gedragen.

Financiële consequenties en verdeelsleutel aandeelhouders

Uit de strategische verkenning blijkt dat voor een periode van 10 jaar (de periode van een nieuw Luchthavenbesluit) in totaal 46 miljoen euro nodig is: 30 miljoen voor compensatie van NEDAB-kosten, 10 miljoen voor een Routeontwikkelingsfonds en 6 miljoen voor investeringen in een nieuwe brandweervoorziening en een upgrade van de passagiersterminal.

Voor de aanvraag van een Luchthavenbesluit is het noodzakelijk dat de huidige aandeelhouders (overheden) voor een periode van 10 jaar garant staan voor dit bedrag (zie par. 4). Hieruit vloeit voort dat de aandeelhouders voorsnog een bedrag van € 46 miljoen voor hun rekening nemen, met het perspectief dat dit later met de bijdragen van derden – op dit moment conservatief geraamd op € 11,7 miljoen – kan worden verminderd.

UNO benadrukt het belang van gezamenlijkheid van partijen in de totale investeringsopgave. Dit omdat de verschillende onderdelen van de voorgestelde nieuwe organisatiestructuur (LOM, NEDAB, LEM en ROF) niet zonder elkaar kunnen functioneren. Zonder LOM is er geen LEM, zonder ROF is er geen LEM, zonder LEM geen NEDAB, enz. Op basis daarvan stellen we voor de 46 miljoen euro waarvoor de aandeelhouders garant moeten staan te verdelen naar rato van het huidige aandelenbezit, waarbij iedere aandeelhouder bijdraagt aan alle elementen van het investeringsmodel. Voor de gemeente Tynaarlo betekent dit 1,84 miljoen euro. In de tabel hieronder is het geprognosticeerde kasritme per aandeelhouder over de periode 2017-2026 opgenomen. Deze tabel is gebaseerd op het verlenen van een garantstelling, dus zonder aftrek van mogelijke bijdragen van derden.

	%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Prov. Drenthe	30%	3,0	2,60	1,40	1,40	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	13,80
Prov. Groningen	30%	3,0	2,60	1,40	1,40	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	13,80
Assen	10%	-	1,53	0,63	0,63	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	4,60
Groningen	26%	-	3,99	1,65	1,65	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	11,96
Tynaarlo	4%	-	0,62	0,25	0,25	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	1,84
TOTAAL	100%	6,0	11,34	5,33	5,33	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	46,00

Bijdragen x € 1.000.000,-

De hogere bijdrage in 2018, 2019 en 2020 heeft onder andere te maken met de vulling van het ROF en de verrekening van de kosten in 2017 tussen de provincies en de andere aandeelhouders. Als de bijdragen van derden beschikbaar komen (andere overheden en private partijen) en de luchthaven weer meer eigen vermogen heeft, kunnen we die bijdragen naar rato verrekenen met de bijdragen van de aandeelhouders.

2017 eerste jaar van periode 2017-2026

GAE NV vraagt een nieuw luchthavenbesluit aan voor de periode 2017-2026. Voor GAE is 2017 daarmee het eerste jaar van die periode en tegelijk een overgangsjaar naar de nieuwe organisatie- en financieringsopzet. Vooruitlopend daarop is GAE in 2016 al gestart met een hubverbinding met Kopenhagen. Dat heeft financiële consequenties die GAE niet geheel kan financieren binnen de eigen begroting 2016 en 2017. De directie en de Raad van Commissarissen van GAE NV hebben daar vorig jaar al op gewezen en u bent daar ook over geïnformeerd.

Op basis van de ontwerpbegroting voor 2017 voorziet de directie van GAE NV in 2017 een verlies van € 4.085.000. De benodigde bijdrage van € 4 miljoen voor 2017 aan GAE is in lijn met wat we jaarlijks mogen verwachten op basis van de gemiddelde NEDAB-kosten en de gemiddelde bijdrage uit het ROF. Het past daarmee bij 2017 als eerste jaar van de periode 2017-2026 van het Luchthavenbesluit.

In verband met de liquiditeitspositie van GAE NV is het noodzakelijk dat de bijdrage compensatie van NEDAB-kosten en de bijdrage voor het ROF voor het jaar 2017 medio 2017 beschikbaar komt. Bij een positief besluit van raden en Staten over het beschikbaar stellen van de benodigde middelen voor de periode 2017-2026, zullen de provincies het bedrag voor 2017 voorschieten. Dat zal in 2018 worden verrekend met bijdragen van de gemeentelijke aandeelhouders.

Risico's en risicobeheersing

Met het beschikbaar stellen van middelen voor de vergoeding van de NEDAB-kosten en voor de instelling van een ROF zorgen we ervoor dat GAE beter kan concurreren met andere regionale luchthavens. Maar investeren is geen garantie voor succes. Bij investeren horen risico's:

- In 2016 is gebleken dat GAE als regionale luchthaven met relatief weinig bestemmingen kwetsbaar is voor onverwachte situaties, zoals de dreiging van terrorisme en politieke instabiliteit. Dat blijft onvoorspelbaar. Het enige dat de invloed daarvan enigszins kan beperken is uitbreiding van het aantal bestemmingen.
- Lelystad Airport zal vanaf 2019 een concurrent zijn van GAE. In de scenario's van Lufthansa Consulting en Stratagem Strategic Research BV is daar rekening mee gehouden, maar het is mogelijk dat de effecten van Lelystad anders uitpakken dan de onderzoekers verwachten (zowel positief als negatief). Een besluit nu over het toekomstperspectief van de luchthaven stelt de directie in staat de tijd voor de opening van Lelystad Airport optimaal te benutten om de concurrentiekracht van GAE te vergroten.
- UNO wijst op het belang dat GAE stuurt op de kasstroom. Dat wil zeggen kostenbeheersing, opbrengstmaximalisatie en het kritisch doorlichten van geplande vervangingsinvesteringen. Ook het versterken van het eigen vermogen van GAE NV past daarbij.
- Verder blijft het mogelijk dat de luchthaven op enig moment zelf meer zal moeten bijdragen in de kosten van de luchtverkeersleiding.

Het is daarom noodzakelijk dat directie en toezichthouders de vinger aan de pols houden en waar nodig (en mogelijk) adequate beheersingsmaatregelen treffen.

Hoe verder?

De komende periode zal verder worden gewerkt aan de uitwerking van het nieuwe bestuursmodel en de verdere invulling daarvan. De belangen van de huidige werknemers vormen daarbij een belangrijk aandachtspunt. We streven ernaar de nieuwe structuur op 1 januari 2018 formeel te hebben gerealiseerd op basis van besluitvorming over onder meer het wijzigen van de statuten en reglementen en de instelling van de one-tier-board. Verder ondersteunen we GAE NV als het gaat om de aanvraag van het Luchthavenbesluit en de voorbereidingen voor het aanbesteden van de concessie voor de luchthavenexploitatie. We zullen regelmatig bij u terugkomen om de stand van zaken en relevante ontwikkelingen te bespreken.

Transitiekosten

Nu bekend is welk organisatiemodel het beste is voor de luchthaven (LOM, NEDAB en een bij voorkeur private LEM, met daarnaast een Routeontwikkelingsfonds) moeten we de volgende stap zetten: de transitie van de huidige naar de gewenste situatie. Daarvoor zullen kosten gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld voor de verdere uitwerking van de organisatieopzet (oprichting LOM, LEM, NEDAB, Routeontwikkelingsfonds) met een implementatieplan, maar ook voor de aanbestedingsprocedure. Wij hebben UNO Bedrijfsadviseurs BV en InterVISTAS Consulting gevraagd een eerste raming te maken van deze kosten. Deze kosten kunnen niet worden gedragen binnen de luchthavenexploitatie. Het voorstel is daarom de transitiekosten te verdelen naar rato van het huidige aandelenbezit.

Wijziging aandelenverhoudingen

Naar aanleiding van de besprekingen in de raden van Assen en Tynaarlo eind 2016 is een wijziging van de aandelenverhoudingen aan de orde geweest. De aandeelhouders hebben afgesproken dat dit in deze fase niet opportuun is (er zijn geen kopers), maar dat dit te zijner tijd opnieuw onderwerp van bespreking zal worden.

Afsluiting en besluit

Sinds het moment dat raden en staten in meerderheid hebben besloten de optie 'Investeren – internationale toegangspoort van het Noorden' aan te wijzen als voorkeursalternatief voor de toekomst van GAE zijn in korte tijd grote stappen gemaakt. Daar blijven we mee doorgaan. Er ligt nu een heldere organisatieopzet. Het is duidelijk hoe GAE moet gaan werken. Daarmee zijn tevens optimale voorwaarden gecreëerd voor het in concessie geven van de commerciële exploitatie op basis van deelname van een private partij in de LEM. Er zijn meerdere concrete plannen die kunnen leiden tot bijdragen van het bedrijfsleven en er zijn toezeggingen van andere overheden.

Daarmee ligt er naar onze overtuiging een voor dit moment voldoende uitgewerkt plan met een duidelijk toekomstperspectief voor GAE. Maar voordat derde partijen zich zullen committeren, is nu eerst instemming en commitment nodig van raden en staten. Dat is bovendien ook nodig voor de aanvraag van een Luchthavenbesluit.

Gezien het belang van GAE als basisvoorziening in Noord-Nederland en in de overtuiging dat goede verbindingen, ook door de lucht, belangrijk zijn voor het vestigingsklimaat voor bedrijven en daarmee ook voor de gewenste groei van de werkgelegenheid in de regio, stellen we u voor:

1. Een investeringsbijdrage van € 1,84 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van de vergoeding van kosten voor NEDAB in de periode 2017-2026, vermogensvorming binnen het ROF en de financiering van capaciteitsinvesteringen op basis van een kapitaalstorting in het eigen vermogen van GAE NV;
2. Het totaalbedrag van € 1,84 miljoen te dekken vanuit de Algemene Reserve Grote Investeringen;
3. Een bestemmingsreserve 'Investeringsbijdrage Groningen Airport Eelde' in te stellen;
4. Een financiële garantstelling te verstrekken aan GAE NV ter hoogte van de investeringsbijdrage en deze ten laste te brengen van de bestemmingsreserve. Toekomstige bijdragen van private en/of (semi)publieke derden vanuit Noord-Nederland kunnen op basis van overeenstemmende besluitvorming door de gezamenlijke aandeelhouders naar rato van aandelenbezit in mindering gebracht worden op de investeringsbijdrage van de gemeente Tynaarlo;
5. Vast te stellen dat uw Raad in is gesteld hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van de uitwerking van het voornemen tot wijziging van het bestuursmodel van GAE NV.

Bijlage 3: Bijstellingen begroting 2017

+ is voordeel, - is nadeel, afgerond op 1.000 euro

Omschrijving	2017		2018		2019		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning								
Loonkosten vervanging ivm zieke wethouder	-87.000							
Totaal taakveld bestuur	-87.000	0	0	0	0	0	0	0
Reisdocumenten	-38.000	38.000						
Totaal taakveld burgerzaken	-38.000	38.000	0	0	0	0	0	0
Opbrengsten pachten en huren		93.000		93.000		93.000		93.000
Verkoop pand Westerstraat 26a		110.000						
Totaal taakveld beheer overige gebouwen en gronden	0	203.000	0	93.000	0	93.000	0	93.000
Juridische kosten proces RVG	-70.000							
Kapitaallasten	13.000							
Totaal taakveld overhead, ondersteuning en organisatie	-57.000	0	0	0	0	0	0	0
Dividend		-7.000						
Leningen	200.000							
Rente kredieten	-135.000							
Rente grondbedrijf	-29.000							
Totaal taakveld treasury	36.000	-7.000	0	0	0	0	0	0
Aanpassingen algemene uitkering		-1.488.000						
Totaal taakveld algemene uitkering en overige uitkeringen	0	-1.488.000						
Onttrekking reserve participatiebudget in verband met museum De Buitenplaats zie ook hoofdstuk 5		20.000						
Lagere onttrekking reserve mechanisatie buitendienst i.v.m. kapitaallasten		-39.000						
Vrijval van reserves als gevolg van omzetten maatschappelijke kredieten in economische kredieten		491.000						
Storting in reserve transferium de Punt als gevolg van omzetten maatschappelijk krediet in economisch krediet	-249.000							
Onttrekking reserve transferium de Punt ter dekking van kapitaallasten				23.000		23.000		23.000
Storting in reserve SV Tynaarlo als gevolg van omzetten maatschappelijk krediet in economisch krediet	-103.000							
Onttrekking reserve SV Tynaarlo ter dekking van kapitaallasten				13.000		13.000		13.000
Totaal taakveld mutaties reserves	-352.000	472.000	0	36.000	0	36.000	0	36.000
Totaal hoofdstuk 0	-498.000	-782.000	0	129.000	0	129.000	0	129.000
Hoofdstuk 1 Veiligheid								
Bijstelling terugstorting van het resultaat 2016 van VRD	-5.000							
Totaal taakveld crisisbeheersing en brandweer	-5.000	0	0	0	0	0	0	0
Mijnbouw dossier	-34.000							
	-34.000	0	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 1	-39.000	0	0	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 2 Verkeer en vervoer								
Budgettair neutrale aanpassing begroting ivm aanschaf machines onkruidbestrijding zie ook hoofdstuk 5	60.000		60.000		60.000		60.000	
Kapitaallasten als gevolg van omzetten maatschappelijke kredieten in economische kredieten			-27.000		-27.000		-27.000	
Kapitaallasten	57.000							
Totaal taakveld Verkeer, wegen en water	117.000	0	33.000	0	33.000	0	33.000	0
Totaal hoofdstuk 2	117.000	0	33.000	0	33.000	0	33.000	0
Hoofdstuk 3 Economie								
GAE	-40.000							
Totaal taakveldeconomische ontwikkeling	-40.000	0	0	0	0	0	0	0
Verkoop pand Asserstraat 18/18a		215.000						
Afboeken boekwaarde pand Asserstraat 18/18a	-200.000							
Vrijval voorziening pand Asserstraat 18/18a		200.000						
Totaal taakveld fysieke bedrijfsinfrastructuur	-200.000	415.000	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 3	-240.000	415.000	0	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 4 Onderwijs								
Kapitaallasten	-9.000							
Totaal taakveld onderwijshuisvesting	-9.000	0	0	0	0	0	0	0
Huurinkomsten Oelebred		-31.000		-31.000		-31.000		-32000
Kwalificatiemiddelen Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten		28.000		29.000		29.000		29000
Totaal taakveld onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	-3.000	0	-2.000	0	-2.000	0	-3.000
Totaal hoofdstuk 4	-9.000	-3.000	0	-2.000	0	-2.000	0	-3.000

Omschrijving	2017		2018		2019		2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie								
Aanpassing als gevolg van algemene uitkering	1.000							
Totaal taakveld sportbeleid en activering	1.000	0	0	0	0	0	0	0
Corrigeren per abuis dubbel verwerken taakstelling sporttarieven		-42.000		-42.000		-42.000		-42.000
Kapitaallasten als gevolg van omzetten maatschappelijke kredieten in economische kredieten				-15.000		-15.000		-15.000
Kapitaallasten	8.000							
Totaal taakveld sportaccommodaties	8.000	-42.000	0	-57.000	0	-57.000	0	-57.000
Museum de buitenplaats zie ook onttrekking reserve hoofdstuk 0	-20.000							
Totaal taakveld musea	-20.000	0	0	0	0	0	0	0
Budgettair neutrale aanpassing begroting ivm aanschaf machines onkruidbestrijding zie ook hoofdstuk 2	-60.000		-60.000		-60.000		-60.000	
Kapitaallasten	12.000							
Totaal taakveld openbaar groen en (openlucht)recreatie	-48.000	0	-60.000	0	-60.000	0	-60.000	0
Compensatie wegvallen provinciale subsidie Biblionet	-30.000	30.000	-30.000	30.000	-30.000	30.000		
Totaal taakveld media	-30.000	30.000	-30.000	30.000	-30.000	30.000	0	0
Totaal hoofdstuk 5	-89.000	-12.000	-90.000	-27.000	-90.000	-27.000	-60.000	-57.000
Hoofdstuk 6 Sociaal domein								
Budget overhevelen van kwetsbare groepen naar preventieactiviteiten	5.000		5.000		5.000		5.000	
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	-837.000							
Totaal taakveld samenkracht en burgerparticipatie	-832.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	26.000							
Totaal taakveld wijkteams	26.000	0	0	0	0	0	0	0
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	190.000							
Totaal taakveld inkomensregeling	190.000	0	0	0	0	0	0	0
Aanpassing als gevolg van algemene uitkering	2.285.000							
Totaal taakveld begeleidende participatie	2.285.000	0	0	0	0	0	0	0
Aanpassing als gevolg van algemene uitkering	-16.000							
Totaal taakveld arbeidsparticipatie	-16.000	0	0	0	0	0	0	0
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	37.000							
Totaal taakveld maatwerkvoorzieningen	37.000	0	0	0	0	0	0	0
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	310.000							
Aanpassing als gevolg van algemene uitkering	-186.000							
Totaal taakveld maatwerkdienst	124.000	0	0	0	0	0	0	0
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	389.000							
Aanpassing als gevolg van algemene uitkering	-154.000							
Totaal taakveld maatwerk dienstverlening 18-	235.000	0	0	0	0	0	0	0
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	264.000							
Totaal taakveld geescaleerde zorg 18+	264.000	0	0	0	0	0	0	0
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	-384.000							
Totaal taakveld geescaleerde zorg 18-	-384.000	0	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 6	1.929.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0
Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu								
Budget overhevelen van kwetsbare groepen naar preventieactiviteiten	-5.000		-5.000		-5.000		-5.000	
Actualisatie budgetten WMO en jeugd	6.000							
Totaal taakveld volksgezondheid	1.000	0	-5.000	0	-5.000	0	-5.000	0
Kapitaallasten	153.000							
Toevoeging voorziening riolering	-153.000							
Totaal taakveld riolering	0	0	0	0	0	0	0	0
Tarieven verwerking restafval	161.000		158.000		155.000		152.000	
Afvoer en verwerking plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons	-20.000		-21.000		-22.000		-23.000	
Vergoeding voor plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons		-54.000		-55.000		-56.000		-57.000
Verwerking b-hout	-15.000		-15.000		-15.000		-15.000	
Kapitaallasten	15.000							
Minder onttrekken voorziening afval	-87.000		-67.000		-62.000		-57.000	
Totaal taakveld afval	54.000	-54.000	55.000	-55.000	56.000	-56.000	57.000	-57.000
Kapitaallasten	12.000							
Totaal taakveld begraafplaatsen en crematoria	12.000	0	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 7	67.000	-54.000	50.000	-55.000	51.000	-56.000	52.000	-57.000
Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing								
Kapitaallasten als gevolg van omzetten maatschappelijke kredieten in economische kredieten				-23.000		-23.000		-23.000
Totaal taakveld ruimtelijke ordening	0	0	0	-23.000	0	-23.000	0	-23.000
Huisvesting gehandicapten	11.000	-11.000	11.000	-11.000	11.000	-11.000	11.000	-11.000
Totaal taakveld wonen en bouwen	11.000	-11.000	11.000	-11.000	11.000	-11.000	11.000	-11.000
Totaal hoofdstuk 8	11.000	-11.000	11.000	-34.000	11.000	-34.000	11.000	-34.000
Totaal	1.249.000	-447.000	9.000	11.000	10.000	10.000	41.000	-22.000
Saldo/resultaat voorjaarsbrief	802.000		20.000		20.000		19.000	

Monitor Sociaal Domein

Inhoudsopgave

1. Inleiding	42
2. Inhoudelijke voortgang	43
3. Financiële stand van zaken	46
4. WMO	48
5. Jeugd	53
6. Participatie	55
7. Transformatieplan	57
8. Meerjarenontwikkeling budgetten	59

1. Inleiding

In deze Monitor Sociaal Domein over het eerste kwartaal van 2017 rapporteren we inhoudelijk en financieel over de ontwikkelingen in het Sociaal Domein, waarbij we onderscheid maken in de WMO, Jeugd en Participatie. Daarnaast gaan we ook in op de voortgang van het Transformatieplan en geven we een overzicht en analyse van de meerjarenbudgetten op grond van de meicirculaire 2017.

Het is de bedoeling dat de verantwoordingsinformatie in deze monitor in de toekomst in de reguliere P&C cyclus opgenomen wordt. De monitor zal in de toekomst toegroeien naar een meer strategisch document met meer strategische en beleidsinformatie.

2. Inhoudelijke voortgang

De belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen over het eerste kwartaal van 2017 zijn:

- **Sociale teams in de dorpen**
Ondanks dat uit onderzoek blijkt dat inwoners bovengemiddeld positief zijn over de dienstverlening van de sociale teams in de gemeente Tynaarlo, willen we de kwaliteit van dienstverlening verder door ontwikkelen door aandacht te hebben voor een klantproces dat zo laagdrempelig mogelijk is. Daarnaast zijn we op zoek naar een werkbegeleider die on the job een extra boost kan geven aan de gekantelde werkwijze en kwaliteit van dienstverlening. Verder willen we aan een eigen herkenbaar gezicht van sociale teams werken middels een eigen logo en website waar veel informatie voor inwoners te vinden zal zijn. Kortom: de teams zijn volop in ontwikkeling!
- **Doorontwikkeling Toegang**
We laten ons extern adviseren over de doorontwikkeling van ons Toegangsmodel (sociale teams, toegangsteam jeugd), zowel in onze rol en werkwijze richting inwoners als op organisatorisch vlak. Op basis van deze rapporten doen we verbeteringen op korte termijn en hebben we een voorstel voor de toekomst ontwikkeld. Inhoudelijk verwijzen we naar de Evaluatie Sociaal Domein, die onderdeel uitmaakt van de Perspectievennota 2017 .
- **Toegangsteam jeugd/CJG**
We hebben een start gemaakt met de (preventieve)taken die omschreven staan in het Transformatieplan waaronder jongeren en middelengebruik, echtscheidingsproblematiek en de samenwerking met huisartsen.
Opvallend is de stijging van het aantal casussen 2015 – 2016. Voor 2017 lijkt deze stijgende lijn zich door te zetten. Ondanks de groeiende werkload blijft het toegangsteam jeugd zich ontwikkelen op onder andere de ambities vanuit de Transitie en het Transformatieplan.
We zullen onze formatie in lijn moeten brengen met de toegenomen werkload. Ouders, huisartsen, onderwijs, politie en andere externe organisaties kunnen ons steeds beter vinden. Het resultaatgericht indiceren vraagt ook extra tijd in deze fase. Ook komt daaruit nieuwe onbekende casuïstiek naar voren voor het team aan de orde omdat voor verlengingen van trajecten die de gemeente niet zelf heeft ingezet een weging van het team nodig is. Een ander aspect is dat we door de samenwerking met huisartsen, zoals die in een pilot in Vries nu is gestart een nieuwe werkload wordt aangeboord.
In het kader van de samenwerking met huisartsen starten er in mei 2017 twee casemanagers bij de huisartsenpraktijken in Vries, zij zullen daar jeugdigen en hun ouders spreken, korte hulpverleningstrajecten uitvoeren en zo nodig verwijzen naar jeugdhulpaanbieders als dit passend is. Inmiddels zijn de eerste intakes uitgevoerd. Samenwerking met de huisartsen in Eelde en Zuidlaren zal in 2017 weer worden opgepakt.
- **Overgang cliënten van GGZ =B naar WMO**
Voor Tynaarlo zijn er 209 GGZ-B cliënten die nu een tijdelijke Wlz-indicatie hebben en die vanaf medio juli 2017 een nieuwe indicatie krijgen. Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel cliënten een beroep gaan doen op de Wmo. Eind mei is er een bestuurlijk overleg tussen de VNG en de staatssecretaris van VWS waarin nadere afspraken worden gemaakt t.a.v. o.a. extra benodigde financiële ondersteuning t.b.v. gemeenten. Op dit moment worden er contacten met de VNG en Lentis gelegd om het e.e.a. in goede banen te kunnen leiden.
- **Uitspraak Centrale raad van Beroep inzake huishoudelijke hulp**
In 2016 heeft de CRvB een uitspraak gedaan in een beroepszaak tegen een besluit van de gemeente Aa en Hunze. De regeling van Aa en Hunze is vergelijkbaar met die van Tynaarlo.
Samen met Aa en Hunze en Assen zijn we in gesprek gegaan met het ministerie over de aanpassingen die, als gevolg van de uitspraak, noodzakelijk zijn om de Algemene Voorziening Schoonmaakondersteuning (AVS) in stand te houden.
Er is gezamenlijk een aangepaste regeling opgesteld die binnenkort aan het ministerie wordt toegestuurd.

- **Beschermd Wonen**

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor beschermd wonen. De financiering daarvan loopt nu nog via onze centrumgemeente Assen. Vanaf 1 januari 2020 ontvangen wij de middelen voor beschermd wonen zelf. Vanuit het Rijk en de VNG hebben gemeenten de opdracht gekregen om een regionaal op stellen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Centrumgemeente Assen stelt in samenwerking met haar regiogemeenten voor 31 december 2017 dit regionaal plan van aanpak op. Dit plan gaat over visie, inhoudelijke ontwikkelen, de vorm van regionaal samenwerken en over het verdelen van middelen en risico's. Om inzicht te krijgen in het thema beschermd wonen in onze regio wordt er na de zomer een onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkelingen, de knelpunten en de aandachtspunten. De resultaten van dit onderzoek vormen belangrijke input voor het regionaal plan.

- **Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo**

Tynaarlo heeft samen met een aantal Drentse gemeenten aan CMO/STAMM de opdracht gegeven voor het uitvoeren van een cliëntervaringsonderzoek Wmo. In het eerste kwartaal van 2017 hebben 897 cliënten een uitnodiging ontvangen om de vragenlijst in te vullen. Er is een respons van 47%. Op 18 mei 2017 zijn de resultaten besproken.

- **Participatie**

Volgens de kadernota 'Participatie is de norm, werk het doel' wordt de Participatiewet uiteindelijk uitgevoerd door 1 organisatie voor de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo. Vanaf 1 juli 2016 is Werkplein Drentsche Aa (WPDA) van start gegaan. Onderdelen van Alescon (Werkwinkel) zullen in de komende jaren overgaan naar de WPDA.

- **Resultaatgericht werken**

De implementatie van het resultaatgericht werken is in volle gang. De huidige indicaties zijn door de zorgaanbieders budgetneutraal omgezet in de beschreven resultaatgebieden. Wanneer een indicatie afloopt, wordt de situatie van de inwoner opnieuw onderzocht en volgens de nieuwe inkoopsystematiek resultaatgericht beschreven. We zijn alert op eventuele nadelige gevolgen en werken met een overgangsperiode.

De nieuwe inkoopsystematiek van resultaatgericht werken heeft ook gevolgen voor de hoogte van de persoonsgebonden budgetten (pgb's). Waar deze benaderingswijze voor inwoners nadelige gevolgen hebben, werken we aan een overgangsregeling door het toepassen van de hardheidsclausule. Op termijn kijken we of dit leidt tot beleidswijzigingen.

- **Klachten**

In het eerste kwartaal van 2017 zijn drie klachten ingediend. Eén ervan betrof een klacht over de aanvraag van een voorziening. De klacht is aanleiding voor een verbeterpunt, we zullen de procedure en de communicatie over de aanvraag van voorzieningen verbeteren. De tweede klacht betrof een klacht over de snelheid van de behandeling van een urgent gemelde aanvraag. We zijn in gesprek met de klager. Een derde klacht betrof de communicatie rondom een aanvraag. Deze aanklacht is ongegrond verklaard.

Over 2016 staan geen klachten meer open.

- **Transformatieplan Sociaal domein**

In het voorjaar van 2016 hebben we het Transformatieplan Sociaal Domein vastgesteld. In het sociaal domein stellen we onze inwoner centraal. Kernbegrippen hierbij zijn integraliteit, van zorg naar ondersteuning, samen doen en minder kosten. Op basis van de ervaringen van 2015 hebben we een aantal prioriteiten benoemd voor 2016 en 2017. Was 2016 vooral het jaar voor het treffen van voorbereidingen treffen en initiatieven aanjagen in samenspraak met de inwoners, verenigingen en instellingen, die in de gemeente actief zijn; 2017 is het jaar waarin veel initiatieven, pilots en acties daadwerkelijk gestalte krijgen. We hebben 5 speerpunten geformuleerd:

1. Preventie, want vitale mensen willen we vitaal houden.
2. Participatie en ontplooiing, want iedereen doet mee.
3. Samenhang in de samenleving en oog voor elkaar, want in Tynaarlo is het prettig wonen

- en leven.
4. Een goed vangnet, want samen lossen we het op.
 5. Monitoring, want we moeten kunnen inspelen op dat wat er gebeurt in de Tynaarlose samenleving.
- In deze monitor geven we een overzicht van de pilots die op dit moment lopen.
 - In het transformatieplan is een bedrag geraamd van € 690.000 voor 2017. Op dit moment is hiervan € 590.000 belegd. Er zullen zich naar verwachting nog initiatieven aandienen in 2017.

3. Financiële stand van zaken

De eerste prognose, op grond van de eerste drie maanden, is dat we in 2017 uit zullen komen met de beschikbare budgetten voor zowel de WMO, Jeugd en Participatie. Wel is er sprake van een aantal onzekerheden. In 2016 hebben we een toename gezien van het beroep op de zorg bij zowel de WMO en de Jeugd. Vooralsnog gaan we ervan uit dat deze stijging zal afvlakken. Mocht de stijging zich doorzetten, dan betekent dit een negatief financieel effect, waarvan de omvang op dit moment onzeker is.

De afgelopen twee jaar heeft de gemeente Tynaarlo overschotten gerealiseerd in het Sociaal Domein. In onderstaand overzicht is dit weergegeven. Een belangrijk deel van de resultaten wordt veroorzaakt door incidentele posten. Zo is in 2016 het resultaat Beschermd Wonen van 2015 en 2016 verantwoord. We gaan er vanuit dat het positieve resultaat geen structureel effect kent, mede in het perspectief van een aantal herindicaties van de GGZ-B cliënten die nog plaats moeten vinden. De resultaten op de Huishoudelijke Hulp Toeslag zijn incidenteel omdat deze alleen voor 2015 en 2016 beschikbaar zijn gesteld vanuit het Ministerie.

Onderdeel	Resultaten	
	2016	2015
WMO	2,7	1,4
Jeugd	0,3	0,4
Participatie	-0,1	0,5
Totaal	2,9	2,3
Incidenteel		
- Beschermd wonen	1,1	-
- Huish. Hulp Toeslag	0,3	0,2
- Vrijv. voorz. participatie		0,5
Genormaliseerd resultaat	1,5	1,6

De budgetten voor 2017 zijn € 0,7 miljoen lager dan in 2016. Belangrijkste oorzaak is de daling van het Jeugdbudget met € 0,5 miljoen. Zie ook paragraaf 8 voor de meerjarenontwikkeling van de uitgaven. Op grond van de ontwikkelingen van toenemende zorgvraag en dalende budgetten, zullen de uitgaven en opbrengsten op kortere termijn met elkaar in evenwicht komen. In 2017 wordt naar verwachting zo'n € 0,7 miljoen uitgegeven voor het transformatieplan. Daarnaast is de verwachting dat in 2017 nog een aanvullend beroep op de programmagelden wordt gedaan als gevolg van de toenemende druk op de personeelsbezetting.

Per 1 januari 2017 is in NMD verband het zogenaamde resultaatgerichte inkopen gestart. Dit betekent dat er vooraf te behalen resultaten worden afgesproken, zoals een schoon huis, zelfredzaam, behandeling en begeleiding op een bepaald interventieniveau. Aan al deze componenten zijn tarieven gehangen. De oude contracten, waarbij een tarief per uur, behandeling etc. was afgesproken zijn omgezet naar de nieuwe resultaten. Hier kunnen financiële effecten door ontstaan doordat de totaalresultaten van de componenten afwijkt van de oude systematiek. We zullen volgen in hoeverre dit voor 2017 en verder nadelige effecten kan hebben.

Voor wat betreft het *Beschermd Wonen* zijn er nog geen financiële gegevens beschikbaar over 2017. Deze gegevens ontvangen wij via de centrumgemeente Assen. Vooralsnog gaan we uit van een licht positief resultaat (€ 0,1 miljoen). Zowel in 2015 als 2016 was er sprake van een overschot van rond de € 0,5 miljoen.

In de prognose over 2017 van de WMO-uitgaven gaan we er van uit dat de verwachte uitgaven voor het Transformatieplan (€ 0,7 miljoen) binnen de bestaande middelen van het totaal beschikbaar WMO budget ad € 6,3 miljoen gedekt kunnen worden. Wel zal er nog een aanvullende aanspraak worden gedaan vanuit de formatie. We gaan er vooralsnog vanuit dat deze binnen de bestaande budgetten kan worden gefinancierd.

Ten aanzien van de *Jeugd* is de verwachting dat we rond de nullijn uit zullen komen met de beschikbare middelen (€ 5,3 miljoen). Het budget is de afgelopen twee jaren aanzienlijk gedaald. Van € 6,4 miljoen in 2015, naar € 5,7 miljoen in 2016 en nu € 5,3 miljoen in 2017. De risico's in uitschieters in het resultaat zijn toegenomen omdat de volledige Jeugdzorguitgaven nu door de gemeente Tynaarlo zelf worden gedaan. Tot 1 januari 2017 werden de uitgaven Drenthebreed gedaan en was bij de zwaardere zorg (interventieniveau 7 en 8)

sprake van het solidariteitsprincipe. De gemeente Tynaarlo is zoals gezegd nu zelf verantwoordelijk en dat betekent dat verschuivingen in de zwaarte van de interventieniveaus en aantallen cliënten kunnen leiden tot financiële effecten.

Ten aanzien van de *Participatie* nemen we In de voorjaarsbrief geen aanpassingen voor de WPDA en Alescon mee omdat we nog op de rapportage van de WPDA over het eerste trimester wachten evenals de vertaling van de informatie uit de meircirculaire.

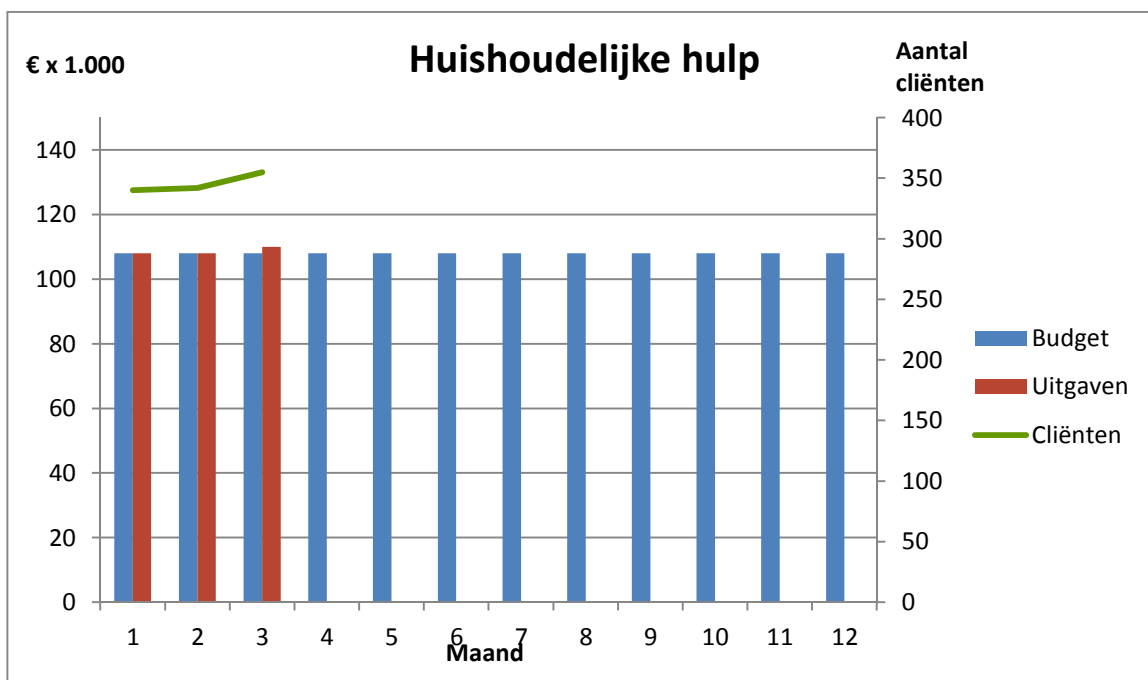

4. WMO

In deze paragraaf lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe in de diverse onderdelen die binnen de WMO vallen. Het gaat hierbij met name om de uitgaven voor de huishoudelijke hulp (incl. toeslag) en de uitgaven voor de nieuwe WMO taken (groeps- en dagbesteding en begeleiding).

A. Huishoudelijke hulp (€ 1.300.000)

De ontwikkeling van de uitgaven en het aantal cliënten in de huishoudelijke hulp wordt als volgt weergegeven:

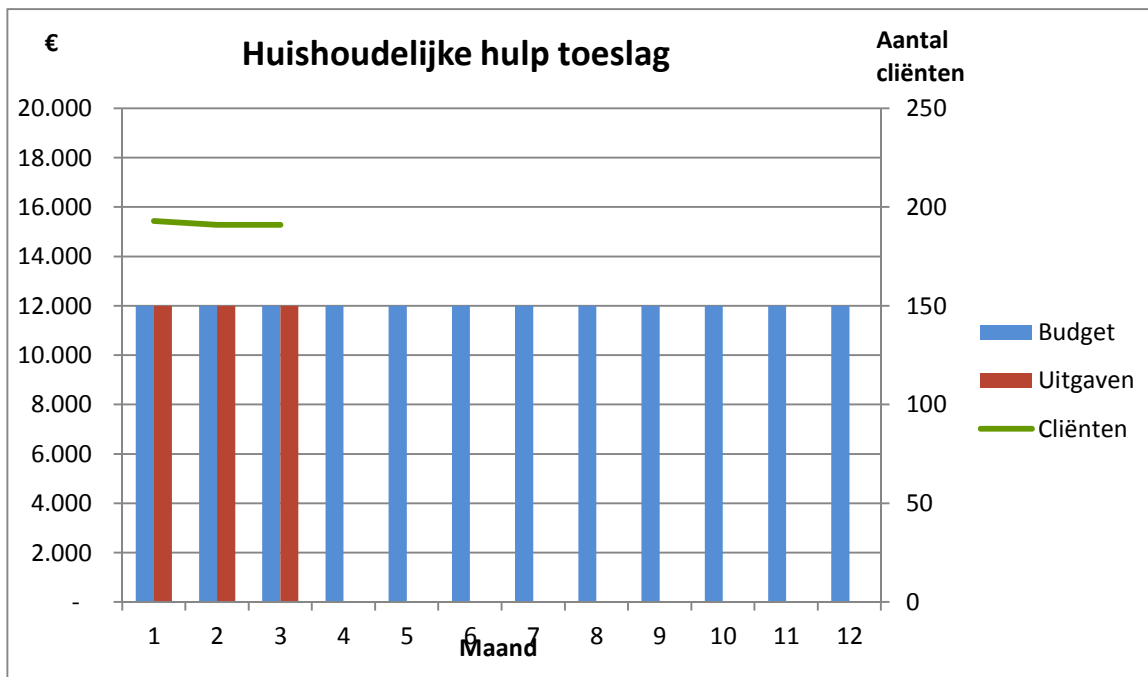
Het aantal cliënten in periode 1 bedraagt 340 en stijgt door naar 355 in periode 3. De uitgaven per maand bedragen zo'n € 108.000, overeenkomstig het beschikbare budget. Het (interne) budget is ten opzichte van vorig jaar met ruim 10% verhoogd als gevolg van de verwachte hogere cliëntenaantallen. In 2016 was het gemiddeld aantal cliënten per periode 310. Indien het aantal cliënten blijft doorstijgen zullen we aan grens van het beschikbare budget komen.

B. Huishoudelijke Hulp Toeslag (€ 144.000)

Met ingang van 2015 heeft een grote beleidswijziging plaatsgevonden op het gebied van de huishoudelijke hulp. Mensen die zelf de regie kunnen voeren, komen vanaf 1 mei 2015 niet meer in aanmerking voor huishoudelijke hulp. Ter compensatie heeft de Minister een incidenteel budget beschikbaar gesteld (voor Tynaarlo in 2015 € 316.000, in 2016 € 456.000) voor een toeslag van € 7,50 waarmee een korting kon worden gegeven op de (eigen) inhuur van een huishoudelijke hulp.

De gemeente Tynaarlo heeft besloten om de regeling in 2017 voort te zetten.

De ontwikkeling van het aantal cliënten dat gebruikt maakt van de huishoudelijke hulp toeslag en de bijbehorende uitgaven, is onderstaand weergegeven.

Het aantal cliënten is licht dalend en daalt van 191 in januari naar 191 in maart. In 2016 bedroeg het gemiddeld aantal cliënten 215. Indien de daling doorzet, zullen we eindejaars binnen de beschikbare middelen blijven.

C. Eigen Bijdragen (€ -350.000)

De verwachting is dat we in 2017 voor zo'n € 350.000 miljoen aan eigen bijdragen gaan ontvangen (tegenover € 400.000 miljoen in 2015). De eigen bijdragen betreffen ook de eigen bijdrage voor de nieuwe WMO-taken. De eigen bijdrage voor de Jeugd is als gevolg van besluitvorming niet meer aan de orde.

1.3: OPGELEGDE EIGEN BIJDRAGE DOOR HET CAK PER ZORGPERIODE		
Periode	2016	2017
ZP 1	33.246,46	28.129,54
ZP 2	33.347,62	27.807,33
ZP 3	32.786,71	5.154,64
ZP 4	31.138,32	-
ZP 5	31.117,15	-
ZP 6	31.530,03	-
ZP 7	30.813,23	-
ZP 8	32.387,62	-
ZP 9	33.035,15	-
ZP 10	33.238,74	-
ZP 11	32.840,73	-
ZP 12	33.517,09	-
ZP 13	33.046,82	-
Jaartotaal	422.045,67	61.091,51
Totaal		483.137,18

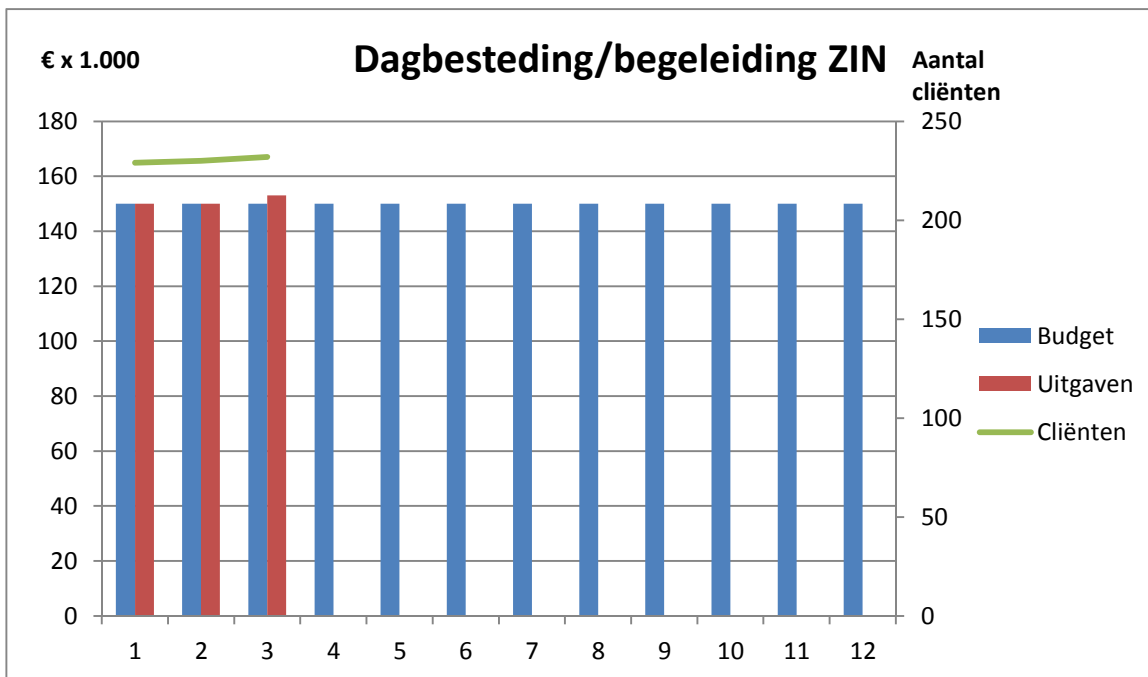
D. Dagbesteding en Begeleiding

Met ingang van 1 januari 2015 zijn in het kader van de decentralisaties taken overgeheveld van de AWBZ naar de gemeenten. De belangrijkste uitgaven betreffen de uitgaven voor individuele begeleiding en groeps-/en dagbesteding. Hierbij wordt zorg verstrekt middels zorg in natura en daarnaast worden PersoonsGebondenBudgetten (PGB's) verstrekt. In onderstaande grafieken wordt de ontwikkeling in de verschillende uitgaven weergegeven.

Met ingang van 1 januari 2016 loopt het traject van zorgtoekenning tot en met de daadwerkelijke facturering via het zogenaamde digitale berichtenverkeer. Alle zorgleveranciers zijn inmiddels hier op aangesloten. Wel constateren we dat er nog aanzienlijke achterstanden zijn bij een aantal grotere zorgleveranciers, waardoor de daadwerkelijk gefactureerde zorgkosten op onderdelen achterblijven. Inmiddels zijn acties uitgezet richting de zorgleveranciers om te zorgen dat zij de achterstanden gaan inlopen. In de hierna genoemde uitgaven zijn wij uitgegaan van de verplichtingen die zijn aangegaan en niet van de werkelijke facturering.

Zorg in Natura (€ 1.800.000)

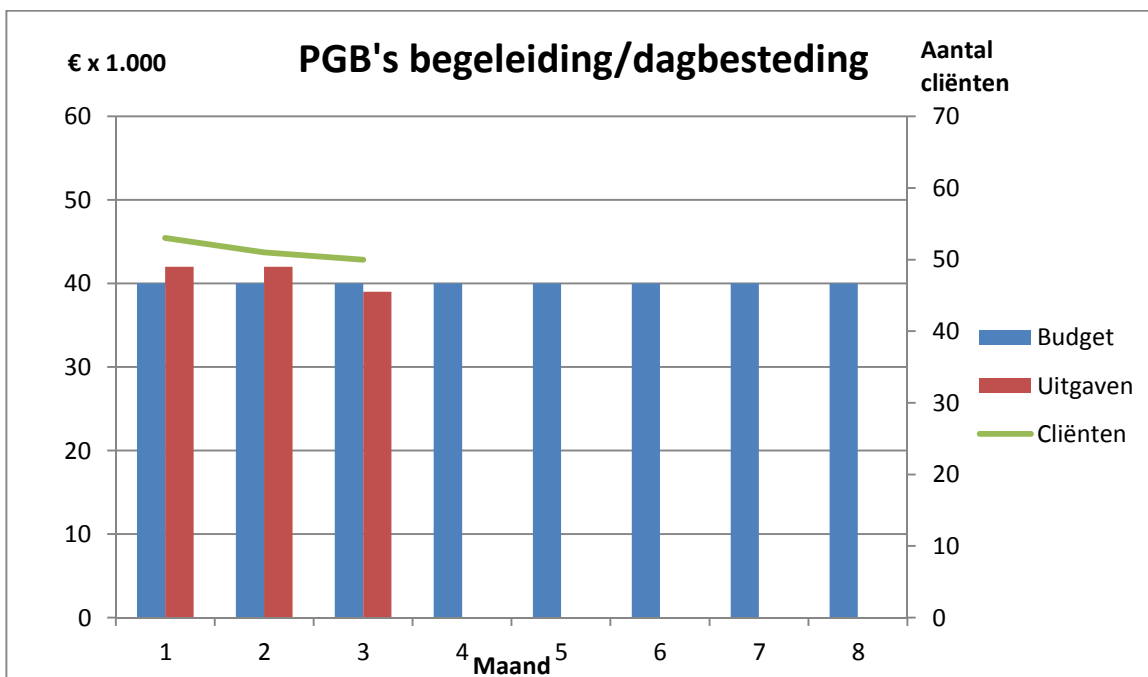
De ontwikkeling in de uitgaven voor begeleiding en dagbesteding (zorg in natura) is als volgt:

Het aantal cliënten stijgt van 229 in januari naar 232 in maart. De stijging van 20% van het aantal cliënten in 2016 lijkt daarmee af te vlakken. Indien de stijging zich niet doorzet, zullen we naar verwachting met dit budget uit kunnen komen.

PGB's Begeleiding/dagbesteding (€ 480.000)

Voor de begeleiding en dagbesteding worden ook PGB's beschikbaar gesteld. In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven.

Het aantal cliënten met een PGB voor begeleiding/dagbesteding is in januari 2017 53 en daalt naar 50 in maart 2017.

E. Resultaatgericht aanbesteden

De inkoop van Wmo-diensten en Jeugdhulp voor de komende jaren heeft plaatsgevonden via het zogenaamde resultaatgericht aanbesteden. De vijf gemeenten van Noord en Midden Drenthe hebben hierin samengewerkt. Een belangrijk element van de inkoop is dat er niet langer producten worden ingekocht, maar dat met aanbieders de resultaten van hun dienstverlening worden afgesproken. Hierover worden in gesprek met de inwoners afspraken gemaakt. Vervolgens vullen inwoners en zorgaanbieder nader in wat de zorg is, die wordt verstrekt om het benoemde resultaat te behalen.

Voordeel van de inkoop voor Wmo en Jeugdhulp tezamen is een soepelere overgang van jeugdhulp naar Wmo, als de betrokken inwoner 18 jaar wordt. Het is een majeure operatie geweest en het resultaatgericht denken en werken is in volle ontwikkeling. Het vraagt zowel van klanten, van de gemeente als van de aanbieders een stevige inspanning om de nieuwe manier van werken vorm te geven.

De implementatie van het resultaatgericht werken is in volle gang. De huidige indicaties zijn door de zorgaanbieders budgetneutraal omgezet in de beschreven resultaatgebieden. Wanneer een indicatie afloopt, wordt de situatie van de inwoner opnieuw onderzocht en volgens de nieuwe inkoopssystematiek resultaatgericht beschreven. We zijn alert op eventuele nadelige gevolgen en werken met een overgangperiode:

De nieuwe inkoopssystematiek van resultaatgericht werken heeft ook gevolgen voor de hoogte van de persoonsgebonden budgetten (pgb's). Waar deze benaderingswijze voor inwoners nadelige gevolgen hebben, werken we aan een overgangsregeling door het toepassen van de hardheidsclausule. Op termijn kijken we of dit leidt tot beleidswijzigingen.

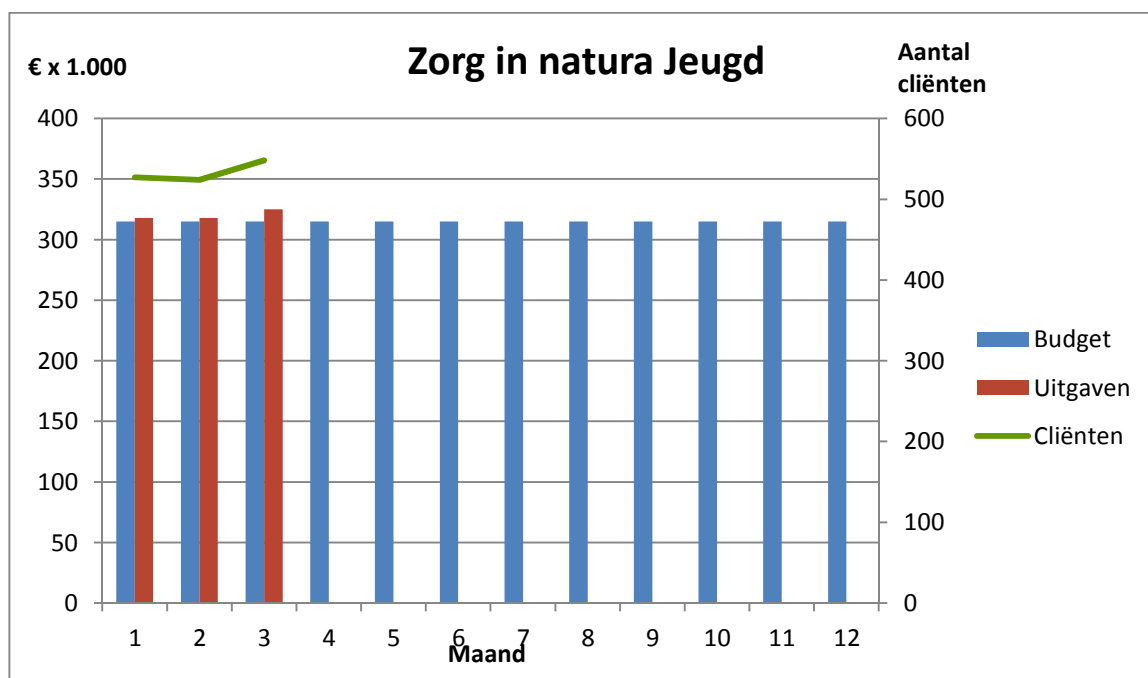

5. Jeugd

Zorg in natura (€ 3,8 miljoen)

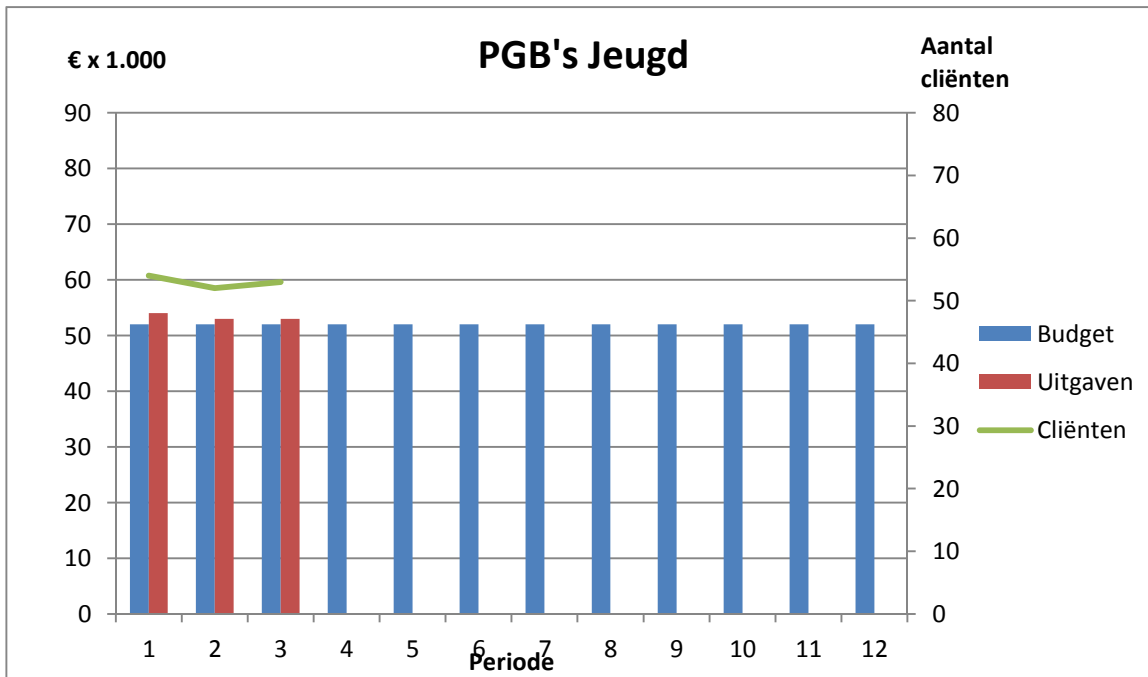
Met ingang van 1 januari 2017 vindt de uitvoering van de Jeugdwet plaats in NMD (Noord- en Midden Drenthe) verband. De financiële uitvoering zal per gemeente gaan plaatsvinden. Wel blijft de bovenregionale jeugdzorg plaats vinden op Drenthe breed niveau.

De uitgaven van de zorg in natura worden onderstaand weergegeven. De cijfers kunnen als voorlopig worden beschouwd omdat de effecten van het resultaat gericht inkopen nog niet volledig in beeld zijn. Desalniettemin laten de cijfers een stijgende trend in zowel de uitgaven als het aantal cliënten zien. Een trend die zich ook voordeed in 2016.

PGB's Jeugd (€ 630.000)

De uitgaven voor de PGB's zijn onderstaand per periode weergegeven. Het verwachte bedrag aan uitgaven voor PGB's blijft naar verwachting binnen de gestelde budgetten. Aan de daling van de PGB's, zoals die zich in 2016 voordeed, lijkt een einde te zijn gekomen.

6. Participatie

Volgens de kadernota 'Participatie is de norm, werk het doel' wordt de Participatiewet uiteindelijk uitgevoerd door één organisatie voor de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo. Vanaf 1 juli 2016 is Werkplein Drentsche Aa (WPDA) van start gegaan. Onderdelen van Alescon (Werkwinkel) zullen in de komende jaren overgaan naar de WPDA.

De WPDA legt middels bestuursrapportages verantwoording af aan het bestuur. De raad ontvangt deze ter kennisgeving. Door de rapportages ontstaat meer inzicht in de werkwijze. Hiermee wordt ingespeeld op de sturingsvraag: tellen en vertellen. Het is niet alleen van belang om aantallen en bedragen te kennen, maar ook vooral deze te kunnen waarderen in de juiste context. In de prestatieovereenkomst met WPDA wordt hier ook aandacht aan besteed.

Samenwerkingspartners

De WPDA werkt met vele partners samen. Ook voor de inwerkingtreding van de Participatiewet werd er samengewerkt met het Regionale werkbedrijf arbeidsmarkt Groningen en Noord-Drenthe (Werk in zicht): Via het Regionale werkbedrijf (Werk in zicht) opereert WPDA in de arbeidsmarktregio. Op de website www.werkinzicht.nl is te zien waarvoor Werk in zicht staat en wat de activiteiten zijn. De verschillende deelnemers, (gemeenten, UWV, SW-bedrijven, werkgevers- en werknemersorganisaties) hebben hierover veelvuldig contact.

Samen aan de slag

In het project "Samen aan de slag" is de dienstverlening aan de inwoner uitgewerkt. Alescon en de WPDA werken hierin samen om de totale Participatiedoelgroep zo goed mogelijk bij te staan. Op individuele basis wordt bekeken welke dienstverlening nodig is en geboden kan worden. Hierbij wordt uiteraard ook gebruik gemaakt van de kennis van de ketenpartners op het gebied van zorg en welzijn.

Social Partnerships

De WPDA gaat zo veel mogelijk verbindingen aan met lokale werkgevers via de Social partnerships (SPS). Het SPS is een manier van samenwerken tussen een groep bedrijven en de overheid om gezamenlijk oplossingen te vinden voor personeel, aanbestedingen en conjunctuur.

Samenwerking tussen WPDA en onderwijs

Het terugdringen van de jeugdwerkloosheid en zorgen dat jongeren over een startkwalificatie beschikken vraagt om een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Samenwerking met de scholen en het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voor (mogelijk) voortijdig schoolverlaters) is hierbij van groot belang. Het Toekomstloket en de Navigator zijn onderdelen van deze samenwerking, waarbij Tynaarlo de lokale ingang als uitgangspunt neemt.

Samenwerking tussen de WPDA en de sociaal teams

De WPDA is als voorportaal gepositioneerd bij de sociaal teams. Dit betekent concreet dat 1x per 2 weken - indien nodig vaker - een werkcoach aanwezig is. Inmiddels blijkt dat door directe contacten tussen de WPDA en de leden van het sociaal team zaken snel worden kort gesloten en voor inwoners maatwerk-oplossingen worden gerealiseerd.

Aantal uitkeringen

2015	2016
Bijstand 345	Bijstand 348
IOAW/IOAZ/BBz starters 38	IOAW/IOAZ/BBz starters 49
Zak- en kleedgeld 110	Zak- en kleedgeld 95
Totaal: 493	Totaal: 492

Instroom 2015: 277

Uitstroom 2015: 243

Instroom 2016: 270

Uitstroom 2016: 249

De in- en uitstroom cijfers laten zien dat er mee inwoners zijn ingestroomd dan uit de uitkering zijn gegaan.

Afspraakbanen

Tot nu toe zijn zes afspraakbanen gerealiseerd, waarvan drie in 2017. Wij verwachten dit jaar hier een goede slag in te maken. Er was tijd nodig om meer draagvlak onder werkgevers te verkrijgen om met afspraakbanen aan de slag te gaan. Er is een "aanjager" voor de arbeidsmarktregio Groningen aangesteld om werkgevers warm te krijgen voor het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

In samenwerking met de 6 gemeenten die verbonden zijn met Alescon wordt onderzocht op welke wijze de medewerkers Groen opnieuw gepositioneerd kunnen worden. Dit kan opleveren dat deze groep medewerkers mee gaan tellen voor de afspraakbanen.

Beschut werken

Er zijn 2 plaatsingen voor beschut werk, 1 in 2016 en 1 in 2017. De WPDA is in overleg getreden met Alescon over de financiering en de plaatsing van inwoners. Het Beschut Werk wordt samen met Alescon uitgevoerd.

Financiële stand van zaken

WPDA

De WPDA rapporteert per trimester. Over het eerste trimester van 2017 hebben wij nog geen cijfers ontvangen. Wel weten we dat het rijk in 2016 een nieuw verdeelmodel heeft geïntroduceerd voor de verdeling van de uitkeringsmiddelen, de zgn. BUIG-middelen. Het voorlopige budget voor 2017 wat het rijk in het najaar van 2016 bekend heeft gemaakt en gedeeltelijk is gebaseerd op het nieuwe verdeelmodel (overgangsregime) laat een voordeel zien van ca € 1,1 mln ten opzichte van de opgenomen inkomsten in onze begroting. Hierin zit een incidenteel bedrag van bijna € 700.000 voor vergunninghouders. Dat bedrag is gebaseerd op het aantal gehuisveste vergunninghouders t/m juli 2016. Hierin zijn ook vergunninghouders uit de TUVO meegerekend die gekoppeld zijn aan de andere deelnemende gemeenten. Hierover komen wij nog terug met een voorstel voor verdeling van die middelen.

Alescon

Op basis van de rapportage over het eerste kwartaal van Alescon verwachten wij ca € 85.000 meer aan Alescon te moeten bijdragen dan verwacht (nadeel). Deze verwachte stijging komt met name door een naar verwachte lagere rijksbijdrage per aja. De inschatting is dat deze bijdrage een kleine € 1.000 per aja lager ligt dan bij de beleidsbegroting. Het is nu wachten op de meicirculaire 2017 waarin we eer informatie verwachten over de hoogte van de WSW-uitkering.

In de voorjaarsbrief nemen we nog geen aanpassingen voor de WPDA en Alescon mee omdat we nog op de rapportage van de WPDA over het eerste trimester wachten evenals de vertaling van de informatie uit de meicirculaire.

7. Transformatieplan

Op 12 april 2016 hebben we het Transformatieplan Sociaal Domein vastgesteld. In het sociaal domein stellen we onze inwoner centraal. Kernbegrippen hierbij zijn integraliteit, van zorg naar ondersteuning, samen doen en minder kosten. Om dit te bereiken hebben we vijf speerpunten geformuleerd.

Op basis van de ervaringen van 2015 hebben we prioriteiten benoemd voor 2016 en 2017. Aan de prioriteiten wordt gewerkt in samenspraak met inwoners, verenigingen en instellingen, die in de gemeente actief zijn.

De voortgang op de verschillende speerpunten:

Preventie:

- Het programma sport en bewegen in het sociale domein kent een groot aantal activiteiten voor kinderen, jongeren, ouderen, inwoners met weinig inkomen en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt (Sociaal Vitaal, de inzet van de buursportcoach, sporten voor bewoners van de Tussen Voorziening, deelname aan de Nationale Diabetes Challenge). Deze activiteiten lopen en leveren gezondheidswinst voor inwoners en bieden inzicht in het type problemen van inwoners die zichzelf niet zo snel komen melden.

- Sociale teams raken meer bekend in de dorpen, oa door hun spreekuren in de dorpen, fietsen voor teamleden, via advertenties in huis aan huis bladen. De teams hebben een tijdelijke uitbreiding van personeel (0,5fte per sociaal team) voor inzet op preventie.

- Verminderen van armoede/schuldenproblematiek door Startpunt Geldzaken (digitool), sociale marketing ten behoeve van gedragsbeïnvloeding in het omgaan met geld, diverse voorlichtingscampagnes, oa voor jeugd, netwerkvorming partners.

- We ondersteunen de start van het Taalhuis in onze gemeente (leren van de Nederlandse taal).

Participatie:

- Er worden nieuwe vormen van participatie ontwikkeld. Dit gaat om vormen die lichter zijn dan dagbesteding, oa via vrijwilligerswerk. Hierover zijn we met verschillende partijen in gesprek. In de tweede helft van 2016 en in 2017 zullen hiervoor pilots gaan lopen.

- Via 'sport maakt actief' bevorderen we participatie voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

- We ontwikkelen een aanpak voor risico-jongeren en hun ouders.

- De Uitvoeringsorganisatie participatiewet Werkplein Drentsche Aa is per 1 juli 2016 van start gegaan.

- In de arbeidsmarktregio wordt in samenwerking met WPDA ingezet op benadering van werkgevers voor het creëren van afspraakbanen.

- Wij onderzoeken het creëren van garantiebannen binnen de eigen organisatie.

- De voorbereiding voor een digitaal toegankelijke sociale kaart zijn gestart.

Samenhang in de samenleving:

- We werken via nieuwe wegen om de eigen kracht van inwoners te stimuleren, via dorps huiskamer/koffieochtenden door Trias, pilot 'laagdrempelig ontmoeten' bij De Stiep, opleiden van netwerkcoaches (Trias), ondersteunen inwoners en adviesraden bij het ontwikkelen nieuwe vorm van burgerparticipatie.

Vangnet:

- De inkoop voor Wmo en Jeugdhulp is per 1 januari 2017 afgerond. De implementatie in eigen huis en met externe partijen is in volle gang.

- Mantelzorgers meer ondersteunen: de mogelijkheden van respijtzorg worden nadrukkelijker onder de aandacht gebracht van inwoners. Daarnaast is in de tweede helft van 2016 communicatie in huis-aan huis bladen gestart om de ondersteuningsmogelijkheden beter bekend te maken. Ondersteuning van mantelzorgers via (opleiden van) zorgvrijwilligers (Trias) en via mindfulness-cursus.

- voorkomen van (problemen bij) vechtscheidingen: hiervoor zijn verschillende voorlichtingen opgezet.

- We hebben onderzoek laten doen naar de redenen waarom inwoners geen gebruik maken van voorzieningen in het sociaal domein. Dit onderzoek is uitgevoerd door I&O Research. Uitkomst is dat 75% van de inwoners zichzelf redt, met behulp van partner en netwerk.

- We intensiveren samenwerking met huisartsen via een pilot waarbij leden van het toegangsteam jeugd spreekuur houden bij de huisartsenpraktijken in Vries.
- Doorontwikkeling Toegang: op basis van de resultaten van het Cliëntervaringsonderzoek (CMO Stamm) en de onderzoeken naar de Toegang in Tynaarlo (Movisie en Zorg belang) brengen we verbeteren we onze dienstverlening en doen we begin 2018 een voorstel voor de lange(re) termijn
- Er worden andere vormen van lichtere zorg worden ontwikkeld. Op basis van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep stellen we de inrichting van de algemene voorziening Hulp bij Huishouden bij.

Monitoring, want we moeten kunnen inspelen op dat wat er gebeurt in de Tynaarlose samenleving.

Via een nulmeting willen we een beter onderbouwd beeld krijgen van de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners. Hiertoe geven we Eiffel opdracht tot het ontwikkelen van een dashboard Sociaal Domein (gereed na de zomer 2017).

Resumerend en Financieel

In het Transformatieplan is een bedrag geraamd van 690.000 euro voor 2017. Op dit moment is hiervan een bedrag van 590.000 euro belegd. Er kunnen zich nog initiatieven aandienen in de loop van dit jaar.

Onderdeel	Opgave	geraamd 2016	gerealiseerd 2016	geraamd 2017	belegd in 2017
Preventie	meer bekend worden van sociale teams en preven	50.000	3.000	45.000	95.000
	preventieve activiteiten		6000		94.000
	verminderen van armoede, beperken shv	50.000	1386	75000	42.000
	geschikte woonruimte bevorderen			30.000	10.000
Participatie	nieuwe vormen van participatie:	100.000	26573	100.000	101.500
	risico-jongeren	100.000	0		21.000
	digitale sociale kaart	40.000			40000
Samenhang in samenleving					
eigen kracht	laagdrempelig ontmoeten voor kwetsbare inwoners		1805	150.000	80800
Vangnet	mantelzorgers ondersteunen	60.000			11.000
	vechtscheidingen			50.000 pm	
	nieuwe vormen naast beschermd wonen			150.000 pm*	
	doorontwikkeling toegang	50.000	30.000		
	onderzoek naar niet-gebruik van voorz	40.000			21.400
	samenwerking met huisartsen				10.000
Monitoring	nulmeting zelfredzaamheid en participatie			60.000	24.000
Uitvoeringskosten transformatie					
	1,0 fte voor 1 jaar--> 0,5 fte voor 2 jaar	50.000	5800	30.000	35.000
	organisatiekosten		520		1.500
		540.000	75.084	690000	587.200

8. Meerjarenontwikkeling budgetten

De ontwikkeling van de meerjarenbudgetten is zichtbaar in de onderstaande tabel die ontleend is aan de meicirculaire 2017.

Meicirculaire 2017 Integratie-uitkering Sociaal domein

Jaar	WMO nieuwe taken	Jeugd	Participatie	Totaal Sociaal Domein	Integratie- uitkering WMO oud	Totaal inclusief Integratie- uitkering
2015*	3.695.915	6.528.674	3.084.403	13.308.992	2.558.721	15.867.713
2016*	4.216.944	5.872.256	3.099.953	13.189.152	2.301.715	15.490.867
2017	4.122.562	5.321.566	610.281	10.054.409	2.445.851	12.500.260
2018	4.205.519	5.663.149	669.472	10.538.140	2.472.308	13.010.448
2019**	4.168.693	5.663.157	702.605	10.534.455	2.493.024	13.027.479
2020	4.191.461	5.702.120	725.973	10.619.554	2.594.634	13.214.188
2021	4.184.634	5.702.120	790.452	10.677.206	2.594.634	13.271.840

Tabel: De ontwikkeling van de Rijksbijdrage voor het Sociaal Domein

*de cijfers van 2015 en 2016 zijn ontleend aan de sept. circ. 2015 resp. dec. circ. 2016. en opgenomen ter vergelijking

** de bedragen vanaf 2019 worden opgenomen in het Gemeentefonds

De belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbudgetten zijn:

- De Wmo-uitkering voor nieuwe taken kent na 2017 weinig veranderingen. Ook de integratieuitkering WMO oud kent alleen een reguliere inflatiecorrectie in de komende jaren.
- Het budget voor de jeugdhulp stijgt in 2018 naar € 5,6 met name als gevolg van de toename van het deelbudget 18+/voogdij. Dit stijgt van € 357.000 in 2017 naar € 782.000 in 2019. Hier staan naar verwachting ook hogere uitgaven tegenover.
- Het budget voor de participatie is voor 2017 aanzienlijk lager dan 2016. Oorzaak is dat het deelbudget inzake de SW subsidie en exploitatie (begroot in 2017 van € 2,2 miljoen) nu door de centrumgemeente Hoogeveen wordt ontvangen. Het resterende bedrag van de Participatie betreft de participatiegelden werkzoekenden.
- Concluderend kan gesteld worden dat het totale beschikbare budget in het Sociale Domein de komende jaren een licht stijgende trend kent.

Volledigheidshalve is onderstaand ook nog de tabel opgenomen naar aanleiding van de septembercirculaire 2016. Deze tabel maakte ook onderdeel uit van de eerder aan de raad gepresenteerde najaarsmonitor 2016.

Septembercirculaire 2016 Integratie-uitkering Sociaal domein

Jaar	WMO nieuwe taken	Jeugd	Participatie	Totaal Sociaal Domein	Integratie- uitkering WMO oud	Totaal inclusief Integratie- uitkering
2015*	3.695.915	6.528.674	3.084.403	13.308.992	2.558.721	15.867.713
2016	4.216.944	5.872.256	3.099.953	13.189.152	2.301.715	15.490.867
2017	3.985.443	5.168.040	2.879.038	12.032.521	2.397.141	14.429.662
2018**	3.960.794	5.229.670	2.752.805	11.943.264	2.397.141	14.340.405
2019	3.924.232	5.229.678	2.638.025	11.791.936	2.397.141	14.189.077
2020	3.918.966	5.230.559	2.542.451	11.691.976	2.417.628	14.109.604
2021	3.912.175	5.260.346	2.569.419	11.741.934	2.518.106	14.260.040

Tabel: De ontwikkeling van de Rijksbijdrage voor het Sociaal Domein

*de cijfers van 2015 zijn ontleend aan de sept. circ. 2015 en opgenomen ter vergelijking

** de bedragen vanaf 2018 worden opgenomen in het Gemeentefonds

Bijlage 5: Projectenrapportage

PROJECTENRAPPORTAGE

- **Grondbedrijf**
- **Overige projecten/thema's**

Projectenrapportage

Inhoudsopgave

1. Inleiding	64
2. Werkwijze	64
3. Samenvatting en conclusie	64
4. Aandachtspunten en bijzonderheden per project	66
5. Samenvatting projecten	75
6. Kaveluitgifte	76
7. Risicoanalyse en weerstandsvermogen	77
8. Vooruitblik	78
9. Grotere projecten en thema's buiten het grondbedrijf	79

1. Inleiding

Tweemaal per jaar informeren wij u via een projectenrapportage over de voortgang van de grotere en of risicovolle projecten. Voor deze rapportage geldt een peildatum van medio april. De tweede rapportage kent als peildatum medio augustus en zal gelijktijdig met de najaarsnota ter informatie aan uw raad worden voorgelegd.

Wij informeren u op hoofdlijnen over de voortgang van de grote projecten van het grondbedrijf per medio april jl. Hierbij beginnen wij met een algemene financiële samenvatting van de grote projecten en de lopende grondexploitaties. Vervolgens worden de aandachtspunten en bijzonderheden per project beknopt weergegeven. Gezien de relatief korte periode tussen het moment van het vaststellen van de grondexploitaties en de peildatum van deze rapportage, is het aantal afwijkingen en of nieuwe relevante zaken summier te noemen.

2. Werkwijze

Voor de analyse is gekeken naar de lopende grondexploitaties. Met name naar de hoofdpunten in relatie tot de ramingen in de vastgestelde grondexploitaties per 1 januari 2017. Peildatum van de boekwaarden zoals genoemd in deze notitie is medio april 2017.

In de projectenrapportage zijn de uitgaven tot en met medio april afgezet tegen de jaarschijven zoals deze zijn gefaseerd in de geactualiseerde grondexploitaties.

Bij de actualisatie van de grondexploitaties zijn gedetailleerde en uitgebreide risicoberekeningen gemaakt. Voor een tussentijdse herberekening bestaat hiertoe geen aanleiding.

Er is bij deze rapportage vooral aandacht besteed aan de huidige stand van zaken en relevante afwijkingen of nog te verwachten afwijkingen ten opzichte van de door uw raad op 16 mei 2017 vastgestelde grondexploitaties en vastgestelde kaders.

3. Samenvatting en conclusie

Onderstaand de belangrijkste bevindingen van de analyse op hoofdlijnen. Verderop in deze notitie wordt daarop nader ingegaan.

- De huidige stand van zaken van de projecten geven op dit moment geen aanleiding tot noodzakelijke tussentijdse herziening van de grondexploitaties.
- Ook is er op dit moment geen reden om aan te nemen dat de geraamde kaveluitgifte niet zal worden gehaald. De verkopen lopen bijzonder goed. (Zie verder onder kaveluitgifte)
- Zoals bij de jaarrekening aangegeven bedraagt het totaalbedrag aan af te dekken risico's in 2017 ca. € 4,66 miljoen. Ten opzichte van vorig jaar een afname met ca. € 0,35 mln. De verwachting is dat de risico's verder zullen afnemen.
- De gemeente is via een gerechtelijke procedure aansprakelijk gesteld door RVG. Met deze ontwikkelaar is in het verleden, helaas zonder succes, samengewerkt aan het centrumplan Eelde. Het moeten voeren van deze procedure brengt kosten met zich mee. Hoewel onduidelijk is hoe hoog deze uiteindelijk zullen zijn, hebben we inmiddels ca. € 32.500 aan juridische kosten moeten maken. Het huidige budget van ca. € 10.000 is ontoereikend. In de Voorjaarsbrief zal een aanvullend budget worden gevraagd van € 70.000 voor de reeds gemaakte kosten en de nog te verwachten kosten.

De totale boekwaarde per 1 januari 2017 van de lopende grondexploitaties is ruim 30,7 miljoen. De boekwaarde is in 2016 met 2,55 miljoen gedaald. Het herstel op de vastgoedmarkt zet door en de verwachting is dat de boekwaarde aan het einde van dit jaar met ca. € 9,2 miljoen verder zal zijn gedaald.

Zoals blijkt uit onderstaande tabel, in de kolom "begroot 2017", is de verwachting dat we over het gehele jaar in totaal ruim 7,2 miljoen euro investeren in de onderscheiden hoofdposten.

Hierteenover staan geraamde opbrengsten van ruim € 16,5 miljoen (incl. verkoop gronden maatschappelijke voorzieningen).

Op dit moment hebben we voor wat betreft de investeringen 24% en qua opbrengsten ca. 45% is gerealiseerd. Rekening houdend met de seizoensinvloeden worden de meeste werken en dus ook de investeringen vaak in het voor- en in het najaar gedaan. Onderstaande cijfers geven geen aanleiding tot bijstelling van de huidige grexen. Opgemerkt dient te worden dat het gaat om een momentopname.

Totaaloverzicht Grondbedrijf per medio april 2017

Lasten	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Plankosten/planologie	1.789.102	121.052	1.668.050
Interne uren	0	267.012	-267.012
Verwervingen incl. planschade	392.735	0	392.735
Bouw- en Woonrijpmaken	4.437.737	733.690	3.704.046
Overige kosten (belastingen e.d.)	0	0	0
Niet verrekenbare btw	67.147	0	67.147
Financieringskosten	595.421	605.527	-10.106
Totaal	7.282.141	1.727.281	5.554.860

Opbrengsten	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Verkopen	14.855.326	7.351.723	7.503.603
Maatschappelijke voorzieningen	1.650.000	0	1.650.000
Overig	0	0	0
Totaal	16.505.326	7.351.723	9.153.603

Saldo	-9.223.185	-5.624.443	-3.598.743
--------------	-------------------	-------------------	-------------------

De geraamde interne en externe uren zijn opgenomen onder plankosten/planologie

4. Aandachtspunten en bijzonderheden per project

Project: Oude Tolweg Zuid	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			

Tijd:

Het project is de afrondende fase. In 2017 is één kavel gepasseerd. Er zijn nog drie kavels in optie. Naar verwachting worden deze alle drie in 2017 geleverd, zodat het project conform planning in 2018 afgerond kan worden.

Geld:

Na afronding van het woonrijp maken kunnen we het project in 2018 afsluiten met een positief financieel resultaat. Tevens verwachten we dit jaar ook nog een winstneming te kunnen doen.

Kwaliteit:

Het project is niet alleen in financieel positief, maar ook de ruimtelijke en architectonische kwaliteit is positief. De overgang van particulier naar het openbare gebied is bijzonder vormgegeven waardoor er een grote ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd is.

Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:

Geen bijzonderheden.

Project: Donderen	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			

<p><u>Tijd:</u></p> <p>Op dit moment zijn 2 van de 4 kavels in optie. Er is nog geen kavel verkocht. Het is nog niet duidelijk of de prognose wordt gehaald.</p>
<p><u>Geld:</u></p> <p>Er zijn geen bijzonderheden te noemen.</p>
<p><u>Kwaliteit:</u></p> <p>Voorlopig wordt gezien de belangstelling nog even gewacht met het opstarten van het woonrijpmaken. Mochten beide optienemers afhaken en de belangstelling verder achterwege blijven dan wordt het plan alvast woonrijp gemaakt.</p>
<p><u>Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:</u></p> <p>De ontwikkelingen van de woningmarkt worden actief gevolgd om kansen te kunnen benutten als die zich voordoen.</p>

Project: Ter Borch	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. W.J. Nijsing Peildatum : medio april 2017			

<p><u>Tijd:</u></p> <p>De tijdsfasering is vastgelegd in de geactualiseerde grondexploitatie voor 2017. De activiteiten hieruit zijn opgestart of in uitvoering.</p>
<p><u>Geld:</u></p> <p>De uitgaven en inkomsten verlopen binnen de ramingen van de grondexploitatie. Inmiddels heeft het college besloten de raad een (optioneel) plan tot aanpassing van de Borchsingel en aanleg langzaam verkeersroutes voor te leggen in relatie tot de ontwikkeling van het supermarktprogramma. De kosten van deze optionele aanpassing bedragen ca. 5,8 ton. De vastgestelde grondexploitatie zal wanneer de raad hiertoe besluit op dit punt bij de eerstvolgende herziening worden aangepast. We verwachten eind dit jaar een winstneming te kunnen doen vanuit het deelplan Waterwijk.</p>
<p><u>Kwaliteit:</u></p> <p>De kwaliteit is vastgelegd in bestemmings- en beeldkwaliteitsplannen. Het bestemmingsplan Ter Borch is geactualiseerd en vastgesteld. Een beroepsprocedure loopt. Verkeer Borchsingel is hierbij een belangrijk aspect.</p>
<p><u>Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:</u></p> <p>Voor de supermarktontwikkeling in het entreegebied loopt de coördinatie-regeling. De raad heeft zeer recent besloten het bestemmingsplan in voorontwerp en het voorlopig bouwplan voor inspraak ter inzage te leggen. Eerder vastgestelde kaders en planproces worden gevolgd. Verkeer is hierbij een belangrijk thema.</p> <p>De grondverkoop verloopt erg goed. Dit voorjaar staat de 1^e uitgifte van kavels in Rietwijk Noord op het programma. Dit deelplan wordt deze zomer gefaseerd bouwrijp gemaakt. Het beeldkwaliteitsplan gaat ter vaststelling naar de raadsagenda.</p> <p>De grond voor de bouw van een crematorium op het terrein van de voormalige Bungalowbuurt is geleverd. De bouw is gestart.</p>

Project: Zuidoevers	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			

<p>Tijd:</p> <p>In de prognose wordt uitgegaan van een uitgifte van gemiddeld twee kavels per jaar. Hoewel er in 2017 nog geen kavel is verkocht is de belangstelling sinds medio 2016 behoorlijk toegenomen. Inmiddels zijn dan ook alle zes kavels in optie, waarvan het merendeel al voor langere tijd. De verwachting is dat zeker de helft van de optienemers overgaat tot aankoop en dat de doelstelling wordt gehaald.</p>
<p>Geld:</p> <p>Er zijn geen bijzonderheden te melden.</p>
<p>Kwaliteit:</p> <p>De locatie heeft door zijn ligging in de nabijheid van het meer van Zuidlaren een grote landschappelijke kwaliteit. De uitzonderlijke grootte van de kavels versterkt deze kwaliteit.</p>
<p><u>Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:</u></p> <p>De marktontwikkelingen in deze nichemarkt segment worden nauwlettend gevolgd om kansen te benutten, zodra die zich voordoen.</p>

Project: Bedrijventerrein Vriezerbrug	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			

<p><u>Tijd:</u></p> <p>De verkoop van de kavels ontwikkelt zich gunstig. Na enige jaren van stagnatie zijn er in 2016 weer verkopen gerealiseerd. Ook in 2017 is de belangstelling groot. We verwachten dit jaar meer te verkopen dan de geraamde 6.000 m2. De looptijd is gesteld op eind 2028.</p>
<p><u>Geld:</u></p> <p>Het voorziene resultaat bedraagt ca. € 880.000,- op netto contante waarde. In voorgaande jaren is er een voorziening gevormd van ca. € 700.000,-</p>
<p><u>Kwaliteit:</u></p> <p>Na het oplossen van enkele knelpunten in de inrichting van de openbare ruimte is de kwaliteit op vereiste niveau gebracht. Wel wordt voor één kavel bezien of via een infrastructurele aanpassing de kavel meer courant kan worden gemaakt. Door herverkaveling in te spelen op de vraag naar kleinere kavels. Dit wordt momenteel uitgewerkt.</p>
<p><u>Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:</u></p> <p>Als gevolg van het feit dat de uitgifte van de gronden weer op gang is gekomen, zijn er momenteel geen bijzonderheden te vermelden.</p>

Project: Prins Bernard Hoeve/Centrum Zuidlaren	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. H. Vos Peildatum : medio april 2017			

Tijd:

Op 24 mei 2016 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken van het project Prins Bernhardhoeve en een aantal initiatieven voor het centrumgebied van Zuidlaren. Gezamenlijke conclusie toen was dat er met de huidige kaders (kaderstellende nota januari 2015) geen ontwikkeling op de PBH van de grond gaat komen.

De gemeenteraad heeft daarop gevraagd in gesprek te gaan met de ontwikkelende partijen om een ontwikkeling vlot te trekken en hierbij te kijken naar een vergroting van het gebied met de achterzijde en initiatieven vanuit de markt. Op basis van de vraagstelling: "Wat is goed voor Zuidlaren?" zijn nadere studies verricht, is externe advisering gevraagd en worden nadere besprekingen met Leyten en andere initiatiefnemers gevoerd. De gemeenteraad is in twee bijeenkomsten, 22 december 2016 en 16 februari 2017, meegenomen in dit proces. Doel is te komen tot een toekomstbestendig centrumgebied van Zuidlaren. De besprekingen met o.a. Leyten zijn nog niet afgerond.

Geld:

De financiële risico's voor de vastgoedexploitatie van een toekomstige ontwikkeling van het PBH-complex komen voor rekening van Leyten, die eigenaar is van een groot deel van de te ontwikkelen locatie.

De inzet en het tijdelijk inhuren van externe expertise worden tijdelijk ten laste gebracht van het budget initiatieven.

Het gaat hier om niet verhaalbare kosten die vallen onder de gemeentelijke regierol op vooronderzoeken en ruimtelijke verkenningen ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen.

In het kader van de herontwikkeling van het PBH-complex door beoogd ontwikkelaar/grondeigenaar Leyten zal door ons worden bekeken hoe om te gaan met de tot nu toe gemaakte en nog te maken kosten. In het kader van de najaarsbrief komen wij hier nader op terug.

Kwaliteit:

De locatie Prins Bernhardhoeve moet een kwaliteit krijgen die stimulerend is voor de ontwikkeling van het Centrumgebied van Zuidlaren. Het moet de instandhouding en versterking van de winkelstructuur binnen het centrumgebied van Zuidlaren, parkeren als kwaliteit en de herontwikkeling van vrijkomende locaties mogelijk maken.

Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:

Communicatie met de bevolking, klankbordgroep, omwonenden en winkeliers in het Centrum Zuidlaren is essentieel voor het tot stand brengen van draagvlak voor dit project.

Project: Grootte Veen	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			

<u>Tijd:</u> Er zijn 21 kavels onder optie. In 2017 zijn 4 kavels gepasseerd, 5 kavels zijn al verkocht maar nog niet gepasseerd. Daarnaast zijn onlangs 6 projectwoningen mondeling verkocht. De verwachting is, op basis van de huidige belangstelling, dat de prognose gehaald wordt.
<u>Geld:</u> De verwachting is dat in 2017, conform het gestelde in de Grex 2017, de grond voor realisering van de maatschappelijke functies passeert.
<u>Kwaliteit:</u> Nu de wijk verder ontwikkeld en ingevuld wordt met een gevarieerd woningbouwprogramma komt de stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit steeds meer tot zijn recht. Ook de invulling van de maatschappelijke functies zal een impuls geven aan de uitstraling van de wijk. Dit komt niet alleen de leefbaarheid ten goede, maar ook de verkoopbaarheid van de resterende kavels.
<u>Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:</u> Door het huidige verkooptempo zijn er geen bijzondere aandachtspunten.

Project: Business Park Ter Borch	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. W.J. Nijsing Peildatum : medio april 2017			

<p><u>Tijd:</u></p> <p>De tijdsfasering is vastgelegd in de grondexploitatie voor 2017. De activiteiten hieruit zijn opgestart of in uitvoering.</p>
<p><u>Geld:</u></p> <p>De uitgaven en inkomsten verlopen binnen de ramingen van de grondexploitatie.</p>
<p><u>Kwaliteit:</u></p> <p>De kwaliteit is vastgelegd in bestemmingsplan en stedenbouwkundige uitwerking. Het bestemmingsplan Ter Borch Eelderwolde is geactualiseerd en vastgesteld. Een beroepsprocedure loopt. De ontwikkeling zal plaatsvinden op basis van nader op te stellen uitwerkingsplannen. Inmiddels is met de planologische voorbereiding hiervan begonnen.</p>
<p><u>Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:</u></p> <p>Beeldkwaliteitsplan is in voorbereiding. Dit ter vaststelling van welstandscriteria door de raad. Marktverkenning is opgestart. Ontwikkeling op basis van kwaliteit en maatwerk. Aanbesteding bestek bouwrijp maken in voorbereiding. Planning eind van het jaar 1^e fase bouwrijp en uitgeefbaar. Plan van aanpak nader archeologisch onderzoek zal worden opgesteld.</p>

Project: Centrumplan Eelde	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : mw. R. de Boer Peildatum : medio april 2017			

Tijd:

Er zijn principeafspraken gemaakt met Vastgoud. Wij hebben de verwachting dat wij voor de zomer met deze partij overeenstemming kunnen bereiken over de onvoorwaardelijke verkoop van de voorzijde van het perceel Hoofdweg 67. De herinrichting van de grote parkeerplaats aan de Kerkhoflaan is in mei jl. gestart. De aanbesteding van werkzaamheden herinrichting openbare ruimte van de 'ring' rondom het centrum wordt op korte termijn uitgezet. Deze werkzaamheden zullen na de bouwvak 2017 gefaseerd worden uitgevoerd en zullen uiterlijk in juni 2018 zijn afgerond.

Geld:

De verkoopopbrengst van de voorzijde van de garage is, zolang er geen onvoorwaardelijke verkoopovereenkomst is, nog niet gegarandeerd. Wij verwachten dat deze overeenkomst voor de zomer gesloten wordt. De werkzaamheden voor (her)inrichting van de openbare ruimte moet nog worden aanbesteed. De provincie heeft m.b.t. de ISV subsidie uitstel verleend van de opleverdatum tot juni 2018. De provincie heeft een extra bijdrage beschikbaar gesteld van € 50.000,- voor het aantrekkelijker herinrichten van het achterliggende openbaar parkeergebied.

De gemeente is via een gerechtelijke procedure aansprakelijk gesteld door RVG. Met deze ontwikkelaar is in het verleden, helaas zonder succes, samengewerkt aan het centrumplan Eelde. Het moeten voeren van deze procedure brengt kosten met zich mee. Hoewel onduidelijk is hoe hoog deze uiteindelijk zullen zijn, hebben we inmiddels ca. € 32.500 aan juridische kosten moeten maken. Het huidige budget van ca. € 10.000,- is ontoereikend. In de Voorjaarsbrief zal een aanvullend budget worden gevraagd van € 70.000,- voor de reeds gemaakte kosten en de nog te verwachten kosten.

Kwaliteit:

Er is een door de gemeenteraad vastgesteld beeldkwaliteitsplan. Dit geldt als kader bij de invulling en ontwikkeling van het centrum

Bijzonderheden, afwijkingen en overige aandachtspunten:

Integraal aan de werkzaamheden van het centrumplan Eelde worden aanpassingen aan het hoofdriool rondom het dit werkgebied meegenomen. De aanpassingen zijn nodig om terugkerende problemen tijdens buien voor en voor onderhoud op te lossen. Deze aanpassingen worden in de aanbesteding van het Centrumplan meegenomen. De extra kosten zijn geraamd op ca. € 150.000,-

5. Samenvatting projecten

Project: Oude Tolweg	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			
Project: Donderen	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			
Project: Ter Borch	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. W.J. Nijssing Peildatum : medio april 2017			
Project: Business Park Ter Borch	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. W.J. Nijssing Peildatum : medio april 2017			
Project: Zuidoevers	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			
Project: Vriezerbrug	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			
Project: Groote Veen	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. K. Koppenaal Peildatum : medio april 2017			
Project: Prins Bernhardhoeve	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : dhr. H. Vos Peildatum : medio april 2017			
Project: Centrumplan Eelde	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever : mw. N. Hofstra Projectleider : mw. G.H. de Boer Peildatum : medio april 2017			

6. Kaveluitgifte

Het herstel in de vastgoedmarkt zet zich door. De kavelverkoop lopen goed. Dit boekjaar zijn er per 1 mei 2017 reeds 66 kavels verkocht waarvan er 30 kavels (19 projectmatig) zijn gepasseerd. Daarnaast zijn per 1 mei 2017 nog 47 kavels in optie. Verder is er op dit moment 9.315 m² grond in optie genomen op het bedrijventerrein Vriezerbrug en is ca. 8.084 m² verkocht waarvan per peildatum 120 m² gepasseerd.

Zie voor de aantallen onderstaande tabel stand kavelverkoop 1 mei 2017

Project / deelgebied	type	GREX- prognose aantal te passeren kavels 2017	Verkocht * aantal kavels - nog <u>niet</u> gepasseerd	Gepasseerd** aantal kavels in 2017	Opties op kavels
<i>Parkgebied Tuinwijk Ter Borch</i>					
Kroon van Tuinwijk kavels	projectmatig	2	0	1	1
<i>Waterwijk Zuid</i>					
Ubbinkseiland - particulier	particulier	2	1	1	0
Entreegebouw - Ter Steege	projectmatig	4	8	0	0
Overige kavels Waterwijk incl.Woltsingel	particulier	3	1	1	2
<i>Garmpoleiland - Extenzo</i>					
Garmpoleiland - Extenzo	projectmatig	9	8	10	0
<i>Rietwijk Zuid Ter Borch</i>					
De Grasjuffer - PC Vastgoed	projectmatig	7	3	6	0
De Grasjuffer kavels overig	particulier	0	0	0	0
De Waterjuffer (tusseneilanden)	projectmatig	5	5	0	0
De Vuurjuffer - particulier	particulier	8	5	6	12
<i>Rietwijk Noord Ter Borch</i>					
vrije kaveluitgifte - fase 1	particulier	3	0	0	0
Totaal Ter Borch		43	31	25	15
Groote Veen vrije kavels	particulier	9	5	2	11
<i>Groote Veen</i>					
Groote Veen - De Esweg	projectmatig	3	0	0	4
Groote Veen - De Hoorn PC Vastgoed	projectmatig	2	0	2	0
Groote Veen - Hegeman Noord	projectmatig	4	0	0	6
Totaal Groote Veen		18	5	4	21
Donderen	particulier / projectmatig	1	0	0	2
Oude Tolweg	particulier	3	0	1	3
Zuidoevers	particulier	2	0	0	6
Eindtotaal		67	36	30	47

* definitie **verkocht**: getekende verkoopovereenkomst is retour ontvangen bij gemeente - het aantal kavels in deze kolom is jaaroverschrijdend, dit is incl. het aantal uit het voorgaande jaar

** definitie **gepasseerd**: aktepassering bij de notaris heeft plaatsgevonden en verkoopbedrag is betaald aan gemeente

7. Risicoanalyse en weerstandsvermogen

Bij de actualisatie van de grondexploitaties worden, conform ons grondbeleid, risicoanalyses en scenarioberekeningen uitgevoerd. Voor deze tussenanalyse is dit niet gedaan omdat dit alleen nieuwe inzichten biedt wanneer ook de grondexploitaties worden herzien.

De afgedekte risico's zoals aangegeven bij de jaarrekening 2016 blijven ongewijzigd en zijn als volgt:

Project	Afgedekt risico 2017
Zuidoevers Zuidlaardermeer	141.449
Bedrijventerr.Vriezerbrug	214.807
Oude Tolweg	0
Groote Veen	682.929
Donderen	120.000
Businesspark Ter Borch	1.079.944
Ter Borch	1.812.004
Dorpskern Eelde	610.000
totaal	4.661.133

Bij de eerstvolgende actualisatie (per 1 januari 2018) van de grexen zal weer worden gekeken of deze risicoafdekking voldoende is. Vanwege de gunstige markt en verkopen is onze verwachting dat de risico's geleidelijk zullen gaan afnemen.

Tot het einde van het jaar is de verwachte noodzakelijke risicoafdekking voor het grondbedrijf € 4.661.133.

8. Vooruitblik

Naast het volgen van de huidige markt blijven we aandacht besteden aan acquisitie en het vermarkten van Business Park Ter Borch. De uitgifteprognose van bedrijventerrein Vriezerbrug wordt dit jaar ruimschoots gehaald.

Echter, de verkopen van dit project en locatie Donderen, blijven punt van aandacht. Ook de commerciële voorzieningen in het Entreegebied Ter Borch worden nauwlettend gevolgd.

Zoals door uw raad gevraagd zullen we de mogelijkheden om een uitbreidingswijk te realiseren op strategische grondpositie in het gebied Vries Zuid onderzoeken en in beeld brengen.

Tot slot zijn we, zoals eerder gemeld, vanaf 2016 als overheid belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Ook onze gemeente gaat met vennootschapsbelasting te maken krijgen. Kort gezegd betekent dit dat we vennootschapsbelasting moeten gaan betalen over de winst welke is gerealiseerd door ondernemersactiviteiten.

Vast is komen te staan dat de gemeente Tynaarlo door de “ondernemerspoort” komt en er dus sprake is van belastingplicht. In onze begroting is rekening gehouden met een belastingdruk van ca. € 120.000,-. Deze belastingplicht geldt met name voor het grondbedrijf. De eerste aangifte vennootschapsbelasting 2016 dient vóór 1 mei 2018 te zijn ingediend.

9. Grotere projecten en thema's buiten het grondbedrijf

Het gaat hier om de volgende projecten/thema's:

1. Transformatie Sociaal domein
2. Accommodatiebeleid
3. Tynaarlo Culturele gemeente van Drenthe 2017- 2018
4. Omgevingsvisie
5. Intergemeentelijke samenwerking Drentsche Aa (SDA)

Op de bladzijden hierna wordt per project/thema beknopt in beeld gebracht wat het project inhoudt cq. wat het doel is van het project, hoe de planning op hoofdlijnen eruit ziet, wat de huidige stand van zaken is en hoe het project ervoor staat qua tijd, geld en kwaliteit.

<p>Naam van het project</p>	<p>1. Transformatie Sociaal domein Bestuurlijk opdrachtgever: dhr. H. Berends Projectleider: mw. A.A. v/d Geest</p>		
<p>Omschrijving projectopdracht (beschrijving en doel project) en vaststelling daarvan (datum en orgaan: MT, B&W en/of raad)</p>	<p>Transformatieplan: visie sociaal domein realiseren door transformatie sociaal domein op gang te brengen. Dit te doen via in plan benoemde speerpunten voor de periode 2016-2017. (besluit college dd 12 april 2016).</p> <p>NB betreft uitvoering van vastgesteld plan, is niet als project benoemd.</p>		
<p>Planning van het project, incl. gedane en toekomstige besluitvorming in B&W of gemeenteraad</p>	<p>De speerpunten voor 2016 en 2017 zijn benoemd in het transformatieplan. Hieraan wordt uitvoering gegeven. Bij de jaarrekening 2016 en 2017 worden de effecten/ resultaten geanalyseerd, zodat in de begroting 2018 beleid wordt opgenomen waarbij taak, ambitie en structureel budget met elkaar in balans zijn.</p>		
<p>Korte beschrijving huidige projectfase/stand van zaken</p>	<p>De uitvoering van het plan is gestart in 2016. Was 2016 vooral het jaar van voorbereidingen treffen en initiatieven aanjagen; 2017 is het jaar waarin veel initiatieven, pilots en acties daadwerkelijk gestalte krijgen. In de monitor Sociaal Domein wordt uitvoeriger ingegaan op de activiteiten die op dit moment gaande zijn bij de in het plan benoemde prioriteiten.</p> <p>In het Transformatieplan is een bedrag geraamd van 770.000 euro voor 2017. Op dit moment is hiervan een bedrag van 590.000 euro belegd. Er kunnen zich nog initiatieven aandienen in de loop van dit jaar.</p> <p>De resultaten en effecten van de huidige pilots en activiteiten zullen we bij de jaarrekening 2017 beschrijven. In de evaluatie Sociaal Domein, die deel uit maakt van de Perspectievennota 2017, wordt nader ingegaan op mogelijke vervolgstappen na de projectperiode.</p>		
<p>Status van het project (geef met kleur aan)</p>			
<p>Bijzonderheden en/of opmerkingen</p>			

Naam van het project	2. Accommodatiebeleid Bestuurlijk opdrachtgever: mw. N. Hofstra Projectleider: mw. R. de Boer		
Omschrijving projectopdracht (beschrijving en doel project) en vaststelling daarvan (datum en orgaan: MT, B&W en/of raad)	Het accommodatiebeleid kent op dit moment twee sporen. <u>Spoor 1:</u> uitvoering van het vastgestelde accommodatieprogramma voor de kernen Eelde-Paterswolde, Vries en Tynaarlo. <u>Spoor 2:</u> planvorming voor de kern Zuidlaren		
Planning van het project, incl. gedane en toekomstige besluitvorming in B&W of gemeenteraad	<u>Spoor 1: uitvoering accommodatieprogramma E-P, Vries en Tynaarlo</u> Eind 2015 heeft de gemeenteraad de accommodatieplannen voor de kernen Eelde-Paterswolde, Vries en Tynaarlo vastgesteld en op 5 april 2016 zijn de benodigde kredieten beschikbaar gesteld. Schoolbesturen en gemeente zijn met de afzonderlijke projecten gestart. Voor de planning en stand van zaken van de afzonderlijke projecten wordt verwezen naar de vier afzonderlijke overzichten die hierna volgen (Overall, Eelde-Paterswolde, Vries en Tynaarlo). <u>Spoor 2: planvorming Zuidlaren</u> Voor Zuidlaren is de planvorming gestart. De raad is op 29 november 2016 informeel bijgepraat over de stand van zaken. Er is inmiddels principe overeenstemming bereikt met partijen over de planvorming voor onderwijs en (binnen)sport. Op 4 juli a.s. worden deze plannen voor Zuidlaren aan de gemeenteraad gepresenteerd. Na de zomervakantie 2017 zullen deze ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.		
Korte beschrijving huidige projectfase/stand van zaken	Zie hiervoor.		
Status van het project (geef met kleur aan)	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bijzonderheden en/of opmerkingen	N.v.t		

Overall	
Uitvoeringsovereenkomst	Met Conod, Stichting Baasis en Primenius is overeenstemming over de uitvoeringsovereenkomst
Eelde-Paterswolde	
Vernieuwbouw obs Westerburcht	<p><i>Stand van zaken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - schoolbestuur heeft definitieve keuze gemaakt voor vernieuwbouw. <p><i>Planning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - start bouw: najaar 2017 - ingebruikname nieuw schoolgebouw: voorjaar 2018
Tijdelijk huisvesting obs Westerburcht	<p><i>Stand van zaken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - er zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de school tijdens de bouw wordt opgevangen. <p><i>Planning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ingebruikname tijdelijke opvang: start schooljaar 2017-2018
Verkaveling Groote Veen	<p><i>Stand van zaken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - het college heeft de verwerving van het achterste deel van Veenweg 2 daadwerkelijk kunnen effectueren. Dit perceel grenst aan de kavel die binnen Groote Veen bestemd is voor maatschappelijke doeleinden (o.a. sport en onderwijs). Door deze verwerving kunnen de scholen en dubbele sporthal op een campus-achtige en dorpse manier worden ingepast (waarbij het niet langer noodzakelijk is aaneengesloten en dubbellaags te bouwen). De kosten hiervan worden gedekt via de post onvoorzien van het accommodatiebeleid. - de bestemmingsplanwijziging (die door bovenstaande verwerving en het los laten van het realiseren van een MFA noodzakelijk is) is afgerond. - er zijn afspraken gemaakt over verkaveling op Groote Veen.
Nieuwbouw Veenvlinder (fusieschool obs Centrum en obs Dalton Eelde)	<p><i>Stand van zaken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zie verkaveling Groote Veen <p><i>Planning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - start bouw: medio 2017 - in gebruik name: schooljaar 2018-2019
Nieuwbouw rkbs Mariaschool	Zie nieuwbouw Veenvlinder
Nieuwbouw dubbele sporthal	Zie nieuwbouw Veenvlinder
Sloop / verkoop sportcomplex de Marsch, gymzaal de Kooi, schoolgebouw de Kooi, schoolgebouw Centrum, tijdelijke Mariaschool	N.t.b.

Vries	
Vernieuwbouw obs Vijverstee	<i>Stand van zaken:</i> - schoolbestuur heeft definitieve keuze gemaakt voor vernieuwbouw. <i>Planning:</i> - start bouw: zomer 2017 - ingebruikname nieuw schoolgebouw: voorjaar 2018
Tijdelijke huisvesting obs Vijverstee	<i>Stand van zaken:</i> - tijdelijke huisvesting is in mei 2017 gebruik genomen
Vernieuwbouw cbs Holtenhoek	<i>Stand van zaken:</i> - afgerond
Tijdelijke huisvesting cbs Holtenhoek	<i>Stand van zaken:</i> - afgerond
Aanpassing sporthal de Kamp	<i>Stand van zaken:</i> - afgerond
Sloop gymzaal de Fledders	<i>Planning:</i> - najaar 2016

Tynaarlo	
Nieuwbouw obs Oelebred	<i>Stand van zaken:</i> - schoolbestuur heeft definitieve keuze gemaakt voor nieuwbouw. - er zijn afspraken gemaakt over de verkaveling op hoofdlijnen - bouw van de school en gymzaal is aanbesteed. <i>Planning:</i> - start bouw 2 ^e helft 2017 - in gebruikname school en gymzaal schooljaar 2018/2019 - terrein gereed voor 2019
Nieuwbouw gymzaal	Zie nieuwbouw obs Oelebred
Sloop schoolgebouw + gymzaal	<i>Planning: voor bouwvak 2017 sloop gymzaal en dorpshuis gereed</i>

Naam van het project	3. Tynaarlo Culturele gemeente van Drenthe 2017- 2018
Omschrijving projectopdracht (beschrijving en doel project) en vaststelling daarvan (datum en orgaan: MT, B&W en/of raad)	<p>Algemene doelstelling is het organiseren van een afwisselend en breed gedragen programma van activiteiten en evenementen met een cultuurhistorische inslag, met een zo'n groot mogelijk publiek bereik en dat hierdoor extra economische spin-off kan genereren.</p> <p>Het projectcontract Tynaarlo Culturele Drentse gemeente 2017 - 2018 is vastgesteld op 09-02-2016 door het College van B&W.</p> <p>Zaaknummer: 2015/22492 Referentienummer: 2016/3810</p>
Planning van het project, incl. gedane en toekomstige besluitvorming in B&W of gemeenteraad	<ul style="list-style-type: none"> • Projectstartup/-verkenning: afgerond. • Lanceren website, start promotie: mei 2016/ afgerond. • Aftrap-Inspiratiebijeenkomst: 7 april de Kimme Zuidlaren / opkomst 138 personen inbreng van 67 suggesties, ideeën en projecten(plannen)/ afgerond. • Uitvoeren(bovenlokale) fondsenwerving /sponsoring en subsidiemogelijkheden: mei 2017 / mei 2018/ actueel t/m juni 2018 • Informeren Gemeenteraad: juni 2016 • Opleveren project programma bij Provincie: aug 2016/ beschikking afgegeven /afgerond. • Uitwerken programma: juli 2016 / mei 2017 /afgerond. • Start Fondsenwerving: oktober 2016/ actueel. • Overdracht titel Culturele gemeente: oktober 2016/ afgerond. • Beschikking Provincie: november 2016/ afgerond. • Informeren Gemeenteraad: 30 november 2016 projectplan & 9 december 2016 begroting /afgerond. • Ondernemersbijeenkomst: november 2016/ via een bredere aanpak afgerond. • Vaststellen programma culturele gemeente: dec. 2016 College van B&W /afgerond. • Officieel startmoment culturele gemeente: 12 mei 2017/ 1.300 bezoekers afgerond. • Doorloop programma: mei 2017 /augustus 2018 /actueel. • Tussenevaluatie voortgang cult. gemeente: dec. 2017 • Afsluiting culturele gemeente: augustus 2018 • Evaluatie: september / december 2018
Korte beschrijving huidige projectfase/stand van zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de projectdoelstelling en inbreng van een groot deel van de culturele organisaties en burgers is een conceptprogramma FesTY'vals' met 28 evenementen opgesteld, welke is aangeboden aan de provincie Drenthe. In nov. 2016 is hiervoor een goedkeurende subsidie beschikking door de provincie Drenthe afgegeven; • In afstemming met de Burgemeester en gemeentesecretaris wordt gewerkt aan de uitvoering van bovenlokale fondsenwerving voor grotere project evenementen en lokale subsidiëringmogelijkheden voor de satellietprogramma's met

	<p>behulp van Het Europees Bureau Diensten Drenthe (EBDD). De fundraising heeft inmiddels geleid tot subsidie verstrekking van het Prins Bernard Cultuurfonds aan 10 evenementen in het kader van het programma van het culturele jaar en een partnership in subsidiering van 4 grotere programma evenementen door de Rabobank Assen & Noord-Drenthe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit is de basis voor de oplevering/vaststelling v/h projectprogramma aan het college/gemeenteraad in dec. 2016. • Het projectprogramma is na de goedkeuring van het college van B&W ter informatie voorgelegd aan de gemeenteraad in dec. 2016. Behoudens een technische vraag, welke is beantwoord, zijn er vanuit de gemeenteraad geen opmerkingen gekomen. Er wordt gewerkt met een dynamische begroting, wat inhoudt dat de financiering van de programmaonderdelen van het culturele jaar aan te passen zijn op de beschikbare financiën. Dit kan echter wel invloed hebben op de kwaliteit van het programma. In december 2017 vindt een tussentijdse evaluatie van het programma plaats welke wordt teruggekoppeld aan het college en de raad. 		
Status van het project (geef met kleur aan)	Tijd	Geld	Kwaliteit
			
Bijzonderheden en/of opmerkingen	<p>Het programma behelst 4 uitzonderlijke locatie producties en een expositie met een landelijke uitstraling. Eén van deze producties was een onderscheidende dansvoorstelling in combinatie met een lasershow op vrijdagavond 12 mei 2017. Dit project heeft regionale media aandacht voor Tynaarlo opgeleverd.</p>		

<p>Naam van het project</p>	<p>4. Omgevingsvisie</p> <p>Bestuurlijk opdrachtgever: mw . M. van Dijk Projectleider: dhr J Willemse</p>		
<p>Omschrijving projectopdracht</p>	<p>Doel: Opstellen Omgevingsvisie De Omgevingsvisie is één van de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet. Het is een strategisch document waarin een samenhangende visie wordt gepresenteerd op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de gemeente op lange termijn. De Omgevingsvisie heeft een breder bereik dan de huidige structuurvisie en kijkt bijvoorbeeld ook naar de sociale leefomgeving. De visie helpt om duidelijke en voorspelbare keuzes te maken over waar welke ontwikkelingen plaats kunnen vinden en welke omgevingskwaliteit gewenst is.</p> <p>Vastgesteld: 6 december 2016</p>		
<p>Planning van het project, incl. gedane en toekomstige besluitvorming in B&W of gemeenteraad</p>	<p>Voorjaar 2019 Omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad</p>		
<p>Korte beschrijving huidige projectfase/stand van zaken</p>	<p>Wij bereiden de Omgevingsvisie voor via een interactief proces. Een werkwijze met participatie van bewoners, ondernemers en organisaties. Het gaat om meer vertrouwen geven en gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen en ook nemen voor de kwaliteit van onze leefomgeving en de daarvoor gewenste ontwikkelingen. De raad wordt tijdig meegenomen in de aanpak. Hiervoor is een raads werkgroep ingesteld.</p> <p>Momenteel wordt binnen het project Omgevingsvisie gewerkt aan een startdocument en een participatieplan. De documenten vormen de basis om vanaf het najaar 2017 in gesprek te gaan met de samenleving om input op te halen voor de omgevingsvisie. Het gaat dan om de tweede fase van het project. De omgevingsvisie is naar verwachting uiterlijk medio 2019 gereed.</p>		
<p>Status van het project</p>	<p>Tijd</p>	<p>Geld</p>	<p>Kwaliteit</p>
<p>Bijzonderheden en/of opmerkingen</p>	<p>Voor het project Omgevingsvisie is voor de periode tot aan de komende begrotingsbehandeling een budget nodig van € 60.000. Hiervan is € 45.000 nodig voor externe kosten en € 15.000 voor de opvang van uren van deelnemers in de ambtelijke projectgroep. Dit budget wordt via de VJB aangevraagd. Voor de periode daarna tot medio 2019 wordt bij de komende begroting een krediet aangevraagd.</p>		

Naam van het project	5. Intergemeentelijke samenwerking Drentsche Aa (SDA) Bestuurlijk opdrachtgever: dhr. M.J.F.J. Thijsen Vertegenwoordiger programmteam: dhr J.W. Westen (per 01-02-2017 overgenomen van mw A.A. Hut-Wagenaar)
Omschrijving projectopdracht	Zoals vastgelegd in de op 2 juli 2014 ondertekende samenwerkings-overeenkomst met de gemeenten Assen en Aa & Hunze gaat het om een samenwerking gericht op de bedrijfsvoering (beleidsarm), geleid door de 5 K's (kl ant, k osten, kw etsbaarheid, kw aliteit en kennis -deling), zoveel mogelijk benaderd vanuit het netwerkperspectief en bij voorkeur geregeld via een 'lichte' en eenvoudige juridische structuur. <u>Vaststelling cq. relevante besluitvorming:</u> 10-12-'13: Raad stemt unaniem in met de intergemeentelijke samenwerking STAAN, binnen de kaders van de 5K's 01-07-'14: College stemt in met samenwerkingsovereenkomst en bijbehorend programmaplan SDA 02-07-'14: Ondertekening samenwerkingsovereenkomst SDA
Planning van het project, incl. gedane en toekomstige besluitvorming in B&W of gemeenteraad	<u>Gedane besluitvorming:</u> 09-09-'14: College stemt in met business case en samenwerking Belastingen, met behoud van volledige beleidsvrijheid t.a.v. politiek-bestuurlijke issues (standplaats Aa & Hunze) 11-11-'14: Raad stelt Begroting 2015 vast, incl. €150.000,- t.b.v. frictiekosten SDA 19-05-'15: College stemt in met business case en samenwerking PSA (standplaats Tynaarlo) 19-05-'15: College stemt in met raamovereenkomst SDA en dienstverleningsovereenkomst Belastingen 09-06-'15: College stemt in met dienstverleningsovereenkomst PSA 07-07-'15: College stemt in met business case en samenwerking Inkoop (groeimodel naar samenvoeging) 01-11-'15: Start belastingen (Gieten) en PSA (Tynaarlo) op detachingsbasis; 31-05-'16: College wordt stemt in met bewerkers-overeenkomst SDA-gemeenten (t.b.v. naleven verplichtingen Wbp) <u>Toekomstige besluitvorming:</u> Juli 2017: Volledige samenwerking Inkoop (Assen) Eind 2017: Definitieve rechtsvorm voor Belastingen, PSA en Inkoop 2018 e.v.: Verdere samenwerkingsontwikkeling en -besluitvorming
Korte beschrijving huidige projectfase/stand van zaken	In 2015 en 2016 is voorrang gegeven aan de implementatie van Belastingen, PSA en Inkoop. Deze samenwerking wordt nu verder bestendigd, Samenwerking op het gebied van basisregistratie grootschalige topografie (BGT), buitendienst GW en juridisch loopt. Ook worden enkele onderwerpen in project/netwerkvorm gezamenlijk opgepakt, zoals ICT/Fysieke uitwijk, Omgevingswet. Security Officer en Functionaris Gegevensbescherming.

Status van het project (geef met kleur aan)	Tijd	Geld	Kwaliteit
Bijzonderheden en/of opmerkingen			
	<p>Op dit moment vindt een tweede samenwerkingsevaluatie plaats, waarbij het accent vooral ligt op het proces en de eerste ervaringen binnen PSA, Belastingen en Inkoop. De evaluatie geeft zicht op de inhoud en het effect/rendement van de samenwerking. Deze evaluatie leidt ook tot aanpassingen in de overeenkomsten per 2018(de zgn "bestelling") en input opleveren voor de verdere samenwerking(svorm) in de toekomst. Het is op dit moment de verwachting dat daarbij ook een keuze gemaakt wordt t.a.v. de definitieve rechtsvorm (incl. OR-/GO-traject). Bedoeling is de samenwerkingen daar waar ze fysiek worden uitgevoerd te laten landen in de gemeentelijke organisatie. Voor Tynaarlo betekent dit dus dat de PSA hier zal landen. Het OR/GO traject loopt op dit moment nog (proces loopt wat moeizaam), waarna het de bedoeling is de keuzes ter besluitvorming aan de colleges en raden voor te leggen,</p>		

Postadres
Postbus 5, 9480 AA Vries

Bezoekadres
Kornoeljeplein 1, Vries

Website
www.tynaarlo.nl

Bankrelaties
IBAN: NL02BNGH0285079050
IBAN: NL05BNGH0285079093 (belastingen en leges)

Telefoonnummer
[0592] 26 66 62

Faxnummer
[085] 20 84 923

E-mail
info@tynaarlo.nl

BIC: BNGHNL2G